

Katolički list

ZVONIK

GDĐ: XM BR. 7/8 (165765) Subotica, srpanj/kolovoz (jul/august) 2008. 100,00 din

Dužijanca 2008.

Papa na Svjetskom susretu
mladih u Sydneyu

Biskup Komarica na Dužijanci

Biskup Košić na proslavi Karmelske Gospe u Somboru

Iz propovijedi mons. Stjepana Beretića
na Večernjoj molitvi u katedrali-bazilici, 9. 08. 2008.

Dužijanca je osmijeh široki kao ravnica naša

Pjesma veli: Lipo ti je rano uraniti – prije zore kad slavuji poje. I ranili su žeteoci u staro vrijeme. Govorilo se: Uranio, zoru privario. I sva je zemlja naša na nogama kad je žetva. Kokićevim riječima govori naš seljak: "Poći ću k dragim žitorodnim njivama. Znadem, dočekat će me dah poljskog cvijeća i klasovi zreli. Nad beskrajnim morem pšeničnim, kada ga rastaljenim zlatom jutarnjeg svjetla sunčane zrake poplave, nad bijelim salašićima, skrivenim u zelenilu dudova starih, uzdignut će ruke drhtave" (A. Kokić). U Hrvatskoj Slavonci pjevaju: "al' je lipo bit' u žetvi, diko!"

"Beskrajna ravan nije nikada tako lijepa kao u dane ljetne, kada pšenica zori, sunce crvene zrake kad upre u more žitno, cijela ravnica sjajnom brončanom vatrom gori" (A. Kokić). I naša se bačka zemlja raduje žetvi. Sve je njivi okrenuto. Bačka u žetvu krenula. Da se pitamo: "Tko je ova koja dolazi kao što zora sviće, lijepa kao mjesec, sjajna kao sunce, strašna kao vojska pod zastavama?" (Pj 6,10) – Aleksa Kokić bi odgovorio srcem bunjevačkim: "Bačka – ravan plodna i bez kraja. Mriši brazda, poljski cvit! Nebo plavo puno sjaja, vedre pisme, sriće svit... to je Bačka – kutić raja, to je zemlja ponosna..." (A. Kokić). Zato ćemo ovaj miris brazde čuvati do Božića, ovu slamu, i ovo zrno pšenično u svoju ćemo blagdansku sobu unijeti, a onda ćemo Isusu u badnjoj noći govoriti: "Vjeruj, Isuse, nikad sretniji, vedriji nismo, iako nevolja teška svakim danom nas prati, nego u božićnoj noći, kad jasle gledamo male, kako i Tvoje srce jednako s našim pati" (A. Kokić). Tu se zemlja nikada prodavala nije. Tu zemlja miriše. I taj kutić raja, ta zemlja ponosna spala je na Božju pomoć. Zato smo pjevali: "Gospodine, pohiti da mi pomogneš!" Zato smo ovdje u srcu naše biskupije obećali našoj plodnoj i beskrajnoj ravni: "Radi braće i prijatelja svojih klicat ću: Mir tebi! Radi Doma Gospodina Boga našega za sreću tvoju ja ću moliti" (Ps 122, 8-9). /.../

Dragi naš goste, biskupe Franjo! Mi znamo, kako Vi volite našu Bačku. Pri kraju turskog ropstva i poslije njega, Bačka je bila utočište Herceg-Bosne. Razorili su ovu zemlju Tataři, razorili je Turci. Prolazila je trnovitim putom. Na jugu i na zapadu Bačke se naš puk spominje 320. obljetnice svoga doseljenja iz Soli, iz Olova, iz Bosne. Povijest Bosne jako sličići povijesti mile nam Bačke. Da nije Bosne, Slavonije ne bi bilo. Govorilo se s neprikrivenim ponosom: Sve naseli – sebe ne raseli. Ovu bačku zemlju Bosna nastani – sebe ne raseli. Budim naseli – sebe ne raseli, Slavoniju, Baranju, Srijem naseli – sebe ne raseli. A onda dođe rat i proždrijev sve. Kad promotrim povijest Bosne, kad vidim povijest Bačke, naviru mi riječi Božjeg priznanja iz proroka Izaije: "O nevoljnice, vihorom vitlana, neutješna, ... odbaci tjeskobu, nemaš se čega bojati, odbaci strah, jer ti se neće primaćići" (Iz 54,11.14) Na mahove mi se učini, da nam se strah i nesigurnost pod kožu, u kosti uvukao. A onda čujem Gospodinovo

jamstvo: "Pa nek se pokrenu planine i potresu brijezi, al se ljubav moja neće odmać' od tebe, nit će se pokolebati moj Savez mira" (Iz 54,10). Može li nas utješiti ta Božja riječ? Može. Na susretu hrvatske katoličke mladeži u Varaždinu, bilo je, preuzvišeni gospodine biskupe, iz Vaše biskupije 365 mladih, iz naše 90. Tri puta vas je više bilo, a biskupija vam broji 6500 vjernika! Neka Vama i dragoj Banjalučkoj biskupiji nada i ponos bude u Božjem obećanju: "Svi će ti sinovi Jahvini biti učenici, i velika će biti sreća djece tvoje" (Iz 54,10). Bosni je Bog darovao ljepotu i kao da njoj pjeva pjesnik: "Glava je tvoja kao brdo Karmel, a kosa na glavi kao purpur i kralj se zapleo u njene pletenice. Kako si lijepa i kako si ljupka, o najdraža među milinama" (Pj 7,6).

Ponosni smo, preuzvišeni gospodine biskupe, što ste nam došli. Danas katolička Subotica pjeva: "Od istoka Sunčeva do zalaska hvaljeno bilo ime Gospodnje." Gospodine biskupe, došli ste s nama moliti, zahvaljivati, s nama slaviti Dužijancu. Dužijanca su ruke sklopljene, dužijanca je pjesma vesela, dužijanca je mladost razigrana. Dužijanca je osmijeh široki kao ravnica naša. Za kruh i nemamo drugo nego ruke radničke, sklopljene, pjesmu zahvalnosti, igru dobra i vesela srca. Dok hvalu pjevamo za pšenicu i dok se kruhu radujemo, molimo za život i govorimo našem Bogu: "Blagoslov prospi na djecu, tu brigu našu i radost, zdrava da budu i dobra, ravnaj im srce vrelo i daj da ljube Tebe". (A. Kokić) U radosti dužijance večeras govorim molitvu: "Bože, sačuvaj narod moj mali. Vodi ga rukom očinskom, svetom... Ne molim za sebe danas ni jednom jedinom riječju. Kad rod moj plače zar srce šutjeti može? I zato prosim Te smjerno, usliši moju molitvu skromnu: Spasi moj narod, o Bože". (A. Kokić)

Crnica i pijesak subotički, zemlja Bačka je vazda plodna bila. Ovdje su stasali dobri ljudi, plemeniti svećenici, dobre redovnice, gorljivi redovnici. Ovdje je rođena ljubav Ivana Antunovića za jezik nam ubavi, ovdje je prije 125 godina skromni kapelan bikički Pajo Kujundžić bez novaca i bez kapitala, ljubavlju srca pokrenuo Danicu Subotičku, naš kalendar, da taj skromni godišnjak, u vrijeme kad ni škole svoje imali nismo, svijetli nadom mladoga sunca. Mladi je učitelj Mandić pokrenuo časopis Neven. Danicu su čuvali svećenici. Danicu je čitao puk naš i čuvao desetljećima pod svojim siromašnim krovovima. Danicu su uređivali svjetovnjaci kao Ivo Prčić, Bela Gabrić. Radili su na njoj i rade djevojke i mladići naši, radili na njoj svećenici i do danas je sačuvali, oplemenili i obogatili. Zahvaljujući najvjernijoj ljubavi ovoga puka Subotička nam Danica svijetli nadom u bolje dane. Ova je Dužijanca i zahvala za našu Subotičku Danicu i za sve one koji su je njegovali čuvali, oživljavali! Hvala Ti, Gospodine!

Zaboravit će na brigu i muke momci i cure kad večeras u srcu grada pod ponosnim tornjem naše gradske kuće zaplešu, zasviraju i zapjevaju. Zaboravit će i radnik i građanin nevolje i muke od miline radosti, od raskoši nošnje, od ljubavi ponosne mladosti naše.

Neka nas sva ta ljepota ponese. Neka nam u srce uđe Marijina klicktava radost, da srcem punim odanosti zapjevamo Gospin hvalospjev. Ništa nam ne ostaje nego Marijina lijepa riječ zahvalnosti: Veliča duša moja Gospodina! Amen.

Dužijanca – "Molitva kruhu"

- Ispraćaj bandašice Jelene Gabrić i bandaša Antuna Kuntića iz "kolijevke Dužijance" ●
- Predvoditelj ovogodišnje mise zahvalnice i gost Dužijance, banjalučki biskup mons. Franjo Komarica ●
- Svečana povorka do središnjeg gradskoga trga ● Predaja kruha od novoga brašna gradonačelniku Saši Vučiniću ●
- Posjet grobu utemeljitelja Dužijance, mons. Blaška Rajića ●
- Po prvi puta u povijesti Dužijance, "Bandašicino kolo" održano na glavom gradskom trgu ●

Svečana Večernja

U okviru završnih svečanosti "Dužijance 2008.", u subotu, 9. kolovoza održana je u katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske svečana pjevana Večernja molitva, koju je predvodio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić u nazočnosti domaćega biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa i biskupa gosta, banjalučkoga biskupa mons. dr. Franje Komarice te desetak svećenika. Na početku ovog molitvenog susreta biskupa gosta i sve prisutne pozdravio je biskup Pénzes, a mons. Beretić je uputio riječi dobrodošlice biskupu Komarici te se obratio i svima koji su sudjelovali u Večernjoj molitvi ističući

radost zbog slavlja Dužijance /veći dio njegove propovijedi objavljujemo na 3. stranici Zvonika/. Bandaš Antun Kuntić i bandašica Jelena Gabrić prišli su pred oltar ovogodišnju krunu Dužijance koju je izradila Jozefina Skenderović, a koja simbolizira Godinu sv. Pavla.

Biskupu domaćinu, okupljenim svećenicima i vjernicima, prije završnog blagoslova obratio se biskup Komarica. U svojem govoru izrazio radost što može biti dionikom slavlja Dužijance, tog jedinstvenog slavlja bunjevačkih Hrvata. Naglasio je nadalje i kako to slavlje, a i puno toga drugoga, predstavlja neprocjenjivo blago koje narod i Crkva na ovim prostorima imaju, podsjećajući na stradanja katolika i Hrvata u njegovoj biskupiji, koja je praktički poslije domovinskoga rata gotovo ostala bez vjernika. U završnom dijelu svojega govora pozvao je okupljene na poštivanje života i među ostalim rekao: *Neka u Godini sv. Pavla iz ovoga hrama prostruje nove božanske energije koje će oploditi i vaša domaćinstva darovima zahvalnosti, ljubavi i solidarnosti prema svima i otvorenosti prema Bogu i onomu što Bog voli, a to je život. Bit će uzaludna Božja davanja plodnoj bačkoj ravnici ako stanovnici Bačke ne budu, ne daj Bože, znali cijeniti ono što je najvrjednije u Bačkoj, a to je čovjek kao slika Božja, ako ne budu znali cijeniti život... Ako to ne budemo činili, Bog će se pobrnuti i nastanit će plodnu bačku ravnicu novim stanovnicima, koji ljube život, kao što su nekoć vaši pradjedovi došli u ove krajeve. Ali mi ćemo biti odgovorni jer nismo ljubili život i nismo činili ono što*

On želi, zaključio je biskup Komarica. Pjevanje je predvodio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Poslije Večernje, iz HKC "Bunjevačko kolo" prema glavnom gradskom trgu, odjeveni u radne narodne nošnje, risari i risaruše krenuli su na slavlje risarske večeri. Usput su se zaustavili kod biste Blaška Rajića koja se nalazi u parku kod Gradske kuće i ondje mu odali počast i zahvalnost za običaj Dužijance kojega je on 1911. godine uzdigao iz obiteljskog slavlja na razinu crkvenoga, narodnoga i kulturnoga slavlja našega grada. Ondje ih je u ime Organizacijskoga odbora pozdravio mr. Andrija Anišić, izazivši radost da ih kao nasljednik Blaška Rajića na župničkoj stolici u župi Sv. Roka može pozdraviti i zahvaliti im na trudu, žrtvi i ljubavi njegovanja običaja risa koju su očitovali i na ovogodišnjem Natjecanju risara. Potom je najbolji risarski par Stipan Kujundžić i Ruža Juhas na Rajićevu bistu položio vijenac od žita. /A. A./

Ispraćaj bandaša i bandašice

I mrvu tvoju ljubim, tvoje zrno, u kojem sazdan je ratarski mar. I onaj što okrunjem bijaše trnom, u tebi je gledao Oca, a ne stvar. Kruhu moj, ti tijelo zemlje i roda, blagujem te sa štovanjem i nadom. Samo smo za stolom podno nebosvoda, stvoreni poštenjem, ljubavlju i radom, riječi su pjesme "Molitva kruhu" Tita Bilopavlovića koje bi u najkraćim crtama mogle sažeti poruku i smisao proslave ovogodišnje Dužijance. Posvjedočili su to u nedjelju 10. kolovoza i ovogodišnja bandašica Jelena

Komentirajući ovogodišnju proslavu Dužijance s obzirom na nove sadržaje koji su uvedeni, predsjednik Ogranizacijskoga odbora "Dužijance 2008." Davor Dulić za Zvonik je istaknuo kako se u Dužijanci ništa nije promijenilo. Po njegovim riječima njena je bit ostala ista, čak su neke stvari pokušali pokazati autentičnije. On također smatra kako se u tradicionalnom smislu nije ništa promijenilo, jer su iskoraci vidljivi na drugim područjima s obzirom na to da se radilo na većoj promidžbi same Dužijance, o čemu svjedoči i to da je Dužijanca uvrštena u ponudu Turističke zajednice Srbije. U središtu Dužijance je riječ hvala, te u tom smislu "Dužijanca 2008." živi u svojem izvornom obliku – u zahvalnosti, zaključuje Dulić.

Gabrić i bandaš Antun Kuntić koji su zajedno s malom bandašicom **Mateom Marcikić** i malim bandašom **Benjaminom Kujundžićem**, prigradskim bandašima i bandašicama i najljepšim parovima, potaknuti riječima župnika župe Sv. Roka mr. Andrije Anišića i pjesmom kerskih kraljica predvođenih **s. Jasnom Crnković**, ispraćeni iz "kolijevke Dužijance", župe Sv. Roka. Kolona s karucama na čijem je čelu bila okićena kruna od žita, krenula je put katedrale Sv. Terezije Avilske gdje je potom uslijedilo svečano euharistijsko slavlje. Bandaše i bandašice ispred katedrale je dočekao katedralni župnik mons. Stjepan Beretić zajedno sa starateljima ovogodišnje Dužijance, **prim. dr. Markom Senteom** i **Gabrijelom Kujundžićem**.

Misa zahvalnica

Svečanu misu zahvalnicu na platou pored katedrale predslavio je banjolučki biskup Franjo Komarica u koncelebraciji s domaćim biskupom Ivanom Péntesom, katedralnim župnikom Stjepanom Beretićem te desetak svećenika Subotičke biskupije. Pozdravljajući napose ovogodišnjega gosta Dužijance, ali i predstavnike mjesne vlasti, republičke i pokrajinske vlasti, predsjednike nacionalnih vijeća, kulturnih i političkih institucija i organizacija, bandaše i bandašice te okupljene vjernike, biskup Péntes poželio je da se svi osjete sabrani oko Božjega oltara kao zajednica.

Zahvala za kruh na našim stolovima

Pitajući se ima li smisla slaviti zahvalnicu za žetvu i komu treba zahvaljivati, biskup Komarica u propovijedi je ukazao na četiri najvažnija oblika zahvalnosti. U prvom redu trebamo zahvaljivati za kruh na našim stolovima. Upozoravajući na činjenicu kako su mnogi od nas za vrijeme rata doživjeli da nije bilo kruha i da smo oskudijevali u osnovnim živežnim namirnicama, biskup Komarica rekao je također kako smo bili silno zahvalni Bogu koji se preko dobrih ljudi iz raznih sredina brinuo za nas. *Mi ljudi smo samo slugani, žeteoci, upravitelji, radnici u Božjoj njeni, u Božjemu poduzeću, jer sva naša muka, znoj, trud i posao bili bi uzaludni da nije davno prije nas jedan Drugi uradio svoj posao i da nije izrekao svoju stvoriteljsku naredbu "Neka bude",* rekao je propovjednik naglašavajući da upravo za tu i takvu Božju postojanu i nenametljivu ljubav, bez koje bi bili uzaludni svi naši napori, zahvaljujemo u ovakvim prigodama kakva je i Dužijanca.

Zahvala za kruh na našim oltarima jer smo suradnici Božji

Govoreći o drugom obliku zahvale, biskup Komarica je istaknuo zahvalu za kruh na našim oltarima, budući da kao vjernici i kršćani znamo da je još vrijedniji kruh koji je hrana čovječanstvu na njegovu putu u vječnost u Bogu Stvoritelju i Spasitelju. *Zbog toga smo za taj kruh dužni posebno zahvaljivati,* rekao je biskup okupljenim vjernicima podsjećajući ih da je i u njihovoj svijesti i dragocjenoj tradiciji njihove drevne "Dužijance" vrhunac proslave upravo euharistijsko slavlje, ponavljanje i upriputnjenje Kristove Posljednje večere. *Svako zrno zrele pšenice djelo je svemogućeg Božjeg ljubavi,* rekao je biskup, nadovezujući na to treći oblik zahvale, jer smijemo biti Božji suradnici. Govoreći o radosti zbog uspjeha u našem radu i što nam uspijeva u poljodjelstvu ostvariti dobre i sve bolje rezultate, biskup Komarica naznačio je kako su sva ta tehnička postignuća i pomagala također plod Božjeg djelotvorne nazočnosti među nama i dar njegove očinske ljubavi prema nama za dobro ne samo nas samih nego i za opće dobro.

Dužijanca u brojkama: Po riječima Davora Dulića, na glavnom gradskom trgu tijekom dnevnice i večernje centralne proslave Dužijance 10. kolovoza, bilo je preko 10.000 ljudi. U svečanoj povorci sudjelovalo je blizu 800 članova različitih domaćih i inozemnih kulturno-umjetničkih društava, 20 karuca i 8 konjanika. Sveukupno, tijekom središnje proslave Dužijance, prema Dulićevim procjenama, na različitim programima bilo je 20.000 posjetitelja, počevši od izložbe u Likovnom susretu, potom književne večeri, tamburaške, folklorne i risarske večeri, izložbe radova s Kolonije slamarki, koncerta 4Asa održanoga na Stadionu malih sportova sve do svečane euharistije i povorke te "Bandašicinog kola". Osim članova Organizacijskoga odbora, u organiziranju ovogodišnje Dužijance sudjelovalo je blizu 100 suradnika..

Zahvala za usluge koje nam čine drugi ljudi i društvo u kojemu živimo

Kao četvrti oblik zahvale, propovjednik je istaknuo zahvalu za usluge koje nam čine drugi ljudi i društvo u kojemu živimo. Pitajući ne zbližava li taj zajednički rad mnogih, a za dobro mnogih, ljude različitih zanimanja, obrazovanja, nacija, vjera i socijalnoga porijekla, biskup Komarica je odgovarajući potvrdno, ustvrdio također da u ovo moderno vrijeme sve jačega zbližavanja ljudi na različitim područjima i u vrijeme sve jače globalizacije, mi kršćani ne možemo i ne smijemo ostati po strani. *Moramo se aktivno uključiti u konstruktivno rješavanje problema i izazova našega životnoga ambijenta, pa i šire, na što nas poziva i Kristov nauk,* rekao je biskup, nadodajući kako se ustrajnim i odlučnim promoviranjem ove istine mogu rješavati i vremeniti društveni problemi i gospodarski problemi, u pravednosti koja je odsjaj vječne Božje pravednosti i u međusobnoj ljubavi koja je iskra vječne Božje ljubavi. *Vi znadete kojega ste i kakvog ste stabla grane. Vi znadete zahvaljivati i to rado činite. Zato će vas i ubuduće pratiti Božji blagoslov i vi ćete i sami moći biti blagoslov svojemu gradu i svojoj domovini,* zaključio je biskup Komarica.

Uslijedio je potom prinos darova, a osim vina, vode i kruha od ovogodišnjega roda pšenice kojega su prinijeli mladi u narodnim nošnjama, svi prigradski bandaši i bandašice prikazali su biskupu Komarici simbole svojih dužijanci. Bandašica Jelena i bandaš Antun na oltar su prinijeli hostije za misu zahvalnicu odnosno krunu ovogodišnje Dužijance. Na kruni su prikazani križ,

Dužijanca 2008.

mač, knjiga i pokidani lanci, koji simboliziraju Godinu sv. Pavla. Misa zahvalnica završena je svečanom pohvalnicom "Tebe Boga hvalimo" te euharistijskim blagoslovom. Pjevanje je i ove godine predvodio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**.

Svečana povorka i predaja kruha gradonačelniku

Nakon euharistijskoga slavlja formirana je svečana povorka od katedrale do središnjega gradskoga trga do kojega su najprije pješice ulicama Subotice prošli ugledni gosti na čelu s biskupom Komaricom. Na trg su najprije pristigli konjanik s barjakom Dužijance i ostali konjanici na paradnim konjima, a zatim i risari, te kulturno-umjetnička društva iz Subotice i okolice, Bačkoga Monoštora, Bačkoga Brijega, Svetozara Miletića, Golubinaca, Bačke Palanke i Sombora kao i kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Poljske, Rumunjske, Bugarske i Makedonije. U povorci je bio i velik broj mladih i djece odjevenih u unikatne bunjevačke i druge narodne nošnje. Nakon što su na trg i pozornicu, čiji su domaćini bili **Dajana** i **Davor Šimić**, pristigli bandaši i bandašice iz Bajmoka, Tavankuta, Male Bosne,

mena dijeliti. Oni su mislima i djelima usmjereni ka svom radu, usmjereni su ka tomu da njihov rad da i plodove, a takvi ljudi znaju da moraju imati pomoć svojih bližnjih da bi plod bio značajniji i veći. Isto tako znaju da vrline kao i ljubav treba dijeliti, jer su veći ako se dijele. Ovaj kruh ima svoju vrijednost tek onda kada se podijeli i kad ga svi kušamo i kad znamo da smo svojim trudom još jednom osigurali bogatu trpezu, zaključio je gradonačelnik Vučinić.

Voditelji ovoga dijela svečane proslave kao i programa na glavnom gradskom trgu bili su **Bernardica Ivanković** i **Lazar Cvijin**. Za sve uzvanike nakon predaje kruha priređen je ručak u HKC "Bunjevačko kolo". Obraćajući se nazočnima u ime HKC "Bunjevačko kolo" koji je nositelj organizacije Dužijance, predsjednik HKC-a **Ivan Stipić** izrazio je radost i zahvalnost što je ova, najprije obiteljska a sada ovako velika manifestacija, prihvaćena od svih sugrađana i što je postala blagdanom ne samo Grada Subotice, nego i cijele regije. *Ponosni smo i sretni, što dajući svoj doprinos kulturi i životu ovoga grada, možemo to učiniti na ovako svečan način. Upravo ovaj način suživota i kulture nas povezuje i još više upućuje jedne na druge, a poruka Dužijance biva iz*

Sv. Roka i čiji su domaćini bandašica i bandaš, održano je ove godine na glavnom gradskom trgu. Unatoč možebitnom strahu i samih članova Organizacijskoga odbora ovogodišnje Dužijance zbog takve odluke, "Bandašicino kolo" na glavnom gradskom trgu okupilo je prema riječima predsjednika OO Dužijance Davora Dulića više od pet tisuća ljudi koji su više puta svojim pljeskom prekidali i na taj način podržali govor ovogodišnjega gosta Dužijance, banjolučkoga biskupa Franje Komarice. Obraćajući se mladima, biskup je istaknuo kako su "Bandašicinim kolom" na glavnom gradskom trgu pokazali da svoj grad smatraju svojim skloništem i svojim domom, napravivši time veliki i dragocjeni iskorak jer žele pokazati da je podijeljena radost dupla radost koju žele dijeliti jedni s drugima i oduprijeti se na taj način poplavi sebičnosti koja zapljuskuje i naše krajeve. *Potičem vas da ne zaboravljate svojih predaka, da budete zahvalni svojim roditeljima /.../, bodrim vas da tražite i od Boga, Crkve, države i grada, da vam se stvore takvi uvjeti da ne bježite iz svoga rodnog kraja, iz svoje Bačke i Subotice, nego da ovdje investirate najbolje snage svojega uma i srca, zajedništva i plemenitosti, svoje ljubavi i gostoljubivosti koju ste i danas pokazali,* zaključio je biskup Komarica.

Vjerujemo da će riječi nade i poticaja biskupa Komarice koje je izrekao tijekom ovogodišnjega slavlja Dužijance nastaviti živjeti u svima nama kao poticaj da svoje običaje ne niječemo, već nastavimo njegovati i na taj način čuvati od zaborava.

Gosti "Dužijance 2008."

Pozivu organizatora da budu gosti Dužijance odazvali su se među ostalim: predstavnici Lokalne samouprave: Saša Vučinić, gradonačelnik Subotice, Pero Horvacki, dogradonačelnik te predstavnici Gradske skupštine i Gradskoga vijeća; predstavnici diplomatskoga kora: iz konzulata Republike Hrvatske: Ljerka Alajbeg, konzulica Generalnoga konzulata RH u Subotici, Branimir Lončar, savjetnik konzula RH u Beogradu; iz konzulata Mađarske: Zsolt Morovan, konzul Generalnoga konzulata R. Mađarske u Subotici; predstavnici državnih tijela: Oliver Dulić, republički ministar zaštite okoliša i prostornoga planiranja, Saša Dragin, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Petar Kuntić, zastupnik u Skupštini Republike Srbije te drugi predstavnici državnih tijela, državnih i pokrajinskih tajništava; Branko Horvat, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća; predstavnici iz okolnih zemalja: Danira Bilić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba; Silvio Jergović iz Hrvatske matice iseljenika u Vukovaru, Davor Miličević, gradonačelnik Županje, Antun Žagar, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije, Ivo Miro Jović, saborski zastupnik Bosne i Hercegovine kao i predstavnici vođanskih općina i brojni drugi gosti.

Žednika, Đurđina, Ljutova, Svetozara Miletića te Sombora, kao i pratilje bandaša i bandašice, bandašicu Jelenu i bandaša Antuna te malu bandašicu Mateu i maloga bandaša Benjamina dočekali su subotički gradonačelnik **Saša Vučinić** i predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2008." **Davor Dulić**. Primajući iz ruku bandašice Jelene kruh od novoga brašna i pokazujući ga na četiri strane grada, gradonačelnik Saša Vučinić ukazao je na vrijednosti koje krasi ovu manifestaciju. *Ova manifestacija jest duhovna trpeza svih Subotičana. Vrijedni i dobri ljudi kakvi su Subotičani nemaju se vre-*

godine u godinu sve jasnija, zaključio je Stipić.

Posjet grobu Blaška Rajića i "Bandašicino kolo" na glavnom gradskom trgu

Predvečer istoga dana, bandašica Jelena i bandaš Antun zajedno sa župnikom župe Sv. Roka, mr. Andrijom Anišićem i predsjednikom Organizacijskoga odbora Dužijance 2008. Davorom Dulićem, položili su cvijeće i vijenac od žita na grob mons. Blaška Rajića. Po prvi puta u povijesti obilježavanja Dužijance, "Bandašicino kolo", koje se tradicionalno održavalo u dvorištu župe

Dužijance su i ove godine proslavljene u ...

... Žedniku

Dužijanca u Žedniku proslavljena je u nedjelju 13. srpnja, misnim slavljem kojega je u žedničkoj crkvi Sv. Marka predslavio župnik subotičke župe Sv. Roka mr. **Andrija Anišić** u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. **Željkom Šipekom** i đurđinskim župnikom preč. **Lazarom Novakovićem**.

Prije svete mise, domaći župnik **Željko** blagoslovio je ovogodišnje žito, a ulaznu recitaciju i pjesmu otpjevale su žedničke kraljice. U propovijedi, mr. Anišić je istaknuo koliko moramo biti zahvalni Bogu za ovogodišnji rod. Također je naglasio koliko važnost i udio imaju država, arendaši i svi koji se na bilo koji način bave obradom zemlje, te da bi svi oni trebali obavljati svoj posao pošteno, savjesno i prema Božjemu zakonu.

Nakon mise je uslijedila svečana procesija predvođena ovogodišnjim bandašom i bandašicom **Kristijanom Stipićem** i **Nadom Poljaković** te malim bandašom i bandašicom **Martinom Kopunovićem** i **Tatjanom Poljaković**.

Svetoj misi među ostalim nazočili su i žednički pravoslavni paroh otac **Jovica Mojsilović**, članovi Organizacijskoga odbora Dužijance 2008. te ovogodišnji gradski bandaš i bandašica **Antun Kuntić** i **Jelena Gabrić**. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je zbor žedničke župe pod orguljskom pratnjom **Nikole Ostrogonca**. Simbol žedničke Dužijance, sliku od slame, izradila je **Ana Milodanović**. U večernjim satima je u održano i Bandašicino kolo.

... u Bajmoku

U organizaciji HKUD "Bajmok" iz Bajmoka, u nedjelju 13. srpnja održana je u crkvi Sv. Petra i Pavla bajmočka Dužijanca. Euharistijsko slavlje je predslavio župni vikar iz Ade vlč. **Marijan Vukov** u zajedništvu s domaćim župnikom mons. **Slavkom Večerinom** i župnim vikarom vlč. **Zsoltom Bendeom**.

Ovogodišnji bandaš i bandašica, **Milan Župan** i **Maja Blatnjak** doprinijeli su ljepoti misnoga slavlja zajedno s djecom i mladima odjevenim u narodnu nošnju. Djeca i mladi su skupa s bandašom i bandašicom u svečanoj procesiji prinijeli darove poput križa, svijeće, zemlje, snopa klasja, zrnevlja žita, brašna, kruha, hostija, te vina i vode, i naravno neizbježne krune. Misno slavlje je završilo blagoslovom s Presvetim. Župnik **Slavko** izrazio je na kraju slavlja nadu da

će djeca i u predstojećim dužijancama obogatiti ovo slavlje. Zahvalio je pri tom posebno **Ivanu Stipiću** koji je izradio sliku od slame kao krunu ovogodišnje Dužijance na kojoj je prikazan sveti Pavao pod križem, kantoru **Atili Garajskom** te mladom **Csabi Bartosu** koji je ove godine glazbeno pratio djecu, obitelji **Petreš** i svima koji su na bilo koji način doprinijeli organizaciji Dužijance. Misi je među ostalim nazočio i konzul Generalnoga konzulata RH u Subotici **Anto Franjić**. Navečer je u prostorijama MKD "Dózsa György" održano Bandašicino kolo. /*Mirela Sakač*/

... Svetozaru Miletiću

Deveta po redu Dužijanica u Svetozaru Miletiću (**Lemešu**), započela je u petak 18. srpnja, a završila je svečanom svetom misom u nedjelju 20. srpnja. Nositelji ovogodišnje Dužijance bili su bandaš **Borislav Černuš** i bandašica **Marina Knezi**.

U subotu 18. srpnja je otvorena izložba "Nanine kuvarice", a u subotu 19. srpnja u popodnevним satima slavlje je nastavljeno vožnjom fijakera. Svečanu povorku su predvodili ovogodišnji bandaš **Borislav** i bandašica **Marina**. U večernjim satima, na ljetnoj pozornici Doma kulture u cjelovečernjem programu pod nazivom "U avliji kod baće i nane" sudjelovale su pjevačke, folklorne, dramske i pjesničke skupine iz Lemeša i Žednika.

U nedjelju 20. srpnja sudionici Dužijance su se okupili kod Doma kulture, odakle je krenula svečana povorka. Kruh i krunu ponijeli su bandaš **Borislav Černuš** i bandašica **Marina Knezi**. Kao i prethodnih godina, krunu ovogodišnje Dužijance je izradio je **Stipan Budimčević**, a kruh je ispekla **Krista Tošaki**. Svečana sveta misa slavljena je u crkvi

Dužijanca 2008.

Rođenja Blažene Djevice Marije. Misno slavlje je predvodio župnik **Árpád Pásztor** uz koncelebraciju đakona **Stipana Periškića**. Kruh od novog brašna i krunu na oltar su donijeli bandaš i bandašica. Isječen kruh za vjernike i klasove žita donijeli su mala bandašica **Antonija Ileš** i **Marko Barić**. Svetoj misi su nazočili i gosti: konzulica Republike Hrvatske u Subotici **Iva Aranjoš**, predsjednica MZ Svetozar Miletić **Katarina Kaić**, somborska bandašica **Irena Budimčević** i bandaš **Bojan Jozić**, i predsjednici kulturno-umjetničkih društava.

Po završetku misnog slavlja a nakon svečanog blagoslova, svečana je povorka pošla do križa u središtu Lemeša, a nakon toga je za uzvanike i sudionike priređen svečani risarski ručak.

... u Tavankutu

Središnja svečanost završetka žetvenih radova – Dužijanca, obilježena je u Tavankutu u nedjelju 20. srpnja. Misno slavlje predslavio je žednički župnik vlč. **Željko Šipek** zajedno s domaćim župnikom preč. **Franjom Ivankovićem** i župnikom iz Aladinića (BiH) vlč. **Vinkom Raguzem**. Nositelji ovogodišnje Dužijance bili su bandaš **Pavle Vojnić Mijatov** i bandašica **Ivana Bošnjak**.

Slavlje je započelo svečanom povorkom do crkve Srca Isusova, a u kojoj je sudjelovalo više od stotinu vjernika odjevenih u narodnu nošnju. Obraćajući se okupljenim vjernicima, vlč. **Željko** u propovijedi je istaknuo važnost vjere i snagu Božje riječi i milosti koja nas potiče na dobra djela. Misnom slavlju među ostalim nazočili su i: dogradonačelnik Subotice **Petar Horvacki**, predsjednik Organizacijskoga odbora ovogodišnje Dužijance **Davor Dulić**, konzulica Generalnoga konzulata RH u Subotici **Mirela Lucić**, predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** kao i gradski bandaš i bandašica, **Antun Kuntić** i **Jelena Gabrić**. Navečer je u dvorištu župe priređeno Bandašicino kolo.

... Maloj Bosni

Misnim slavljem kojega je u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni predslavio franjevac iz Osijeka o. **Ante Kukavica** u zajedništvu s domaćim župnikom **Ivanom Šabatkaajem** i biskupijskim tajnikom mr. **Mirkom Štefkovićem**, proslavljena je u nedjelju 27. srpnja Dužijanca u Maloj Bosni.

Slavlje je započelo svečanim ulazom u crkvu, a ovogodišnji nositelji žetvenog slavlja u Maloj Bosni, bandaš **Darko**

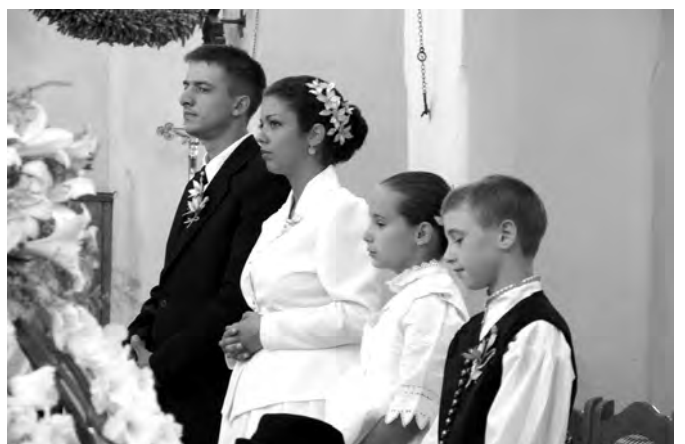
Jurić i bandašica **Martina Mezei** zajedno s mladima odjevenim u narodne nošnje nosili su sliku izrađenu u tehnici slame koja je simbol Dužijance u Maloj Bosni, a koja će krasiti zidove crkve Presvetoga Trojstva. U prigodnoj propovijedi, o. **Ante** je ukazao na važnost Božje riječi koju kao vjernici trebamo prihvatiti i živjeti. Naglasio je da, kako kukulj i pšenica rastu zajedno, a u vrijeme žetve se razdijele, i u čovjeku egzistira dobro i zlo koje se uz pomoć Božje milosti može razdvojiti i učiniti čovjeka boljom osobom, pa tako boljim učiniti i svijet u kojemu živi.

Dužijanci u Maloj Bosni, među ostalim je nazočio i konzul Generalnoga konzulata RH u Subotici **Anto Franjić**. Žetveno slavlje nastavljeno je navečer kada je održana svečana Akademija a potom i tradicionalno Bandašicino kolo.

... Đurđinu

Svečanost zahvale za ovogodišnju žetvu, Dužijanca u Đurđinu, proslavljena je svetom misom koju je u nedjelju 3. kolovoza u đurđinskoj crkvi Sv. Josipa Radnika predslavio župnik iz Sonte vlč. **Dominik Ralbovsky** u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. **Lazarom Novakovićem**. Nositelji Dužijance bili su bandaš **Miško Orčić** i bandašica **Jelena Dulić** i mali bandaš i bandašica **Pavle Horvacki** i **Martina Horvacki**.

Na početku slavlja župnik **Lazar** je blagoslovio žito, novi kruh i ovogodišnji simbol – sakrament sv. Potvrde – rad slamarke **Marije Vidaković**. Propovjednik je potaknuo na ustrajnost u svetoj vjeri i da svoja dobra znamo dijeliti i s bližnjima i potrebnima. Euharistijsko slavlje su uzveličali predstavnici djece "Dužijance malenih" i žednički župnik vlč. **Željko Šipek**. Crkvenim pjevanjem je uspješno ravnao žednički kantor **Nikola Ostrogonac**. Navečer istoga dana održana je prigodna Akademija na kojoj je predstavljeno

pjesništvo **Lazara Franciškovića**. Mladi recitatori su predstavili njegovu poeziju, a o pjesnikovoj poeziji je govorio **prof. Tomislav Žigmanov**. Dan je završen Bandaščinim kolom na kojemu je svirao tamburaški sastav "Razgale".

Vjernici župe Sv. Josipa Radnika za ovogodišnju su se Dužijancu pripremali trodnevnicom. O nauku svetoga Pavla na trodnevnicu su propovijedali: **vlč. Željko Augustinov**, **dr. Andrija Kopilović** i **mr. Andrija Anišić**. Drugog dana trodnevnice u župnoj dvorani dr. Andrija Kopilović otvorio je izložbu slika **Ruže Tumbas** koja je na slikama predstavila crkve Subotičke biskupije, križeve krajputaše – čuvaru naših njiva, sokaka i salaš slugu Božjega o. Gerarda Tome Stantića. /**Roko K.**/

... Somboru

Središnja proslava Dužionice u Somboru održana je 3. kolovoza, a započela je okupljanjem u Hrvatskom domu te procesijom do župne crkve Presvetoga Trojstva. Povorku do crkve predvodili su ovogodišnja bandašica i bandaš, **Irena Budimčević** i **Bojan Jozić**. Misno slavlje u somborskoj crkvi Presvetoga Trojstva predslavio je preč. **Josip Pekanović** zajedno sa dr. **Marinkom Stantićem** i novim kapelanom **Ignacom Brasnyóm**.

Govoreći o značaju hrane za čovjeka, preč. Pekanović u propovijedi je govorio i o problemu gladi u svijetu, ističući kako smo pozvani svjedočiti konkretnu brigu za one koji su nam povjereni, za svakoga čovjeka, a u konačnici i za cijelo čovječanstvo. U tom smislu zaključio je kako vrijedi pouka *što više budemo dijelili, više ćemo imati*.

Proslavi Dužionice nazočili su mnogobrojni gosti, među ostalim i predstavnici Generalnog konzulata RH u Subotici, zastupnik u Skupštini Srbije **Petar Kuntić**, predsjednik HNV-a **Branko Horvat**, predsjednik Hrvatske matice iseljenika u Vukovaru **Silvije Jergović**, predsjednik somborske podružnice DSHV-a **Mata Matarić**, predsjednik DZH **Đorđe Čović** te brojni drugi predstavnici političkog, kulturnog i društvenoga života grada. Nakon svete mise, u gradskoj vijećnici bandaš i bandašica predali su blagoslovljen kruh somborskom gradonačelniku **Dušanu Joviću**.

Dva dana prije centralne proslave, u petak 1. kolovoza, u Hrvatskom domu održano je predavanje **Alojzija Stantića** iz Subotice na temu "Žetva-kriv-Dužionica". Izložbu koja je krasila Hrvatski dom, priredila je **Katarina Firanj** uz pomoć **Janje Pekanović** i članica Dramske sekcije, dok su krunu ovogodišnje Dužijance kao i nekoliko godina unatrag izradile **Lidija Džinić** i **Janja Pekanović**. U subotu 2. kolovoza brojni posjetitelji iz Sombora i okolice uživali su u boga-

tom kulturno-zabavnom programu kojega je kao i večer prije otvorio predsjednik HKUD "Vladimir Nazor", **Šima Raič**. U kulturno-zabavnom programu različite plesove prikazala je folkorna skupina Društva i gostiju iz Budrovaca, a predstavila se i pjevačka skupina te kratkim skečom "Na klupčici" članovi Dramske sekcije. Tijekom večeri **Matija Džinić** predstavio je i novi broj lista "Miroljub".

... Ljutovu

Dužijanca u Ljutovu proslavljena je u nedjelju 3. kolovoza, misnim slavljem kojega je predslavio tavan-kutski župnik preč. **Franjo Ivanković**. Nositelji Dužijance bili su bandaš **Stevan Stantić** i bandašica **Erika Poljaković**.

Svečanost je započela procesijom od kuće bračnoga para **Antuna** i **Ruže Juhas**, odakle su se mladi odjeveni u narodne nošnje, predvođeni ovogodišnjim bandašom i bandašicom uputili na misno slavlje. U propovijedi, preč. Ivanković je istaknuo značaj ljudske zahvalnosti za Božju milost, po kojoj se događa čudo umnažanja. Tako iz jednog zrna niče višestruki rod, a naši stari su to još davno shvatili kao svoju zahvalnost za dar kruha i vezali uz Boga i molitvu, zaključio je propovjednik.

Svetoj misi nazočili su dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić**, gradski bandaš i bandašica **Antun Kuntić** i **Jelena Gabrić** i dr. Nakon misnoga slavlja uslijedio je nastavak žetvene proslave uz prigodni kulturno-umjetnički program kojega su otvorili Ljutovčani, a bili su tu i mališani iz HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice. Navečer je održano Bandašicino kolo.

Prema *Hrvatskoj riječi* (osim Dužijance u Bajmoku i Đurđinu) priredila: **Željka Zelić**

Natjecanje risara

Na salašu Josipa i Gize Kujundžić na Verušiću održano je 12. srpnja tradicionalno Natjecanje risara na kojemu se, prema procjenama organizatora, okupilo 2500 posjetitelja.

Najuspješniji risari bili su **Stipan Kujundžić** i **Ruža Juhas** iz Male Bosne, drugo mjesto zauzeli su **Perica Tikvički** i **Emerka Poljaković** iz Stroga Žednika a treće mjesto **Vinko Stantić** i **Klara Kujundžić** iz Male Bosne. Pobjednici su također proglašeni i među mladima, a prvo mjesto osvojili su **Marjan Marcikić** i **Snežana Županek**, drugo **Željko Ivković** i **Ivandečić** i **Snežana Orčić** a treće mjesto pripalo je **Siniši Kopunoviću** i **Marini Bačić**.

Na Natjecanje risara prijavilo se ove godine 30 risara iz Verušića, Staroga Žednika, Male Bosne, Tavankuta i MZ Pješčara, a na ovogodišnje natjecanje pristigli su i gosti iz Županje, Mužlje, Sajana, Kecela, Kragujevca, Čordaša, Crne Bare i Gornjega Brijega, a sudjelovalo je i 20 risara iz HKC-a "Bunjevačko kolo" iz Subotice.

Na ovogodišnjem natjecanju uvedene su i novine budući da je postavljena bina s koje su nazočne zabavljali tamburaški ansambl "Hajo" i "Biseri", postavljeni su i štandovi na kojima su svoje umijeće pokazale slammarke, a posjećen je bio i štand Hrvatske riječi, korpara, obučara i dr. Već tradicionalno, pokazano je kako se nekada radio ris, a osim toga posjetitelji su se mogli okrijepiti i "risarskim ručkom". Natjecanju risara nazočili su među ostalim: subotički gradonačelnik **Saša Vučinić**, dogradonačelnik Subotice **Petar Horvacki**, predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić**, republički ministar za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu **Saša Dragin**, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Iva Aranjoš**, načelnik Sjevernobačkog okruga **Zoran Prčić**, pročelnik za školstvo, kulturu i šport Vukovarske županije **Grgo Krajina**, predsjednik DSHV-a **Pero Kuntić** te brojni predstavnici društvenog, političkog, vjerskog i kulturnog života grada. Voditelji programa bili su **Bernardica Ivanković** i **Alojzije Stantić**. /Zv/

Izložba o salašima koji nestaju

U svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" 15. srpnja otvorena je izložba fotografija pod nazivom "Ej, salaši..." autorice **Božane Sabanov Đelmiš**, **Vesele Laloš** i **Katarine Čurčić**.

U okviru večeri održana je i tribina posvećena temi propadanja ovdašnjih salaša, njihovoj povijesti, ali i potrebi njihova očuvanja. Povjesničar **Mirko Grlica** govorio je o povijesti salaša i podsjetio na njihov nastanak krajem 17. i početkom 18. stoljeća. Razvoj salaša učinio je to da krajem 19. stoljeća čak polovica stanovnika Subotice živi na salašima. *Stanovnici ovoga grada u prvoj polovici 18. stoljeća pretvorili su zapuštene velike*

površine u plodnu zemlju. Oni su zaista pravi heroji toga vremena jer su nam u amanet predali obrađivo zemljište na kojem je na kraju krajeva i nastala Subotica, rekao je **Mirko Grlica**.

Arhitekt **mr. Ante Rudinski** je ocijenio kako su salaši autohtono sjevernobačko stvaralaštvo Bunjevaca na najplodnijem dijelu Panonije, dok je o nekadašnjem salašarskom životu govorila je časna sestra **Eleonora Merković**, koja je istaknula kako su salaši bili izvor zdravog života kojeg su skupa živjele i po tri generacije jedne obitelji. Na tribini je govorio i pomoćnik pokrajinskog tajnika za privredu **Erno Varnyú**. Program je vodio **Mile Tasić**.

Izložba "Ej, salaši" spada u neslužbeni dio ovogodišnje Dužijance, a trajala je do 5. kolovoza. /Zv/

Izložba "S Božjom pomoći" posvećena 125. obljetnici kalendara "Subotička Danica"

U okviru proslave "Dužijance 2008." u Modernoj galeriji "Likovni susret" otvorena je 5. kolovoza osamnaesta po redu Etno izložba "S Božjom pomoći" koja je ove godine bila posvećena 125. obljetnici kalendara "Subotička Danica".

Otvarajući izložbu, predsjedavajući Katoličkoga instituta za kulturu, povijest i duhovnost **dr. Andrija Kopilović** upitao se u čemu je zapravo snaga jednoga godišnjaka kao što je to Danica, ističući kako je odgovor u definiciji njenoga prvoga urednika Paje Kujundžića: da dvori svoj narod. "Za široko čitateljstvo salašara, ona je godinama bila jedino štivo koje se razumjelo i čija se poruka prihvaćala i na čijim se stranicama našlo za svakoga ponešto. Danica je kao dobra Vila na stol ljudskoga duha iznosila staro i novo i dvorila svoje čitatelje uvijek zdravom hranom, bila to pouka, informacija, sjećanje ili zabava", ustvrdio je dr. Kopilović. No, unatoč tomu, ukazao je na činjenicu kako se nalazimo na prekretnici civilizacije koja sve manje poznaje čitanje štiva i starta u generaciju primanja informacija preko drugih sredstava komunikacije, kojima "često nedostaje duša", smatra dr. Kopilović nadodajući kako ipak misli da pročitano štivo može biti ponovno proživljeno i da Danica može biti trajna hrana.

Na izložbi koju je priredila **prof. Katarina Čeliković** sa suradnicima, prikazani su eksponati odnosno stariji i noviji primjerci Subotičke Danice kao i preslike naslovnica, zanimljivih i značajnih članaka i pjesama od njenih početaka, a koji svjedoče o kulturnoj, vjerskoj i nacionalnoj opstojnosti Hrvata na ovim prostorima.

Na otvorenju izložbe je nastupio Komorni zbor "Collegium Musicum Catholicum" pod ravnanjem **Miroslava Stantića** i glazbenom pratnjom **mr. Kornelija Vizina**. "Pozdrav Danici", ulomak iz pjesme objavljene u prvoj Danici za 1884. godinu, recitirala je **Nevena Mlinko**. /Željka Zelić/

XXIII. saziv Kolonije naive u tehničar slame

Izložbom slika od slame nastalih na prošlogodišnjem XXII. sazivu Kolonije naive u tehničar slame i bogatim kulturno-umjetničkim programom, otvoren je 11. srpnja u Galerijском prostoru HKPD "Matija Gubec" u Tavankutu XXIII. saziv Kolonije.

Nazočne je na početku programa pozdravio predsjednik HKDP "Matija Gubec" **Ladislav Suknović**, naglasivši značaj rada slamarki kao i održavanja kolonije koja ih redovito svake godine okuplja u Tavankutu. Izložbu slika od slame otvorio je **prof. Josip Ivanović**. Otvorenju Kolonije nazočili su i dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Iva Aranjoš**, predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** i dr.

U okviru Kolonije slamarki, u prostorijama Osnovne škole "Matija Gubec" u Tavankutu, 3. srpnja održan je već tradicionalni Okrugli stol čija je moderatorica bila povjesničarka umjetnosti **Ljubica Vuković-Dulić**. O slami je s različitih aspekata govorilo nekoliko predavača: ravnateljica Muzeja "Stjepan Gruber" u Županji **Janja Juzbašić**, profesor filozofije i književnik **Tomislav Žigmanov** te filmski redatelj **Branko Ištvančić** koji trenutačno snima film o slamarstvu "Od zrna do slike" a koji je ovom prigodom prikazao dokumentarni film "Slamarke divojke" autora **Ive Škrabala** snimljenog 1971. godine.

Tijekom trajanja ovogodišnje kolonije priređene su filmska i književna večer. Prikazan je dokumentarni film **Rajka Ljubića** o poznatoj kiparici Ani Bešlić a o filmu su govorili povjesničarka umjetnosti **Olga Kovačev Ninkov** i redatelj. Književna večer posvećena je subotičkom pjesniku **Lazaru Franciškoviću** i njegovoj najnovijoj knjizi "Graal". Tom je prigodom **Ivana Rudić** govorila njegove stihove a o knjizi je govorio Tomislav Žigmanov te naposljetku i sam autor.

Kolonija slamarki u Tavankutu koja je trajala od 11. do 18. srpnja, zatvorena je 19. srpnja svečanom Akademijom u tavan-kutskom Domu kulture. Prije početka programa, u prostorijama HKPD "Marija Gubec" održan je sastanak s predstavnicima HKUD-a "Dubrava" iz Aladinića (BiH), KUD-a "Ivan Goran Kovačić" iz Velike (R. Hrvatska) te RKUD "Rudar" iz Raše, koji su prvi puta gostovali u Tavankutu. Na svečanoj Akademiji predstavljene su ovogodišnji bandaš i bandašica kojima je voditeljica slamarske Kolonije **Jozefina Skenderović** predala krunu od slame koja je bila simbol tavan-kutske Dužijance. /Zv/

Književna večer posvećena 125. obljetnici godišnjaka "Subotička Danica"

"Subotička Danica" mora ostati u službi naroda

Sto dvadeset i petoj obljetnici godišnjaka "Subotička Danica" bila je posvećena književna večer koja je u sklopu ovogodišnje Dužijance održana 6. kolovoza u Velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo". O "Subotičkoj Danici" od samoga pokretanja do danas govorio je njen glavni urednik i katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**.

Pozdravljajući nazočne u ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", predsjedavajući Instituta **dr. Andrija Kopilović** je istaknuo kako pisana riječ ima svoju osobitu službu jer ima mogućnost ponovnog čitanja. Upozorio je pri tom na to kako riječ može biti lijepa i ružna, može bodriti ali i destimulirati. *Danas je na "tržištu riječi" ta opasnost očitija nego ikada i stoga se večeras sjećamo jednog razdoblja od 125 godina, kada je Crkva kao i uvijek u svojoj službi Majke i Učiteljice nudila i nudi odabranu riječ koja razveseljava, hrabri, tješi i poučava*, zaključio je dr. Kopilović.

Govoreći o trnovitu putu opstanka "Subotičke Danice" kroz sto dvadeset i pet godina, mons. Beretić je istaknuo kako je ona više puta mijenjala svoje ime, bila je gušena, zabranjivana, ali je unatoč tomu uvijek bila okrenuta svim bačkim Hrvatima obraćajući se, kao što se i danas obraća ljudima koji znaju samo svoj krajevni govor. Potom se osvrnuo na pojedine rubrike kao što su: duhovnost, ekumenizam, humor, mladi, obitelj, djeca, povijest, savjeti za kućanstvo, narodno blago i dr., napomenuvši kako kao i *prva Danica, i buduća godišta trebaju više biti okrenuta sadašnjim prilikama i graditi ljepšu budućnost*. Spomenuo je potom i imena brojnih suradnika, od kojih je većina vjernika izvan kleričkih redova. *Nikada Danica ne smije biti poprište za osobna*

Dodjela nagrade "Ivan Antunović"

Po prvi puta, nakon što je sedamnaest godina bila dodjeljivana "Antušova nagrada", u okviru književne večeri dodijeljena je preimenovana nagrada "Ivan Antunović" budući da anonimni darovatelj više ne daje sredstva za nagrade. Nagrade je dodijelio predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", **dr. Andrija Kopilović**. Treća nagrada pripala je obitelji **Petra** i **Nade Ivković** iz Male Bosne s njihove četiri kćerke. Druga nagrada pripala je **VIS "Proroci"**, a prva nagrada za ustrajni i nesebični rad na dvadesetpetogodišnjem uređivanju godišnjaka "Subotička Danica", dodijeljena je njenom glavnom uredniku **mons. Stjepanu Beretiću**.

Godišnjak "Subotička Danica" pokrenuo je mladi bikički kapelan Pajo Kujundžić. Mijenjajući više puta svoje ime, Danica je izlazila od 1884. do 1914. godine i od 1919. do 1941. godine. Poslije Drugog svjetskog rata izišla je 1945. i 1946. godine, kad je zabranjena. Nakon duže stanke pojavljuje se 1971. i 1972. godine kada je ponovno zabranjena, a glavni i odgovorni urednik bio je tadašnji župnik subotičke župe Sv. Roka, Blaško Dekanj. Hrvatski svećenici su na svojim mjesečnim sastancima o stotoj obljetnici "Subotičke Danice", odlučili da bude ponovno pokrenuta 1984. godine. Službu odgovornog urednika povjerali su tada bačkopalančkom župniku Lazaru Ivanu Krmpotiću, a dužnost glavnoga urednika mons. Stjepanu Beretiću.

razračunavanja, za ocrnjivanje sinova našega roda. Danica mora ostati u službi naroda, da ga tako dvori, da uvijek bude Vesela blaga vijest, koja razveseljuje, ohrabruje, zaključio je mons. Beretić.

"Prvi pozdrav (našoj Danici)" iz 1929. godine recitirala je prošlogodišnja bandašica **Nevena Mlinko**, pjesmu Alekse Kokića "Za ljepšu budućnost" govorio je **Filip Čeliković**, a svojom pjesmom program su obogatili i katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić** te VIS "Proroci". Voditeljica književne večeri bila je **prof. Katarina Čeliković**. Književnoj večeri nazočila je i konzulica gerant Generalnog konzulata RH u Subotici **Ljerka Alajbeg**, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" **Ivan Stipić**, predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić** te ovogodišnji gradski bandaš i bandašica **Antun Kuntić** i **Jelena Gabrić** i dr.

Željka Zelić

Proglašenje najboljih aranžera izloga

U sklopu književne večeri objavljeni su rezultati natjecanja u aranžiranju izloga s elementima Dužijance. Petnaestak natjecatelja ocijenio je tročlani žiri u sastavu: **Alojzije Stantić**, **Olga Kovačev Ninkov** i **Đurđica Orčić**. Predsjednik žirija A. Stantić je proglasio naujspješnije aranžere. Prvo mjesto osvojila je **Sonja Skenderović** iz Subotice za "Risarski ručak", druga nagrada dodijeljena je **Ivanu Stipiću** iz Đurđina za izlog "Priprema za ris". Treće mjesto dijele **Dejan Kovač** iz Subotice i **Marija Vojnić** iz Tavankuta. /Ž. Z./

Izložba slika sa Kolonije naive u tehnici slame

Radovi nastali na XXIII. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame izloženi su na izložbi, otvorenoj u vestibulu Gradske kuće u petak, 8. kolovoza. Voditeljica Kolonije **Jozefina Skenderović** je ukazala na velik broj sudionika od kojih je 29 odraslih i osmero djece. Goste je pozdravio predsjednik HKPD "Matija Gubec" **Ladislav Suknović**, izrazivši radost zbog dolaska hrvatske konzulice **Ljerke Alajbeg** i ravnateljice Hrvatske matice iseljenika **Danire Bilić** na izložbu. Izložbu je

nakon priče o prvom čobanovanju **Blaška Rajića**, a u izvedbi **Marka Stantića**, učenika iz Tavankuta, otvorila povjesničarka umjetnosti i kustosica u Gradskom muzeju **Ljubica Vuković Dulić**. Ona je istaknula kako je kolonija *mjesto susreta slamarki i svih generacija* te da je ova manifestacija *pridonijela kulturnom prosperitetu sredine, a sve ima dugogodišnji kontinuitet pod okriljem HKPD "Matija Gubec" u Tavankutu*. Izloženi radovi pokazuju da je *XXIII. saziv Kolonije za neke bio mjesto prvih pokušaja, za neke mjesto vježbe i usavršavanja, a za neke mjesto istinskog kreativnog izražavanja*, a sve što je nastalo plod je *ljubavi prema zavičaju, karakterističnoj i inače za samouke likovne stvaratelje i polazna točka njihova rada*.

Na izložbi se mogu naći i radovi primijenjene umjetnosti, poput perlica, zidnih satova, uskršnjih jaja, čestitaka i dr. /K. Č./

Tamburaška večer

Tradicionalna tamburaška večer, održana na centralnom subotičkom trgu u četvrtak, 7. kolovoza, osim vrsnih tamburaša, obilovala je programima. Ovom je prigodom predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **mons. dr. Andrija Kopilović** publici predstavio ovogodišnjeg bandaša **Antuna Kuntića** i bandašicu **Jelenu Gabrić**. Kako je to običaj, i ove su godine izabrani najljepši pratioci i pratilje bandaša i bandašice. Laskavu titulu prve pratilje ponijela je **Ivana Stipić** a najljepši pratilac je **Enad Kostić**. Drugi par su **Aleksandra Saška Kujundžić** i **Josip Buljovčić** a treći su **Marija Prčić** i **Marko Ištvančić**. Najuspješnijim aranžerima izloga podijeljene su nagrade i diplome. Ovu večer vodili su neumorna **Bernardica Ivanković** i mladi **Darko Temunović**.

Smotra orkestara i izložba starih zanata i strojeva

Petak, 8. kolovoza, bio je rezerviran za Smotru orkestara koja je trajala puna dva sata, a najavljeni koncert Zvonka Bogdana nije održan zbog kiše.

Na subotičkom trgu počela je posebnim životom živjeti trodnevna izložba starih zanata i alata. Posjetitelji su mogli vidjeti "papučoša" s prekrasnim vezenim papučama, korpara, izvanredno lijep šling ili kušati kolače i pecivo. Uz Gradsku kuću bilo

je i starih strojeva koji su plijenili oko prolaznika.

Skupština risara

Gala koncert folklornih skupina

Dvadesetak folklornih ansambala oduševljavalo je u subotu, 9. kolovoza Subotičane i mnogobrojne goste. Nakon Večernje molitve u subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske, u centru grada počela je skupština risara. Vesela grupa risara stigla je na pozornicu nakon polaganja vijenca od žita na bistu **Blaška Rajića** pokraj Gradske kuće. Risari su uživo pokazali publici kako su se pogodili s gazdom za ris. Kad je "ris pogodjen" počelo je veselje u kojem su se pokazale domaće folklorne skupine i one iz inozemstva, što je bio pravi gala-koncert. Veselje je nastavljeno duboko u noć.

"4 ASA" u Subotici

Članovi grupe "4 asa" iz Hrvatske, nastupili su na koncertu u Subotici, u subotu 9. 08. na Stadionu malih sportova.

Rajko Dujmić, Vlado Kalember, Alen Islamović i Jurica Pađen su po prvi puta u svojoj karijeri održali zajednički koncert u našem gradu u okviru ovogodišnjeg programa "Dužijance". Predgrupa im je bio subotički "Perpetuum mobile".

Susreti s gradonačelnikom

Subota, 9. kolovoza, za subotičkog gradonačelnika **Sašu Vučinića** bila je neobično radna. Naime, u programu Dužijance sudjelovale su ugledne osobe koje su posjetile gradonačelnika, a među njima je bila ravnateljica Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba **Danira Bilić** u pratnji **Ljerke Alajbeg**, konzulice generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici.

Srdačan susret bio je upriličen i sa subotičkim biskupom **mons. Ivanom Péntzesom** i njegovim gostom **dr. Franjom Komaricom**, banjalučkim biskupom.

Predstavljamo nositelje "Dužijance 2008."

Bandašica Jelena Gabrić i bandaš Antun Kuntić

Ovogodišnja gradska bandašica **Jelena Gabrić** rođena je 29. 12. 1989. godine i od malena je aktivna župljanka župe Marija Majka Crkve u Aleksandrovu. Jelena je brucešica odsjeka opće kemije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu. Nakon završene osnovne škole upisala je Kemijsko-tehnološku srednju školu "Lazar Nešić" u Subotici, smjer kemijski laborant. *Iako mi to nije bio prvobitan izbor, tijekom četiri godine jako sam zavoljela kemiju i prirodne znanosti, te sam stoga odlučila i studij posvetiti tomu*, ističe Jelena. Gradska bandašica voli čitati knjige, a bavi se sportom, osobito odbojkom. Pjevanje joj je također blisko i vrlo drago. Neko vrijeme je pjevala u VIS-u *Proroci*, a u zboru *Collegium Musicum Catholicum* je stalna članica već duže razdoblje.

Na pitanje kako je primila vijest da je izabrana za gradsku bandašicu "Dužijance 2008.", Jelena kaže kako nije *ni slutila* takvu vijest. Kada ju je pozvao katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, te upitao želi li biti bandašica, ostala je iznenađena i u blagoj nevjerici. *Prvo sam pitala roditelje za mišljenje i nakon što su mi rekli da sama odlučim i da će oni tu odluku podržati, odlučila sam prihvatiti*. Jelena također ističe da joj je bilo malo teže odlučiti i zbog *nervoze i treme od javnoga nastupa*, ali je usprkos tomu *rado prihvatila tu veliku čast biti dijelom ove svečanosti*.

Antun Kuntić, ovogodišnji gradski bandaš je rođen 16. 01. 1987. godine, a pripada župi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu, gdje aktivno sudjeluje u životu župe. Od prvih razreda osnovne škole znao je da se želi baviti automobilima, te je nakon osnovne upisao i završio srednju Tehničku školu u Subotici, smjer za automehaničara. Antun radi u struci, kako u kućnoj radionici, tako i u jednom javnom poduzeću. Trenutačno služi civilnu vojsku u Subotičkoj bolnici. Folklorom se ovo-

godišnji bandaš bavi oko pet godina, a igra u HKC "Bunjevačko kolo". *Iako sam se folklorom počeo baviti sa 17 godina, lako sam se uklopio i pomalo mi je žao što nisam ranije počeo igrati*, naglašava Antun. Kao najljepšu uspomenu iz proteklih pet godina u "Bunjevačkom kolu", Antun izdvaja njegovu prvu turneju. Već nakon tri mjeseca je imao priliku putovati u Poljsku, koja mu je i danas ostala u divnom sjećanju. Naš gradski bandaš je također završio šest razreda niže glazbene škole gdje je svirao harmoniku, no sada je rijetko uzima u ruke jer ne nalazi vremena. Antunu ni borilačke vještine nisu strane. Naime, pet godina se bavio karateom, pola godine kik-boksom. S karateom se plasirao na drugo mjesto u Vojvodini i trinaesto u državi.

Vijest o tomu da je izabran za gradskog bandaša ga je poprilično iznenadila. *Bandaš se bira između momaka koji su u Čuvarima Božjeg Groba, a znajući da je izbor sužen na mene i još jednog momka, očekivao sam da će on biti izabran. No, kada me je mons. Beretić nazvao i rekao da će doći do mene pitati me nešto, bio sam pomalo začuđen, ali bilo mi je jasno*, kaže Antun. Ovo ugodno iznenađenje je ugodnu ponudu Antun je rado prihvatio.

Jelena i Antun su u sklopu svojih dužnosti bili na Tijelovskoj procesiji, te na "Natjecanju risara", koje je osobito dojmilo bandaša, jer je on toj manifestaciji nazočio po prvi puta i sada je odlučio da će je posjećivati svake godine. Također su oboje bili gosti na svim

okolnim Dužijancama, gdje su, kako kažu, *bili vrlo srdačno i svečano primljeni i sa svake su ponijeli divne uspomene*. Kako se približavao dan proslave gradske Dužijance, otpočelo je čišćenje žita u dvorištu župe Sv. Roka, gdje su se svaki dan okupljali mladi kako bi bandašici i bandašu pružili podršku, te im pomogli u pripremama. *Divan je osjećaj doživjeti da ljudi dolaze pomoći pri čišćenju žita i podržati nas*, kaže Jelena, te dodaje kako su se mladi organizirali tako da ih svaki dan bude bar dvadesetak na čišćenju žita.

Na dan gradske Dužijance

Nakon što je bandaš karucama došao po mene ujutro, objašnjava Jelena, *otišli smo u župu Sv. Roka na svečani blagoslov i ispraćaj, nakon kojega smo u povorci krenuli u katedralu na sv. misu*. Nakon mise, Jelena i Antun su skupa s pratiljama i pratiocima, te sa bandašicama i bandašima iz okolnih mjesta u svečanoj povorci krenuli ka glavnom trgu, gdje su predali kruh gradonačelniku. *Nakon predaje vijenca i kruha, i mog kratkog govora zaigrali smo kolo*, kaže Antun. Uslijedio je svečani ručak u HKC "Bunjevačko kolo". Nakon popodnevne sv. mise u župi Sv. Roka, bandašica i bandaš su sa

župnikom te župe, mr. Andrijom Anišićem, otišli posjetiti grob Blaška Rajića, gdje su položili cvijeće i vijenac. Nakon večere, Jelena i Antun su svečano dočekivali goste na kapiji koja je na glavnom gradskom trgu simbolizirala ulaz u bandašicino kolo. Na pitanje kako su doživjeli taj dan svečane proslave "Dužijance 2008.", Jelena i Antun u glas odgovaraju: *Bilo je super!* Ističu da su, iako je bilo naporno te su se umorili, uživali u svakom trenutku. *Divno je biti u centru ovakve svečanosti*, ističe bandaš, a bandašica dodaje da bi, iako je u početku bila malo skeptična te je strahovala od javnoga nastupa, opet sve ponovila, jer je to bilo *doista nevjerojatno i vrlo obogaćujuće iskustvo biti u središtu manifestacije čija je bit zahvala Bogu*.

Subotička biskupija bogatija za četiri svećenika i jednoga đakona

Za prezbitere su zaređeni:

Nándor Kara, rođen 31. 12. 1982. u Subotici, od oca Dezsóa i majke Erzsébet Kiss. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teološki studij završio je u Budimpešti. Pripada župi Sv. Ane u Malom Iđošu. Za svećenika je zaređen u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2008. Od 1. 08. 2008. prefekt je u malom sjemeništu "Paulinum" u Subotici.

László Magó, rođen 27. 10. 1983. u Senti, od oca Lászlóa i majke Éve Rusák. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teološki studij završio je u Egeru. Pripada župi Rođenja BDM u Gunarošu. Za svećenika je zaređen u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2008. Od 1. 08. 2008. kapelan je u župi Anđela Čuvara u Kanjiži.

Árpád Tóth, rođen 14. 10. 1982. godine u Srbobranu, od oca Nándora i majke Márie Kiss. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici.

Teološki studij završio je u Rimu. Pripada župi Uzvišenja sv. Križa u Srbobranu. Za svećenika je zaređen u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2008. Nastavlja poslijediplomski studij kanonskoga prava na Sveučilištu "Sv. Križ" u Rimu.

István Zsolnai, rođen 6. 03. 1977. u Senti, od oca Istvána i majke Verone Dósa. Srednju poljoprivrednu školu završio je u Bačkoj Topoli. Teološki studij završio je u Egeru. Priprava župi Svih Svetih u Bačkom Petrovom Selu. Za svećenika je zaređen u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2008. Od 1. 08. 2008. kapelan je u župi Sv. Marije u Subotici.

Za đakona je zaređen:

Dániel Mester, rođen 12. 06. 1977. u Bečeju, od oca Imrea i majke Márie Major. Teološki studij završava u Szegedu. Pripada župi Svih Svetih u Bačkom Petrovom Selu. Za đakona je zaređen u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2008. godine.

Subotica: Kršćanska tribina o molitvi

"U Isusovoj školi molitve" bila je tema predavanja franjevca iz Novoga Sada p. Tadeja Vojnovića, kojega je u Velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo" održao 27. lipnja na posljednjoj Kršćanskoj tribini Grada Subotice.

Na početku predavanja p. Tadej je najprije napravio jasnu distinkciju između istinske i poganske molitve, ističući tri elementa poganske molitve: kvantitetu, formularnost i magijske elemente. Nasuprot tomu, jedino nas Isus može naučiti pravo moliti, s

tim da pred nas stavlja zahtjev tajnosti odnosno skrovitosti. Molitva je zapravo razgovor s Ocem, jer on želi da mu svakoga dana govorimo o našem životu, baš kao što se i sam Isus dugo zadržavao u molitvi. Upravo zato svatko bi se od nas trebao zapitati kakva je njegova molitva, molimo li na početku i kraju dana, smatra predavač. Odgovarajući na tako često postavljaju dvojbu zbog čega moliti ako Otac naš zna što nam je potrebno, predavač je ustvrdio kako trebamo moliti to da vršimo Njegovu volju, i upravo je to jedna od karakteristika molitve: moliti da spoznamo i vršimo Njegovu volju svakoga dana. Govoreći nadalje o molitvi "Oče naš" koja se sastoji iz šest prošnji, od kojih su prve tri molitve za ono što je Očevo, a druge tri su naše prošnje, posebno se osvrnuo na dio molitve koji kaže "Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim". Pri tom je naznačio da onaj tko nije u miru s drugim ne treba moliti ovu molitvu. Jer, po Isusovim riječima onaj tko nije s nekim u miru ne može činiti četiri stvari: kod mise ne smije staviti novac u košaricu, ne može moliti "Oče naš", ne može se ispovjediti i pričestiti. U tom smislu je zaključio: *Budimo sretni ako smijemo moliti molitvu Gospodnju. /Zv/*

Proslava Papina dana

U subotičkoj katedrali-bazilici u utorak 1. srpnja svečano je proslavljen "Papin dan", o obljetnici ustoličenja pape Benedikta XVI. Slavlje je, na prijedlog apostolskog nuncija nadbiskupa Eugenia Sbarbara, održano na razini cijele Republike. Euharistijsko slavlje predslavio je nuncij Sbarbaro.

Uz veliki broj okupljenih vjernika slavju su nazočili predstavnici Srpske pravoslavne Crkve predvođeni episkopom bačkim **Irinejem** i episkopom **Porfirijem**, biskup Reformirane kršćanske Crkve **István Csete-Szemesi**, superintendent Slovačke evangeličke Crkve **Samuel Vrbovsky**, predstavnici diplomacije te republičkih, pokrajinskih i gradskih vlasti.

Proslava Papina dana započela je pozdravom subotičkog biskupa **Ivana Pénzesa**. Slijedio je umjetnički program u kojem su nastupili komorni zbor "Pro musica" uz pratnju komornog orkestra Sv. Terezije pod ravnanjem **mr. Csabe Paskóa** i orguljsku pratnju **mr. Kornelija Vizina**. Nastupio je i zbor "Collegium Musicum Catholicum" pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Na kraju programa okupljenima se obratio beogradski nadbiskup i metropolit **Stanislav Hočevar**. On je u svojem obraćanju progovorio o službi jedinstva Petra naših dana pape Benedikta XVI. Spomenio je također nedavni veliki događaj otvorenja Godine sv. Pavla, koju je u bazilici Sv. Pavla izvan zidina u Rimu u zajedništvu s ekumenskim carigradskim patrijarhom Bartolomejom I. otvorio Sveti Otac Papa. Čestitajući katolicima proslavu Papina dana, episkop Irinej također je istaknuo ulogu Rimskoga biskupa u Crkvi. Potom je govorio o svojim susretima sa sadašnjim papom Benediktom XVI. kojega je

susretao i kao pročelnika Kongregacije za nauk vjere i kao Papu. Rekao je kako je na njega ostavio snažan dojam osobito zbog njegove jednostavnosti u susretima, kao i dubinom teoloških pogleda. Programom je ravnao **mons. Andrija Kopilović**, katedralni ceremonijar.

Usljedio je euharistijsko slavlje koje je predvodio nuncij Sbarbaro u zajedništvu s beogradskim nadbiskupom Hočevarom, domaćim biskupom Pénzesom, srijemskim biskupom

Đurom Gašparovićem te umirovljenim zrenjaninskim biskupom **Lászlóm Húzsvárom**. Koncelebriralo je i četrdesetak svećenika Subotičke, Zrenjaninske i Srijemske biskupije te Beogradske nadbiskupije.

U svojoj propovijedi biskup Pénzes je govorio o ulozu apostola Petra u apostolskom zboru dvanaestorice, nabrajajući sva značajna mjesta Novoga zavjeta koja govore o njemu i njegovoj službi. On je istaknuo kako je *Petrova najistaknutija uloga među apostolima pokazana na samom početku njegovog odnosa s Isusom. Pri njihovom prvom susretu, Krist je Šimunu rekao da će njegovo ime od tada biti Petar, što znači stijena*, rekao je propovjednik, te zaključio kako *slobodno i jednoznačno na temelju svetopisamskih tekstova možemo reći da je Petar stijena na kojoj je Isus želio sagraditi Crkvu i da su njemu povjereni ključevi Kraljevstva. Danas smo posebno pozvani surađivati s Petrom naših dana Benediktom XVI. te upućivati Ocu nebeskom molitve za njega.*

Na kraju mise nazočnima se obratio nuncij prenoseći svima Papinu oćinsku ljubav i njegov apostolski blagoslov s potpunim oprostom. U nastavku svojega govora nuncij se posebno obratio subotičkoj Crkvi, koja je pod zaštitom sv. Pavla apostola: *Draga Crkvo u Subotici, Benedikt XVI. te danas podsjeća: Gospodin je s tobom, nemoj se plašiti! Nemoj se osjećati samom na putu koji prolaziš, ponekad teškom i trnovitom. Obnovljenim povjerenjem se uzdaj u Njega koji je s nama danas, sutra i zauvijek, i sve do kraja vremena. S radošću mu daruj svoje zalaganje, svoju molitvu, svoju nadu i s povjerenjem gledaj u budućnost. Dragi Crkvo u Subotici, povlaštena si posebnim darovima u pozivima za redovnički i svećenički život. Budi velikodušna i nemoj se plašiti otvoriti u ovoj zemlji svoje ruke i svoje srce sestrinskim Crkvama koje su možda manje bogate od tebe i vidjet ćeš kako će se evanđeosko čudo umnažanja ribe i kruha ponoviti i unutar tvojih zidina*, rekao je nuncij. Obratio se potom i građanskoj vlasti pozivajući ju da, koliko je u njezinoj mjerodavnosti, daruje svoj važan doprinos kako bi Bačka po zagovoru svetoga Pavla, po uzoru na Apostola naroda, ponovno postala svjetionik moralnog, društvenog i civilnog napretka. *Trebamo biti zahvalni za vjeru, za kršćansko svjedočanstvo svima onima koji su nam prethodili. Ovu bogatu baštinu imamo sada u svojim rukama i o nama ovisi hoćemo li je podijeliti i prenijeti budućim naraštajima*, zaključio je nuncij Sbarbaro.

Zbor "Pro musica" pjevao je misu Franza Schuberta u G-majoru. Solisti su bili **Mirta Petrović** – sopran, **Bálint Kasza** – tenor i **Viktor Krizsak** – bariton, uz pratnju orkestra "Sv. Terezija" i orguljašku pratnju **mr. Kornelija Vizina** pod ravnanjem **mr. Csabe Paskóa**. Nakon mise nuncij i domaći biskup priredili su domjenak u dvorani MKC "Nepkör".

Andrija Anišić

Gerardovo u Somboru

Na blagdan svetoga Ivana Krstitelja, u utorak 24. lipnja, u karmelićanskoj crkvi u Somboru okupilo se mnoštvo vjernika i hodočasnika iz Subotice, Tavan-kuta, Đurđina, Bačkog Monoštora i drugih mjesta, na proslavi spomendana sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Svetu misu je predvodio subotički biskup Ivan Péntes u zajedništvu s desetak svećenika Subotičke biskupije, a propovijedao je vlč. Goran Jovičić.

U prigodnoj propovijedi, vlč. Jovičić je govorio o svecima kao uzorima čovjekova života i upozorio na to koliko je moralni ljudski život ugrožen, osobito onih najmanjih i najslabijih. *Mnogi vjernici zavodeći se vjerskim i moralnim relativizmom posrću te se odaju načinu života koji razara temeljne vrijednosti. Mentalitet ovoga svijeta često puta ne vjeruje u onostrani život. Zato i ne zna cijeniti život prije rođenja, zalaže se za eutanaziju, a svi "bespomoćni", stari i hendikepirani su višak, pa i u nekim našim obiteljima. Međutim, u ovom teškom vremenu za čovjeka u Crkvi, Isus koji je s nama u sve dane do svršetka svijeta obećava blaženstvo i vječni život onima koji vjeruju,* rekao je vlč. Jovičić. Potom se osvrnuo na ponizni svetački život sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. *Sluga Božji otac Gerard se odlučio za svetost živeti*

redovnički, isposničkim načinom života i dijeleći sakramente svima bez razlike: Hrvatima, Mađarima, Nijemcima i svima koji su dolazili. On za života nije činio neka osobna čuda i nije bio stigmata kao primjerice sveti otac Pio, ali je na svoj način u skromnosti i jednostavnosti živio kršćanski život, zaključio je propovjednik.

Prije blagoslova, prior karmelićanskog samostana u Somboru o. **Bernard Vizmeg** se zahvalio biskupu Ivanu što je predslavio svečanu euharistiju koju su prikazali za o. Gerarda, za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Zahvalio se i svim župnicima, a posebno onima koji su povelili svoje vjernike, đakonima, ministrantima i svim vjernicima.

Poslije svete mise, vjernici su sa svojim biskupom i sve-

ćenicima na grobu sluge Božjega molili da našeg kandidata za sveca uzmagnu častiti na oltarima svete Crkve, te su se preporučili u njegove molitve.

Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić je bio jedan od utemeljitelja somborskog Karmela u kojem je djelovao više od pedeset godina. Biskupski postupak za

njegovo proglašenje blaženim i svetim pokrenut je 1985. godine u Subotici, a svečano završen sredinom rujna 2003. godine. Polovicom listopada iste godine dokumenti su poslani u Rim na Kongregaciju za proglašenje blaženima i svetima.

Zlatko Gorjanac

Župljani subotičke katedrale dva puta hodočastili u Sombor

Župni ured stolne bazilike Sv. Terezije u Subotici je i ove godine organizirao hodočašće na grob časnog Sluge Božjega Gerarda Tome Stantića.

U ponedjeljak 23. lipnja, hodočastilo je više od 40 vjernika Mađara. U pratnji hodočasnika je bio đakon, vlč. **Ferenc Sótanyi**. Među hodočasnici je bilo puno djece, a među njima i četiri ministranta. Putovanje je popraćeno molitvom i pjesmom. Na sam dan smrti Sluge Božjega, 24. lipnja, bilo je više od 50 vjernika većinom Hrvata, među kojima je bilo 14 ministranata, desetak srednjoškolaca. Među hodočasnici je i ovoga puta bilo puno djece. Svake godine s vjernicima stolne župe hodočasti u Sombor i nekoliko rođaka Sluge Božjega. Sa svojim župljanima je hodočastio i župnik subotičke stolne bazilike **mons. Stjepan Beretić**, kao i vlč. **Goran Jovičić**. Hodočasnici su imali prilike malo razgledati grad, zajedno moliti kronicu, a sudjelovali su i na biskupskoj svetoj misi koju je predslavio subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntes**. Dobri domaćini, somborski karmelićani, dočekali su večerom svećenike, sjemeništare i ministrante.

S. B.

"Te Deum" u župi Sv. Lovre u Sonti

Djeca i mladi župe Sv. Lovre u Sonti zahvaljivali su Bogu na nedjeljnoj svetoj misi 15. lipnja za sve milosti i darove koje su primili u školskoj i vjeronaučnoj godini.

Na misi smo radosno pjevali, molili, recitali ali najupečatljiviji je bio prinos darova gdje smo zahvaljivali Bogu za naš angažman, a do izražaja su došle skupine koje djeluju na župi: skupina ministranata, čitača, dječji i omladinski zbor, animatori, radionica. Bogu smo zahvalili i za djecu i mlade koji su ove godine primili sakramente: Prvu sv. pričest i krizmu. Za vrijeme sv. mise djeca su zajedno s tamburaškim orkestrom "Tandora" pjevali pjesmu: Ljubav je pronašla put i Da mi je biti, a na kraju su animatori dijelili djeci slatkiše i svete sličice.

Kristina Ralbovsky, katehista

Blagdan Gospe Karmelske

mjer i trebamo se ugledati na nju. Vi žene i majke posebno, imate zagovornicu u presvetoj Bogorodici koja je doduše rodila Sina Božjega koji je jedini spasitelj svijeta, ali i vi svojim majčinstvom možete sudjelovati u spasenju tog svijeta, jer je Bog došao ljude spasiti. Za to su potrebni pojedinci, živa bića, ljudi, koje Bog svojom milošću spašava, preporuča i daje božanski život, istaknuo je u propovjedi mons. Vlado Košić.

Blagdan Gospe Karmelske proslavljen je u srijedu 16. srpnja u karmelskoj crkvi Sv. Stjepana kralja u Somboru. Prijepodnevu svetu misu je predslavio pomoćni zagrebački biskup mons. Vlado Košić, dok su prije svete mise na hrvatskom jeziku slavljene svete mise na njemačkom i mađarskom jeziku.

U karmelskoj crkvi u Somboru okupilo se mnoštvo vjernika koji su došli pozdraviti Gospu. Osim vjernika iz Sombora, okupili su se i hodočasnici iz Subotice, Bačkog Monoštora, Bačkog Brega, Sonte i drugih okolnih mjesta, a posebno je bilo lijepo vidjeti mlade u prekrasnim bunjevačkim i šokačkim nošnjama u procesiji s brojnim svećenicima i pomoćnim zagrebačkim biskupom. Započevši svoju propovijed, mons. Košić je okupljenima prenio pozdrave iz Zagreba, izrazivši radost što može slaviti ovaj lijepi blagdan sa somborskim vjernicima. Pomoćni biskup zagrebački je govorio o značaju Marije kao majke za sve vjernike i za cijelu crkvu. *Riječi 'Evo ti majke' možemo primijeniti na sebe jer smo ljubljene Isusovi učenici i nama Isus s križa daje svoju majku za našu duhovnu majku. Ona doista, kako veli Drugi vatikanski sabor, s majčinskim osjećajima prati članove Crkve i sve ljude, da bi i mi jedni druge pratili s majčinskim osjećajima,* rekao je biskup Košić, a potom govorio o veličini majčinstva koje je Bog povjerio svim ženama koje poziva na dužnost, službu i radost majčinstva. *Marija je bila majka i omogućila je spasenje cijelom svijetu po tome što je bila majka Sina Božjega. I vi drage majke i vi buduće majke molite danas zagovor presvete Bogorodice da svojim majčinstvom pridonesete boljitku ovoga svijeta. Neka se po vama i vašoj spremnosti da dadete život djeci ne ugasi naš narod, nego neka napreduje i živi. Budite spremne u svojoj zadaći žene i majke služiti spasenju čovječanstva gdje vam je Marija uzor i pri-*

Poslije propovjedi ovogodišnji bandaš i bandašica su biskupu zajedno s vjernicima u bunjevačkim i šokačkim narodnim nošnjama prinijeli darove. Karmelićanin o. **Zlatko Žuvela** se na koncu svete mise zahvalio najprije dragome Bogu i Kraljici Karmela, preuzvišenom gospodinu biskupu mons. Vladi Košiću, svim svećenicima na sudjelovanju u misnom slavlju, sjemeništarcima, bogoslovima i prijateljima na asistenciji, predstavnicima državnih i općinskih vlasti, HKUD-u "Vladimir Nazor", brojnim hodočasnici, svim dobročiniteljima i vjernicima.

Sveta misa u čast Gospe Karmelske je završena svečanom procesijom, a nakon mise je u samostanskom dvorištu za vjernike priređeno osvježenje, okrjepa i druženje.

Zlatko Gorjanac

U Subotici blagoslovljen ulični križ

kulture i kamenorezačkog poduzeća EV-PRO iz Subotice, na mjestu starog razbijenog križa je postavljen novi mramorni križ.

U srijedu 25. lipnja, novi križ je blagoslovio katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**. Obredu blagoslova je nazočio i mjesni đakon vlč. **Ferenc Sótanyi** i gost svećenik iz

U subotičkoj ulici Maksima Gorkog, na raskršću Beogradske ceste, Palmotićeve ulice i Ulice biskupa Lajče Budanovića, još od 1857. godine je stajao mramorni križ koji je na slavu Božju podignuo István Balkó. Na istom je mjestu 25. lipnja blagoslovljen novi križ.

Stari križ je u posljednje vrijeme bio dva puta srušen. Posljednje rušenje se dogodilo početkom ove godine kao posljedica teške prometne nesreće. Dobrotom čelnika grada Subotice, Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika

njemačke biskupije Rottenburg-Stuttgart vlč. **Josef Vogrinc**. Unatoč velikoj vrućini na blagoslovu je bilo još pedesetak vjernika. Župni ured stolne bazilike Sv. Terezije u Subotici ovim putem zahvaljuje Gradskoj upravi, Međuopćinskom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Subotici kao i subotičkoj kamenorezačkoj tvrtci EV-PRO, što su zajedničkim nastojanjem podignuli stoljeće i pol stari spomenik subotičke vjere.

Mons. Stjepan Beretić

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Širi se štovanje bl. Marije Petković

U subotičkoj župi Sv. Roka je od 1. do 9. srpnja održana devetnica u čast bl. Marije Propetog Isusa Petković koja se štuje kao suzaštitnica župe, utemeljiteljica sestara Kćeri Milosrđa koje u župi djeluju od 1930. godine, i kao zaštitnica Dječjega vrtića "Marija Petković – Sunčica". Svečana sveta misa slavljenja je i na sam blagdan, 9. srpnja.

Svaku večer oko 150 vjernika ove župe i iz grada okupljalo se na pobožnost i svetu misu. Nadahnuti tekstovima bl. Marije Petković, vjernici su molili Kronicu, Križni put ili su upućivali Hvale i Zazive koje je ona napisala. Prvih šest dana devetnice misu je predslavio župnik **mr. Andrija Anišić** i održao kratku homiliju nadahnutu Blaženičinim mislima. Sljedeća dva dana isto je to učinio **mons. Marko Forgić**, duhovnik sjemeništa i duhovni pomoćnik župe Sv. Roka.

Prvoga dana devetnice poslije pričesti predstojnica samostana **s. M. Mojmira Mašina** pročitala je Prvi kantik hvale bl. Marije Petković. U četvrtak 3. srpnja je bilo Euharistijsko klanjanje koje je prikazano za nova duhovna zvanja, a predvodila ga je **s. M. Jasna Crnković**. U subotu 5. srpnja je bila posebna molitva za bračne parove koji ne mogu imati djece i za trudnice s poteškoćama u trudnoći, a molilo se i za spas nerođene djece koju se nemilosrdno ubija pobačajem po cijelom svijetu i kod nas. U nedjelju 6. srpnja

bila je misa za obitelji s malom djecom. Na ovu misu po tradiciji dolaze roditelji koji su bili na blagoslovu trudnica a kojima su se u međuvremenu rodila djeca. Ove godine ih je bilo petnaestak. Poslije sv. mise svi roditelji su donijeli djecu na poseban blagoslov u kapelicu bl. Marije Petković gdje su iskazali i štovanje moćima bl. Marije Petković.

Na blagdan bl. Marije Petković, 9. srpnja, euharistijsko slavlje je predslavio biskupski vikar i katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u zajedništvu s mons. Markom Forgićem, **preč. Željkom Šipekom** i **vlač. Lazarom Novakovićem**. U propovijedi mons. Beretić je posvjedočio kako je zahvalan Bogu što je bio na grobu bl. Marije Petković. Govoreći o njemu, istaknuo je kako su u tom sarkofagu svete moći kojima se ponosi Blato, raduje Subotica i Rim. Potaknuo je zato okupljene vjernike da joj se i sami obrate u svojim potrebama. *Da s Isusom nije razgovarala klečeći pred svetohraništem, da nije sjedila na Prižbi slušajući šum mora i pjesmu borova, ne bi znala isprostiti ni kruha, niti dobiti ruha za najpotrebnije. Da nije živjela u Božjoj blizini kamen na kamen ne bi složila, a kuće je gradila. Da nije molila, ne bi znala obilaziti bunjevačke salaše, da nije pokoru činila, ne bi mogla prositi. Što bi prosila kad je nikla u bogatoj kući? Prosila je zato što je u njezinoj duši vladala ljubav. Htjela je dječici dati više od onoga što je imala. I dala je malenima najviše: dala im je sebe, dala im je Boga,* zaključio je mons. Beretić govoreći o bl. Mariji Petković.

Na misi je pjevao zbor djece iz vrtića "Marija Petković – Sunčica" pod vodstvom odgojiteljice **Marine Piuković**. Poslije sv. mise u kapelici bl. Marije Petković je bila molitva za njezino proglašenje svetom te molitva za uslišanje molitva koje su vjernici uputili Ocu nebeskom po zagovoru bl. Marije Petković, a poslije toga su vjernici poljupcem iskazivali počast njezinim moćima.

Nakon sv. mise sestre Kćeri Milosrđa u dvorištu dječjega vrtića priredile su domjenak za brojne goste na čelu s djecom iz vrtića predvođenom roditeljima i odgojiteljicama.

Andrija Anišić

Proštenje na Bezdanskom putu

Misnim slavljem u crkvi Sv. Nikole na Bezdanskom putu kod Sombora, proslavljeno je u nedjelju 22. lipnja proštenje, o 37. obljetnici postavljanja kamena temeljca.

Misno slavlje predslavio je župnik iz Bačkoga Brijega **vlač. Davor Kovačević** uz domaćega župnika **dr. Marinka Stantića** i ovogodišnjega somborskoga mladomisnika **Zlatka Pletikosića**. Na kraju svete

Foto: Hrvatska riječ

mise, dr. Stantić zahvalio je svim vjernicima koji su ove godine pomogli obnovu crkve, te **Mariji Čvardić** koja je lijepim cvjetnim aranžmanima ukrasila prostor oko oltara.

Kamen temeljac za gradnju ove crkve postavljen je 21. lipnja 1971. godine. Godinu dana ranije, 21. lipnja 1970. godine, ostatak će zapisan zlatnim slovima u povijesti Katoličke crkve u Hrvatskoj jer je toga dana hrvatski narod dobio prvog kanoniziranog sveca-mučenika, sv. Nikolu Tavelića. /**M. T.**/

U slavu Blažene Djevice Marije

Treći Festival marijanskog pučkog pjevanja održan je u 5. srpnja u Bačkom Monoštoru.

Monoštorci, članovi KUDH "Bodrog" i veliki štovatelji Blažene Djevice Marije, prije tri godine utemeljili su Festival marijanskog pučkog pjevanja, koji je po njihovoj zamisli trebao okupljati pjevačke skupine KUD-ova i crkvene zborove Bačke i Srijema. Ove godine na festivalu je sudjelovalo osam skupina, koje su se sa po dvije pjesme predstavile u programu organiziranom u crkvi Sv. Petra i Pavla. Nazočne je pozdravio i manifestaciju otvorio dekan somborskog dekanata **preč. Josip Pekanović**. Sudionici: HKPD "Silvije Strahimir Kranjčević" iz Bačkog Brijega, HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora, HKUPD "Mostonga" iz Bača, Ženski mađarski pjevački zbor župe Sv. Petra i Pavla iz Bačkog Monoštora, HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta, KPZH "Šokadija" iz Sonte, Ženska pjevačka skupina "Šokice" i tamburaši "Šokačke duše" udruge "Šokačka grana" iz Osijeka kao i domaći KUDH "Bodrog", pokazali su svu raskoš pučkog pjevanja. Na kraju koncerta sudionike i goste festivala te nazočne vjernike, u ime odsutnoga župnika **vlač. Gorana Vilova** pozdravio je đakon **Stipan Periškić**, a potom su sve skupine zajednički otpjevale stari napjev "Čuj nas Majko". Drugi dio festivala, zajednička večera za goste i sudionike, te druženje uz tamburaše "Šokačke duše", odvijalo se u velikoj dvorani obližnjeg Doma kulture. Goste je pozdravila predsjednica organizatora festivala, KUDH

"Bodrog" **Marija Turkalj**. Osobito je pozdravila konzulicu Generalnog konzulata RH u Subotici **Ivu Aranjoš**, dopredsjednika HNV-a za Sombor **preč. Josipa Pekanovića**, dopredsjednika HNV-a za Podunavlje **Stipana Šimunova**, zamjenicu pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine **Antoniju Čotu**, predsjednika Općine Sombor **mr. Dušana Jovića**, predsjednika SO Sombor **Nemanju Delića**, v.d. ravnateljicu Hrvatske riječi **Jasminku Dulić**, predsjednicu "Šokačke grane" iz Osijeka **mr. Veru Erl**, predsjednika Vijeća MZ **Darka Kusturina**, **vlač. Franju Ivankovića** iz Tavankuta i brojne predstavnice institucija kulture s ovih prostora. Nakon pozdrava, pjevači udruge šokačkog Podunavlja zajednički su otpjevali autorsku pjesmu **Božane Vidaković** iz Sonte, "Šokadija", neslužbenu himnu Šokaca bačkog Podunavlja. Veselom ozračju su doprinijeli i osječki tamburaši, ali i razigrani i raspjevani sudionici festivala. Ovogodišnji, III. festival marijanskog pučkog pjevanja održan je pod logom "Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008".

Ivan Andrašić

Utemeljen pjevački zbor HKUPD "Matoš"

Pjevački zbor HKUPD "Matoš" i službeno je utemeljen 17. lipnja u Plavni. Ovo je peti po redu odjel ovoga Društva, a do sada su, za svega pet mjeseci od osnutka Udruge, osnovani: Folklorni odjel (mlađa i starija skupina), Tamburaški sastav, Povijesno-istraživački odjel, te Literarno-dramski odjel.

Svi ovi odjeli su već postignuli određeni uspjeh i afirmaciju a rade prema usvojenim planovima i programima sukladno Statutu Društva. Za sada je najugodnije iznenađenje priredio Folklorni odjel s tamburaškim sastavom, koji se plasirao na Festival folklornih tradicija Vojvodine predviđen za 13. i 14. rujna u Vrbasu, afirmirajući šokačke igre i pjesme iz Plavne i okolice.

U početku će ovaj Odjel djelovati kao ženski zbor, koji bi do Božića trebao postati mješoviti zbor. Do sada je zboru pristupilo dvanaestak pjevačica. Vijeće MZ je osiguralo prostor za probe, a za pojedine skladbe koristit će se privatni instrumenti. Zbor će u početku izvoditi pjesme uz pratnju orgulja ili tamburaškog sastava.

Odabrane skladbe i pjesme odgovaraju skromnim mogućnostima zбора, a njima želimo potvrđivati glazbenu tradiciju i kulturni identitet naše zajednice. U planu nam je što prije uspostaviti izravnu suradnju s našom župnom crkvom i uključiti se u liturgijsko pjevanje na sv. misama. Osim crkvenih i popularnih, uglavnom dvoglasnih pjesama, zbor će njegovati i glazbenu baštinu koju nam je ostavio dr. Josip Andrić.

Zvonimir Pelajić

Pomoć u njezi bolesnika

Caritas Subotičke biskupije osim usluge medicinske njege i tehničke pomoći u kući, proširuje svoju djelatnost na edukaciju članova obitelji i širega okruženja korisnika. Pilot projekt predviđa i edukaciju svih zainteresiranih sugrađana koji sami žele njegovati svoje bolesne i nemoćne najmilije. Ovisno o potrebi bolesnika i prirodni bolesti, medicinska sestra će educirati članove obitelji kako lakše i efikasnije mogu olakšati život bolesnika i na ovaj način doprinijeti njihovu bržem ozdravljenju.

Pilot projekt se provodi u suradnji sa subotičkom Općom bolnicom.

Sjedište službe: **Zmaj Jovina 20, 24000 Subotica**

Proslavljena obljetnica Zajednice "Hosana" u Starom Žedniku

Obljetnica postojanja Zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana", proslavljena je 12. srpnja u Starom Žedniku kraj Subotice. Osim korisnika koji žive u ovoj Zajednici, ovom prigodom u zajednici "Hosana" okupili su se i korisnici iz zajednice "Milosrdni Otac" iz Međugorja, te iz zajednice "Tau" iz Slovenije.

Obljetnica je proslavljena u dvorištu kuće, gdje se uz kolače i sok vodio ugodan razgovor između ovih momaka i njihovih obitelji, od kojih su neke, po prvi puta nakon duljeg vremena, imale priliku doći i vidjeti svoje dijete, brata ili supruga. Prva zajednica za pomoć ovisnicima je "Milosrdni Otac" u Međugorju, osnovana 1999. godine, na inicijativu **dr. fra Slavka Barbarića**, kojemu su se mladi ovisnici često obraćali za pomoć. Zajednica "Milosrdni Otac" otvorila je 2006. godine Zajednicu "Tau" u mjestu Stari Trg kod Črnomeja u Sloveniji. Zajednica "Hosana" u Starom Žedniku otvorena je 7.

srpnja, 2007. godine, koja je također afilirana Zajednici "Milosrdni Otac" u Međugorju. Sve tri Zajednice primjenjuju identična pravila, kućni red, način života, metode rada s ovisnicima, te suradnju s obitelji.

O zajednicama svakodnevno skrbi stručni tim, kojeg čine svećenici, voditelji, psiholozi i suradnici. Rad u Zajednici nerijetko zahtijeva i blisku suradnju s medicinskim centrima, mjerodavnim organima vlasti, kao i drugim institucijama, koje mogu pomoći ovisnicima.

O važnosti kvalitetnog rada s ovisnicima, govori i voditelj zajednice "Hosana" u Starom Žedniku **vlač. dr. Marinko Stantić**, naglašavajući promjene koje ne utječu samo na ovisnika, već i na njegovu obitelj, koja ima veliku ulogu u pružanju potpore i suradnji s voditeljima zajednica. *Zajednica je poluzatvorenog tipa, u kojoj se momci trebaju pridržavati određenih pravila, ali ako odluče izaći, mi im čak platimo i put do kuće, ali tada roditelji, s kojima povremeno organiziramo susrete radi upoznavanja s načinom rada zajednice, znaju kako postupiti, da bi se ovisnik zaštitio od starih kušnji vanjskoga svijeta*, kaže vlač. Stantić.

Vrijedno je reći da su obraćenje doživjele i njihove obitelji, od kojih su neke do tada bile pasivni vjernici ili pak nevjernici. Lijepo je bilo vidjeti kako na sv. misi u žedničkoj crkvi, svi zajedno sudjeluju u pjesmi i molitvi. Kaže se da tko pjeva – dvostruko moli, pa treba vjerovati da će i ovi momci kroz pjesmu pronaći svoje mjesto pod suncem.

Marija Matković

Proštenje na Bajskom groblju

Uoči blagdana svetih Petra i Pavla 28. lipnja, održano je na Bajskom groblju sv. Petra i Pavla proštenje.

Ispred kapelice Kopilović na jutarnjoj svetoj misi na mađarskom jeziku koja je prikazana za sve pokojne koji počivaju u tom groblju, okupio se lijepi broj vjernika kao i na misnom slavlju koje je potom slavljeno na hrvatskom jeziku. Misno slavlje i prigodnu propovijed na mađarskom jeziku održao je **vlač. Ákos Gutási**, a na hrvatskom jeziku župni vikar župe Marija Majka Crkve u Aleksandrovu **vlač. Ivica Ivanković Radak**. Veliki broj vjernika iskoristio je i mogućost za svetu ispovijed za koju im je na raspolaganju bio katedralni vikar **vlač. Predrag Alilović**. Djelatnicima Pogrebnoga preduzeća „Funero“ možemo zahvaliti za osiguranje i prijevoz svih potrebnih stvari i za pomoć kojom su u velikoj mjeri doprinijeli dostojnom proslavljanju proštenja na Bajskom groblju.

Ferenc Sótányi

Obljetnica rođenja biskupa Ivana Antunovića

Svečanom misom i prigodnim domjenkom 19. lipnja je u Subotici obilježena obljetnica rođenja biskupa Ivana Antunovića.

Ovaj datum hrvatska manjina u Srbiji obilježava kao jedan od svoja četiri nacionalna blagdana. Mons. dr. **Andrija Kopilović** koji je predvodio svečanu misu i održao propovijed ističe da biskup Antunović svojim prosvjetiteljskim radom među bačkim Hrvatima svakako zaslužuje da ga se spominje kao jednog od najvećih hrvatskih sinova. Da su njegova djela i ideje i danas aktualni svjedoče brojne vjerske i svjetovne institucije hrvatske zajednice ponikle na temeljima koje je gotovo prije dva stoljeća postavio poznati kalački kanonik i naslovni biskup Antunović.

Nekako se prilike nisu puno izmijenile od njegova vremena do danas. Nama je zato ostala zadaća ne samo biti Hrvatom nego i činiti da to ostanemo. I radi toga postoje problemi međuljudskih odnosa i podjele na Hrvate i Bunjevce. To bila njegova i naša je tema danas. Jednom riječju, ne možemo

zaboraviti njegovo djelo i može nam biti nadahnuće i zadatak, kaže dr. Kopilović.

Obilježavanje rođendana biskupa Ivana Antunovića kao blagdana hrvatske manjine suorganiziralo je Hrvatsko nacionalno vijeće. Predsjednik **Branko Horvat** ističe da barem ta četiri dana, koji se slave kao nacionalni blagdani, moraju proći u susretu, razgovoru i zajedništvu.

J. Stantić

Dan Radio Marije na Bunariću

U marijanskom svetištu Bunarić održan je 19. srpnja drugi po redu godišnji susret slušatelja, volontera i djelatnika Radio Marije. Na susretu su se okupili djelatnici i volonteri RM iz Subotice i Novog Sada, slušatelji iz Subotice, Tavan-kuta, Apatina, Tornjoša, Bačke Topole i drugih mjesta.

Program se sastojao od zajedničke molitve, svete mise zahvalnice i bratske gozbe koju su prisutni sami organizirali. Prvi puta su se susreli mnogi koji se već znaju po glasu preko valova Radio Marije, a bilo je i starih poznanika. Dirljivi su bili susreti, radosno zajedništvo i dobro raspoloženje. Svetu misu je predvodio p. Tadej Vojnović OFM, direktor RM iz Novog Sada, a koncelebrirali su mons. dr. Andrija Kopilović, direktor subotičkog RM i preč. Imre Gyetvai, župnik iz Tornjoša. Bilo je prilike i za svetu ispovijed za koju su se pobrinuli mons. Marko Forgić i vlč. Ákos Gutási.

Zanimljivo je da je u isto vrijeme bio i Svjetski dan mladih u Sydneyu, pa su mnogi izrazili svoju duboku povezanost s mladima na drugom kraju svijeta.

ta jer je Radio Marija kroz izravne prijenose važnijih događaja približila slušateljima ovaj svjetski susret. Mnogi su se složili kako je potrebno organizirati više ovakvih susreta. Glazbena skupina "Ébredés" (Buđenje) iz Subotice se potrudila da i liturgija bude svečana, kao i druženje.

I ovim putem se zahvaljujemo svim volonterima, budući da bez njihova rada ovaj radio ne bi mogao funkcionirati, kao i svim darovateljima koji svojim novčanim priložima pridonose i tako omogućuju dalji rad jedine katoličke radio postaje u Srbiji.

Upućujemo također poziv svima onima koji žele pomagati svojim dragovoljnim radom da se jave u studio RM u Subotici ili Novom Sadu. Osim volonterskog rada i financijske potpore veoma je važna i molitva jer vjerujemo da je ovaj radio u Božjim rukama i pod Gospinim vodstvom.

Čaba Kováč,
koordinador – Subotica

Završna škola animatora Sonta 2007./8.

U župi Sv. Lovre u Sonti održan je od 17. do 20. srpnja posljednji susret Škole animatora 2007./8.

Dragocjenost ovoga susreta je bila u tomu što se upravo odvijao u danima Svjetskog dana mladih (SDM) u Sydneyu te smo u Duhu i molitvi mogli biti povezani s Papom i mladima čitavog svijeta. Četiri dana u zajedništvu, mladi su kroz predavanje, rad u skupinama, pjesmom, igrokazima, prezentacijom o SDM i

molitvama razmišljali nad temom: „*Biti Kristov svjedok*“ (Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na sve vas i bit ćete mi svjedoci, Dj 1,8.)

Svjedočanstvo vjere mladi su pokazali i kroz hodočašće pješice u Doroslovo. S križom na čelu, barjacima i veselom pjesmom u petak posljednjepodne procesija mladih krenula je sa župe. Nakon 10 kilometara pješaćenja stigli smo u Doroslovo u Marijansko svetišće u naručje naše Nebeske Majke. Nave-

čer je uslijedilo pokorničko bogoslužje i Križni put kojega su predvodili mladi iz B. Monoštora sa svojim župnikom vlč. Goranom Vilovom. Svetom misom u subotu 19. srpnja koju je predvodio subotički biskup msgr. dr. Ivan Pénzes u koncelebraciji tajnika mr. Mirka Šefkovića i vlč. Dominika Ralbovskog, zahvalili smo Bogu za darove i milosti koje smo primili tijekom ove školske godine Škole animatora (ŠA). Igrokazom o skrivenom blagu u polju, mladi su pokazali da je za njih najveće blago vjera čiji su simboli Križ i Marija, a ohrabrujuće riječi oca biskupa bile su poziv mladima da se ne boje biti svjedoci svoga vremena. Na kraju sv. mise biskup je blagoslovio Križ i Ikonu BDM, kopiju simbola SDM, i podijelio pohvale najboljim animatorima, a ostalim sudionicima prigodne darove. Po povratku u Sontu, dan smo završili klanjanjem. Na nedjeljnoj sv. misi smo zajedno s vjernicima zahvalili Bogu za sve molitve, darove koje su nas pratili kroz ove susrete. Susret smo završili prezentacijom ŠA 2007./8, osvrtom i dojmovima. Iskustvo ovogodišnje ŠA pokazalo je da su ovi susreti bogatstvo za mlade, ali i još veća potreba u pastoralu mladih.

Kristina Ralbovsky,
katehista

Proštenje sv. Ane

Na subotičkom tzv. "Kerskom groblju" održano je u subotu 26. srpnja proštenje sv. Ane kojoj je posvećena kapelica u tom groblju. U nazočnosti mnoštva naroda Božjega, mise za sve sudionike proštenja kao i za sve pokojnike koji počivaju u tom groblju predvodili su prošlogodišnji mladomisnici vlč. Ákos Gutási, na mađarskom jeziku, a vlč. Marijan Vukov na hrvatskom jeziku. S njima je u zajedništvu bio i župnik mr. Andrija Anišić.

U prigodnoj propovijedi na hrvatskom jeziku vlč. Marijan je govorio o značaju odgoja u obitelji. Istaknuo je da je briga o odgoju djece, napose u vjeri, važna i odgovorna zadaća ali to je *ujedno i ulaganje u najsigurniju stvar. Puno je sigurnije ulagati u njih nego li u one dionice za koje se veliki dio građana bio upisao*, istaknuo je propovjednik i dodao da obveza odgoja donosi i radosti, zadovoljstvo i blagoslov roditel-

ljima i obitelji. U nastavku propovijedi govorio je o važnosti zajedničke molitve u obitelji i o čuvanju tradicije, odnosno svega onoga što su nam naši pradedovi namrli, a koji sada počivaju u tom groblju. Osim vjere dužni smo čuvati i njegovati svoju nacionalnu pripadnost. *Vjeru i rod ne zaboravimo*, pozvao je propovjednik okupljeno mnoštvo, zaključujući molitvom da znamo

prepoznati Gospodina u svom životu i svojoj sredini. Na misi na hrvatskom jeziku pjevao je župni zbor pod ravnanjem **s. M. Jasne Crnković** uz glazbenu pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. Nakon kišovito dana, Bog je obdario lijepim vremenom to poslijepodne na veliku radost svih sudionika.

A. Anišić

Sonćani proslavili sv. Antuna

Autobus s vjernicima iz Sonte krenuo je 13. lipnja na hodočašće u Bač. Ovaj stari običaj hodočašća se zadržao do današnjih dana, a razlika je samo u broju vjernika.

Ove godine je bio jako lijep odaziv, što je samo znak da vjernici jako štiju ovoga sveca. Bilo je lijepo vidjeti crkvu ispunjenu vjernicima, a propovijed **p. Károlya Harmatha** ostavila je na sve nas duboki dojam. Svetu misu na hrvatskom jeziku predslavio je **p. Károly** a s njim su suslavili svećenici Bačkog dekanata te župnik iz Sonte **vlč. Dominik Ralbovsky**.

I u župi Sv. Lovre je jako lijepo proslavljen ovaj svetac. Nakon sv. mise smo izmolili litanije sv. Antunu, a župnik je blagoslovio ljetljane i djecu. Neka nam ovaj svetac bude svima na uzor i njegov zagovor neka nas prati na našim životnim putovima.

Kristina Ralbovsky, katehistica

HKUPD "Matoš" gostovao na proslavi 250. obljetnice osnutka Selenče

Kulturnim, sportskim i vjerskim manifestacijama, od 4. do 6. srpnja obilježena je 250. obljetnica doseljavanja Slovaka i osnutka Selenče. U petak 4. srpnja predstavljena je monografija Selenče i otvorena etnografska izložba. Ovoj proslavi odazvala se među ostalim i folklorna skupina HKUPD "Matoš" iz Plavne.

Povijesno-istraživački odjel HKUPD "Matoš" istražio je lik pokojnoga dr. Josip Andrića koji je volio Slovačku i posvetio joj svoju veliku pozornost brojnim člancima i predavanjima, te se brinuo o svim granama njenog života. Koristio je svaku prigodu kako bi se Hrvati i Slovaci što bolje upoznali. Ovoga puta istaknut ćemo dio izlaganja **Vilijama Kovara**, profesora i slovačkog književnika, novinara i suradnika dr. Andrića iz Trnave, kojega je održao na simpoziju o dr. Josipu Andriću održanom 30. kolovoza 1969. godine u Ristovači. *Andrić je i skladatelj, pa je na slovačke tekstove uglazbio mnoštvo svojih skladbi. Andrić je napisao roman 'Velika ljubav', 'Slovačka glazba' ('Glazbena prošlost i sadašnjost') i 'Slovačka slovnica'. Sabirao je materijal za rječnik i još je na smrtnoj postelji razgovarao s predavačem o potrebi izdanja takva rječnika. Bogata je Andrićeve korespondencija sa Slovacima kao i njegove skladbe namijenjene Slovacima sa slovačkom tematikom* – istaknuo je svojedobno Kovar.

Zvonimir Pelajić

Hodočašće mladih Muranj-Levoča

Po riječima proroka Izaije "Imenom sam te zavao: Ti si moj" koje su ujedno bile i geslo susreta, od 29. lipnja do 7. srpnja održano je sedamnaesto po redu hodočašće mladih Muranj-Levoča (Slovačka). Među mladima iz Slovačke bila je i skupina mladih iz Srbije.

Osim Slovaka, hodočastili su i Mađari, Ukrajinci, Srbi, Hrvati, te mladi s Krka iz Hrvatske i SAD-a (New York). Krenuli smo dan prije samoga početka hodočašća, kako bismo se upoznali s bogatom kulturom i ljepotom koju ima ova brdovita zemlja. Vođe puta bili su vlč. Dominik Ralbovsky i katehistica Kristina Ralbovsky. Tijekom puta smo posjetili bogosloviju u Badinu, u kojoj je 2003. godine noćio i papa Ivan Pavao II., tijekom posjeta ovoj zemlji. Bili smo također i u Rajeckoj Lesni gdje smo vidjeli prelijepi "Slovensky Betlehem", a nakon toga smo se uputili ka Čičmanima, sela koje je pod UNESCO-ovom zaštitom. Prespavali smo u mjestu Partizanske, a sutradan posjetili Bojnice kako bismo prošetali kroz jedan od najljepših dvoraca u ovome dijelu Europe. U popodnevnim satima smo stigli u Muranj, i tu su nas srdačno dočekali organizatori – mladi.

Četverodnevni hodom (koliko je trajalo hodočašće) slavili smo Gospodina: pjesmom, plesom, molitvom. Snagu smo crpili u svakodnevni jutarnjim misama, a hodočašće smo završili ponoćnom misom u samom svetištu Levoči, koja je održana pod vedrim nebom.

U povratku doma, obišli smo park netaknute prirode "Slovensky raj". Vjerujem da je svaki hodočasnik udahnuo bar mali dio svetosti kojom je ispunjeno ovo mjesto. Bar ja jesam i zato pozivam sve Vas da nam se na godinu pridružite!

Ivo Šokčić

Proslava sv. Jakova u Plavni

Nakon još jedne uspjele manifestacije podunavskih Hrvata održane u okviru projekta obilježavanja 320. obljetnice doseljavanja Šokaca iz Soli (Tuzla) u ove krajeve, proslavljen je u petak 25. srpnja u župnoj crkvi i blagdan sv. Jakova, zaštitnika Plavne.

Svečanu svetu misu predslavio je preč. Miklós Szauer župnik iz Ade u zajedništvu s vlč. Marijanom Vukovim, te vlč. Marjanom Dejom bačkim dekanom iz Selenče, vlč. Františekom Gašparovskim, župnikom iz Bačke Palanke, vlč. Josipom Kujundžićem, župnikom iz Vajske, domaćim župnikom vlč. Josipom Štefkovićem, uz pomoć bogoslova Dragana Muharema. Ovako veliki broj svećenika bio je ugodno iznenađenje za mnoge nazočne vjernike iz Plavne i okolice te Ade.

U propovijedi preč. Miklós je istaknuo kako je sveti Jakov bio apostol, a svi mi trebamo biti apostoli u svojoj sredini. *Svatko od nas sposoban je činiti velika djela, barem koliko nam je to Bog odredio, a svi smo pozvani na put svetosti, razvijanja i sazrijevanja. Baš kao što je to proživio i sv. Jakov. Nije grijeh što su Jakov i njegov brat Ivan htjeli biti na "boljem mjestu" - i mi trebamo težiti k tomu da svakim danom postajemo sve bolji. Bez križa nema kršćanstva i nema spasenja. Jakov je bio takav Isusov učenik i apostol,* rekao je propovjednik.

Nazočnim vjernicima u crkvi posebice se svidio osvježeni unutarnji izgled koji je potpuno obnovljen, očišćen i oslikan postavljenim slikama i kipovima svetaca. Sve je to učinio domaći župnik Josip s majstorima i svojim župljanima. Za pet godina, kada će naša crkva slaviti dvjestotu obljetnicu, crkva će tako izgledati i izvana! Još veća nam je želja da nam crkva bude ispunjena vjernicima i pjesmom glasnjija. Važno je spomenuti da je ženski župni zbor povećan, obogaćen zvukom orguljica i tamburice, a možda ćemo obnoviti i naše stare dobre orgulje. Inače, okosnicu zbora čine članovi HKUPD "Matoš" s kojim naša župna zajednica uspostavlja sve bolju suradnju i planira zajedničke duhovno glazbene događaje. Na kraju, možemo zaključiti da nas Duh Sveti ne ostavlja same. To svjedoči i sedam svećenika i časne sestre koji su bile s nama na slavlju i koji su nam na taj način dali nadu za budućnost.

Zvonimir Pelajić

Izložba slika Josipe Križanović

"Svi moji putovi" bio je naziv prve samostalne izložbe slika Josipe Križanović koja je 30. lipnja otvorena u galerijskom prostoru Otvorenoga sveučilišta u Subotici, a mogla se pogledati do 14. srpnja.

Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti Olga Šram, istaknuvši kako Križanovićeva pristupa objektima i ambijentima kao slikar portretist i naglašava upravo one vizualne i osnovne razlike koje salaše međusobno identificiraju. O autoričinu radu govorio je i predsjednik Likovnoga odjela HKC "Bunjevačko kolo" Josip Horvat. Autorica se predstavila stilski ujednačenim ciklusom od preko 40 slika na kojima dominiraju slike salaša. Rađene u tehnici ulja na platnu i lezonitu, slike su nastajale u proteklih sedam godina u okviru autoričina rada pri Likovnom odjelu HKC "Bunjevačko kolo". /D. B. P./

"Lira naiva 2008." u Sonti

U organizaciji subotičke Hrvatske čitaonice i uz potporu suorganizatora, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", 28. lipnja je u Sonti održan šesti po redu susret pjesnika "Lira naiva 2008".

U najnovijem izdanju zbornika ove manifestacije objavljene su pjesme 56 autora, najviše do sada, a velika većina njih pojavila se i na susretu, kojemu je ovogodišnji domaćin bila Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata "Šokadija" iz Sonte. Predsjednik "Šokadije" **prof. Zvonko Tadijan** pokazao je svojim toplim pozdravom gostima kako i on ima umjetničku dušu, uostalom, glazbenik je, tako da su mu poete i poezija jako bliski. Srce i duša ove manifestacije, ravnateljica subotičke Hrvatske čitaonice **prof. Katarina Čeliković**, sretna zbog novoga susreta i zadovoljna zbog permanentnoga povećanja broja sudionika, potisnula je svoje probleme, izazvane neodobravanjem financijske potpore organizatoru ove manifestacije Hrvatskoj čitaonici, u drugi plan, te je pozdravila ovogodišnje domaćine i goste pjesnike koji su se, usprkos velikoj vrućini, okupili u zavidnom broju, te je zahvalila Bogu za prekrasan dan i pozvala pjesnike na upoznavanje i predstavljanje. *Neka nikoga ne zbuni naziv ove manifestacije, vi niste nimalo naivni. Ljudi ste s puno duha i široke duše, napveći ste u svojoj ljudskoj jednostavnosti, u srdačnosti i iskrenosti, u odanosti Bogu i čovjeku i svijet bi bio puno bolji kad bi bilo više takvih* – rekla je, među ostalim Čelikovićeva. Svaki pjesnik ukratko se predstavio ostalima.

Domaćini su nakon predstavljanja povelili goste u kratki obilazak Sonte. Posjetili su crkvu Sv. Lovre i zavjetnu kapelu Srca Isusova, uz nenamjetljivu pripovijest **Josipa Brdarića** o povijesti i značenju ovih objekata za Sonćane. Poslije objeda, kojega su domaćini priredili u blagovaoni OŠ "Ivan Goran Kovačić", okupljene je pozdravio predsjedavajući Katoličkoga instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", **mons. dr. Andrija Kopilović** koji je svakom nazočnom pjesniku uručio pet primjeraka knjige. Tematski dio, "Riječima da(va)ti život kroz pjesmu", vispreno je prezentirao **prof. Tomislav Žigmanov**. Velika književna večer održana je u velikoj dvorani sonćanskoga Doma kulture. Svaki pjesnik darovao je publici dio svoje duše, svaki se predstavio jednom svojom pjesmom. Veliki doprinos porastu emotivnoga naboja dali su i članovi pjevačkoga zbora KPZH "Šokadija" interpretacijom autorskih pjesama svoje voditeljice **Božane Vidaković**. Od pozvanih gostiju, književnoj večeri nazočili su voditelj ureda HMI u Vukovaru **Silvio Jergović**, predstavnik HNV-a **Stanislava Stantić-Prčić**, predstavnik Hrvatske riječi **Mirko Kopunović**, nekadašnji sonćanski župnik **mons. Marko Forgić** i današnji župnik **vč. Dominik Ralbovsky**. I ova manifestacija održana je pod logom "Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008".

Sretan sam što je "Šokadija" bila domaćin ovim divnim ljudima i tako dala svoj doprinos svemu što naši pjesnici rade. Mi zdušno podupiremo svaki oblik pisanja, jer da ponovim po tko zna

koji put, prošlo je vrijeme prenošenja bilo čega s koljena na koljeno. Budućim generacijama ostavit ćemo u naslijeđe samo ono što je napisano ili snimljeno. Današnji dan pokazao nam je koliko su tzv. mali ljudi iz naše zajednice međusobno iskreno povezani, s koliko duše se međusobno družu, s koliko duše rade ono što najbolje znaju. Ugostili smo ih otvorena srca, a nadam se i da su iz Sonte otputovali s lijepim sjećanjima – rekao je prof. Zvonko Tadijan.

Hvala domaćinima na svemu što su nam pružili. Sonćani sve rade s dušom, jednostavno vas svojim neposrednim pristupom natjeraju da se osjećate poput domaćina, a ne gosta. S druge strane, jako sam tužna što pjesnici iz cijele Vojvodine, ove godine čak 56, nisu zaslužili dostojnu potporu svoje krovne institucije. Bez suorganizatora, Katoličkoga instituta za kulturu, povijest i duhovnost «Ivan Antunović» i njegova predsjednika **mons. dr. Andrije Kopilovića**, ne bismo mogli tiskati zbornik, a na žalost, svi ostali troškovi su nepokriveni. No, satisfakcija mi je velika. Radost sudionika "Lire naive" svake godine je sve veća, ona se množi i dijeli. To je ta ljudska i prijateljska dimenzija, koja nas uvijek iznova okuplja, a što se vidjelo i ove godine u Sonti. Nadam se da će jednom zaživjeti i ono stabilno financiranje, pa da ne živimo u strahu od rezultata natječaja, jer neke manifestacije baš i ne zaslužuju da im se nakon niza godina prekida kontinuitet – istaknula je Katarina Čeliković.

Ivan Andrašić

Ništa nije slučajno ...

U subotičkoj župi Sv. Roka, u nedjelju 3. kolovoza, svečanom sv. misom koju je predslavio župnik ove župe mr. **Andrija Anišić**, za 25 godina bračne ljubavi i vjernosti zahvalili su Bogu **Ervin** i **Katarina Čeliković**.

Jubilarci su sa svojom djecom **Igorom**, **Filipom** i **Martinom** u svečanoj procesiji ušli u crkvu, a pred oltarom ih je u ime župnoga zbora, čiji su jubilarci aktivni članovi dugi niz godina, najprije pozdravila **Đula Milodanović**, a zatim u ime župnoga Pastoralnoga vijeća i župne zajednice **Lazar Cvijin**, predavši im prigodne darove.

Misu je predslavio župnik **Andrija** u zajedništvu s duhovnim pomoćnikom župe **mons. Markom Forgićem**. U prigodnoj propovijedi župnik je, osvrćući se na njihov životni put, naglasio kako ništa u životu nije slučajno. Tako su se vođeni čudesnom Božjom providnosti **Ervin** i **Katarina** sreli u **Varaždinu** i zavoljeli. Ta ljubav dovela ih je u **Suboticu** – **Ervin** iz **Kikinde**, a **Katarinu** iz **Sračinca** kod **Varaždina**, odnosno iz **Zagreba** gdje je završila studij. *Imala je Katarina, iako je gotovo danomice išla u crkvu, snažnu vjeru kad je imala hrabrosti udati se za čovjeka koji je bio samo kršten i koji, iako je bio tolerantan, nije baš puno mario za vjeru. No, ljubav, molitva i žrtva su pobijedili. Ervin je upoznao i zavolio Boga i sada je on zajedno sa svojom suprugom i djecom praktični vjernik ove župe*, istaknuo je župnik. On je, također, istaknuo da je djelo Božje providnosti da su se oni i on našli u istoj župi u vremenu kad je prestao izlaziti vjersko-informativni list

Katarina (r. **Plemenčić**) rođena je 1. ožujka 1960. godine u **Sračincu** kraj **Varaždina**, a **Ervin** 2. travnja 1951. godine u **Kikindi**. Vjenčali su se na blagdan **Preobraženja Gospodnjeg**, 6. 08. 1983. godine u crkvi **Sv. Mihovila** u **Sračincu**. Život su podarili: **Igoru** (1984.), **Filipu** (1988.), **Davidu** (1996.–1999.) i **Martini** (2000.).

"**Bačko klasje**" i kad je trebalo pokrenuti novi katolički list "**Zvonik**". Oni su spremno uložili svoje talente – **Ervin**, tehničke i uređivačke kao magistar informatike, a **Katarina** jezične kao profesorica književnosti. Oni su aktivni u "**Zvoniku**" od njegova osnutka, a tomu je već petnaesta godina. Stoga im je od srca zahvalio na suradnji i na svim žrtvama. Osim u "**Zvoniku**" i u župi, **Katarina** i **Ervin** su aktivni sudionici i drugih hrvatskih institucija i organizacija i daju svoj veliki doprinos u kulturnom životu našega naroda i grada. Župnik se posebno osvrnuo na njihovu svjedočku vjeru i ljubav kad su prihva-

tili bolesno dijete s **Downovim sindromom** i teškom srčanom manom. *Bila je to teška kušnja za njihovu obitelj iz koje su izišli snažniji i vjeri i savršeniji u ljubavi*, rekao je župnik.

Na misi je pjevao **VIS "Proroci"**, a sin slavjenika **Filip** i župljanka **Marija Jaramazović** otpjevali su pjesmu **Mirjane Jaramazović** "25. obljetnica braka" za koju su sami napisali glazbu. Slavlje je nakon mise nastavljeno u dvorištu župe gdje su se svi iz crkve preselili podijeliti radost s jubilarcima a dočekali su ih ondje i veseli tamburaši.

Zv

Zahvala starom i pozdrav novom kantoru

Župljani župe **Sv. Marije** u **Subotici**, oprostili su se od svog dugogodišnjeg kantora **Ferenc Cservenka**, te pozdravili novoga **Tamása Sándora**.

Ferenc je rođen 10. svibnja 1927. godine u **Bačkoj Topoli**, a već 1944. godine je počeo vršiti kantorsku službu. Najprije je svirao u **Franjevačkoj crkvi** na dvije mise radnim danima a kasnije je ondje svirao i nedjeljom. Godine 1946. preuzeo je službu kantora u župi **Sv. Marije** i vršio ju je pune 62 godine. Na kraju svečane sv. Mise zahvalio mu je i čestitao na ustrajnosti župnik **Károly Szüngyi**. Kantoru su zahvalili i članovi **Pastoralnoga vijeća**, uručivši mu prigodni dar za uspomenu.

Tom prigodom predstavljen je i novi kantor **Támás Sándor**, koji je rođen u **Vrbasu** 24. svibnja 1964. godine. Završio je glazbenu akademiju i radi kao učitelj u školi "**István Széchenyi**". Župnik, **Pastoralno vijeće** i župljani srdačno su pozdravili i novoga kantora poželjevši mu plodan rad. /**M. B.**/

Uspostavljena Srijemska biskupija

Apostolske nuncijature u Hrvatskoj i Srbiji priopćile su 18. lipnja da je Sveti Otac Benedikt XVI. ponovno uspostavio Srijemsku biskupiju, te imenovao srijemskim biskupom mons. Đuru Gašparovića, dosadašnjeg generalnog vikara s posebnim ovlastima za Srijem. Srijemski biskup postaje članom Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda. Nadalje, u priopćenju nuncijatura stoji da je Sveti Otac uspostavio Crkvenu Pokrajinu Đakovačko-osječku te je uzdigao biskupiju Đakovačko-osječku u rang nadbiskupije, čime je ona postala metropolitansko sjedište.

Supraganske biskupije nove metropolije su biskupije Srijemska i Požeška. Mons. Marin Srakić, dosadašnji biskup đakovački i srijemski, imenovan je prvim nadbiskupom i metropolitom đakovačko-osječkim.

Ponovno uspostavljena Srijemska biskupija bila je u sklopu Đakovačke biskupije. Godine 1773., dekretom pape Klementa XIV., tadašnja Srijemska biskupija sjedinjena je u

"osobi biskupa" s Bosanskom, čime je nastala Bosansko-srijemska biskupija sa sjedištem u Đakovu. Od 1963. pa do danas ta biskupija nosila je naziv Đakovačka ili Bosanska i srijemska biskupija. Drevna Srijemska biskupija svoje korijene vuče još iz II. stoljeća. Sjedište te biskupije bilo je u Srijemskoj Mitrovici, mjestu u kojemu se nalazi i današnja katedrala. Nekadašnjoj Srijemskoj metropoliji bile su podvrgnute

biskupije u Vinkovcima, Osijeku, Sisku, Ptuj, Ljubljani i Beogradu. Ta drevna Crkvena pokrajina poznata je i po svojim mučenicima iz Dioklecijanova vremena (303. i 304.). U Srijemu je nadalje održano i nekoliko sinoda (347.–349., 357., 359.). Provalom Huna u V. stoljeću biskupija se gasi, a ponovno je uspostavljena za vrijeme sv. Metoda Solunskog (825.–885.). Nakon njegove smrti to područje potpada pod Kaločku nadbiskupiju. U XIII. stoljeću Srijemska biskupija opet biva uspostavljena, međutim za vrijeme turske najezde ona je opet bila ugašena. Oslobođanjem od Turaka Srijemska biskupija ponovno oživljava, ali je vrlo brzo ujedinjena s Bosanskom biskupijom, tako da svoju samostalnost ponovno postiže dekretom Svetoga Oca Benedikta XVI. /Zv, IKA/

Biskupsko ređenje u Zrenjaninu

U zrenjaninskoj katedrali Sv. Ivana Nepomuka, na svečanoj misi 5. srpnja za biskupa je zaređen novoimenovani ordinarij dr. László Német. Svečanost ređenja predvodio je ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup kardinal Péter Erdő, a dva suzareditelja bila su apostolski nuncij u R. Mađarskoj, mons. Janusz Juliusz te umirovljeni zrenjaninski biskup mons. László Huzsvár.

Osim njih, na ređenika ruke je položilo još dvadesetak nazočnih nadbiskupa i biskupa, kako iz tuzemstva tako i iz okolnih zemalja. U koncelebraciji je bilo puno svećenika, prije svega onih iz Zrenjaninske biskupije, ali i okolnih biskupija, te otaca verbita iz raznih dijelova svijeta. Među vjernicima najbrojniji su bili vjernici Zrenjaninske biskupije, koji su za ovu priliku organizirano došli autobusima. Veća skupina vjernika došla je iz Odžaka, rodnog mjesta novog biskupa, te skupina iz Austrije, sa župe u kojoj je p. Német pastoralno djelovao za vrijeme svoga boravka u toj zemlji. Svojim skladnim pjevanjem svetu misu je uzveličao lokalni zbor.

Na početku svete mise umirovljeni zrenjaninski biskup mons. Huzsvár je pozdravio nazočne i osobito svoga nasljednika, te zamolio kardinala Erdőa da ga zaredi za biskupa. Prije samog ređenja glavni zareditelj je, po obredu, zatražio da se pročita bula imenovanja novog biskupa, a potom je slijedila propovijed. Govoreći o evanđeoskoj prisposobi o soli i svjetlu, propovjednik je pojasnio da sol znači mudrost, a ta mudrost je Isusov nauk koji je predao apostolima. Važna uloga soli je sačuvati od kvarenja i propadanja. Biti sol zemlje stoga velika je odgovornost, jer nam je poput onih nekoliko pravednika zbog kojih je Bog spreman sačuvati cio grad biti sredstvom očuvanja ovoga svijeta na putu spasenja. Nadalje, kardinal je progovorio o ulozi biskupa koji u svijetu na osobit način predstavlja Krista učitelja, svećenika i pastira. Upućujući na velike figure apostolskih prvaka, istaknuo je kako će *poziv novog nadpastira biti i to da jednako ljubi*

svakog svećenika, svakog vjernika, te im tako prenosi Kristovu poruku, kako bi On najlakše mogao naći put do njihovih srдца, bez obzira na dob, situaciju i naciju. Za ostvarenje poslanja koje mu se povjerava biskupskim ređenjem, zaključujući svoju propovijed, kardinal je poželio Božji blagoslov te zagovor Blažene Djevice Marije, sv. Ćirila i Metoda, zaštitnika Biskupske konferencije čijim će punopravnim članom postati novi biskup, te sv. Gerarda, komu je kao čanadskom biskupu pripadalo i područje današnje Zrenjaninske biskupije.

U obredu ređenja novom biskupu je uljem pomazana glava, te su mu predani znakovi biskupskog reda: prsten, mitra i pastirski štap. Obrćajući se na kraju sabranim vjernicima, biskup Német je rekao: *Naš Bog je živi Bog: prošlost je u njegovim rukama, prepustimo njemu iscjeljenje rana iz prošlosti i okrenimo se budućnosti.* Nadalje, objašnjavajući izbor svoga biskupskoga gesla: "Blagoslivljajte Gospodina, sva djela Gospodnja" istaknuo je kako je uzvišen poziv, zadaća, ali i odlikovanje, za stvorenje blagoslivljati Stvoritelja. Zato, zaključio je, *skupa s vama laici, dragi svećenici i redovnici, želim tako oblikovati sadašnjost, da u njoj Bog može djelovati, jer bez Boga nema nam budućnosti.*

U svom biskupskom grbu mons. László Német je simbolično stavio četiri rijeke koje teku kroz Zrenjaninsku biskupiju, te drvo lipe, simbol života. Grb otkriva i veliku ljubav biskupa za baštovanstvom, te njegovo podrijetlo s Dunava. Nadalje, iznad lipe je veliko sunce, znak Krista davatelja života, Mlado Sunce s visine. Podsjetnik, novozaređeni biskup László Német rođen je 1956. godine u Odžacima. Papa Benedikt XVI. imenovao ga 23. travnja novim zrenjaninskim biskupom. /Zv/

Proslava u Ečki

Blagdan sv. Ivana Krstitelja proslavljen je 24. lipnja u Ečki. Svečano misno slavlje predslavio je župnik Stanko Tratnjek uz koncelebraciju kapelana Janeza Jelena te asistenciju stalnoga đakona Zoltána Sándora. Prigodnu propovijed na hrvatskom i mađarskom jeziku održao je zrenjaninski kapelan Pál Szemerédi.

U propovijedi, vlč. Pál je istaknuo kako je pojava Ivana Krstitelja granica i prijelaz između Staroga i Novog zavjeta, a to možemo vidjeti i znati po tomu što poosobljuje Stari zavjet jer izlazi od starih roditelja. Ujedno poosobljuje i Novi zavjet, jer po riječima svetog Augustina već u majčinoj utrobi prorokuje.

Na proslavu su ove godine osim domaćih, hodočastili i vjernici iz Beloga Blata i Lukinog sela, odakle su došli i pjevači pod vodstvom mladoga kantora **Alena Palatínusa**, koji su pjevali za vrijeme svečane svete mise. Najljepši ures slavlja bili su djeca iz mužljanskog oratorija don Bosca pod vodstvom animatora i **o. Zolija**. Velike ministrante, nazočne na svetoj misi kod oltara zajedno s domaćim **Dávidom**, doveo je sa sobom otac Janez. Poslije svete mise gosti su se zadržali na agapeu na kojemu su razgovarali i o novim planovima uređenja kapele na groblju.

Janez Jelen

Slavlje Snježne Gospe na Tekijama u znaku ponovne uspostave Srijemske biskupije

Slavlje koje je predvodio srijemski biskup Đuro Gašparović okupilo je više tisuća hodočasnika iz svih 29 župa Srijemske biskupije, kao i iz susjednih biskupija: Subotičke, Zrenjaninske, Beogradske nadbiskupije te iz Hrvatske i drugih zemalja.

Na blagdan Snježne Gospe, 5. 08., tradicionalno se već više od 290 godina hodočasti na "Velike Tekije" u svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu. Ove godine blagdan je proslavljen u znaku ponovne uspostave Srijemske biskupije. Svečanu misu predvodio je srijemski biskup **Đuro Gašparović** uz koncelebraciju đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolite **Marina Srakića** i svećenika Srijemske biskupije, kao i svećenika iz susjednih biskupija i iz Hrvatske. Večernje slavlje završilo je tradicionalnom procesijom sa svijećama i Gospinom slikom.

Na sam blagdan više tisuća hodočasnika iz Srijema, Bačke, Banata, Beograda i Hrvatske pohodilo je to najznačajnije marijansko svetišto u Srijemu i Vojvodini. Svečano pontifikalno misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je nadbiskup Srakić uz koncelebraciju beogradskog nadbiskupa **Stanislava Hočevara**, biskupa Gašparovića i brojne svećenike, te sudjelovanje više od tri tisuće hodočasnika. Pozdravivši svećenike i uzvanike, kao i predstavnike Veleposlanstva i Konzulata Republike Hrvatske u Srbiji te predstavnike veleposlanstava Austrije i Turske, nadbiskup Srakić u propovijedi je govorio o "Godini obitelji". Slavlje je završeno večernjom euharistijom koju je predvodio petrovaradinski dekan **Tomislav Kovačić** sa župnicima petrovaradinskih župa. (IKA/BTU)

Vijesti iz Iriga

Prvog ponedjeljka mjeseca lipnja svećenici su se susreli sa svojim biskupom **mons. Đurom Gašparovićem** na duhovnoj obnovi u Petrovaradinu. U utorak 3. lipnja je bila sjednica članova MBK Sv. Ćirila i Metoda (koje je član i iriški župnik) u Petrovaradinu na temu školskoga vjeronauka i kataheze. Na blagdan sv. Antuna Padovanskoga 13. lipnja, svetu misu u srijemskom svetištu u Nikincima predslavio je biskup Gašparović. U večernjim satima blagdan sv. Antuna proslavljen je i u vrdničkoj župi. U subotu 14. lipnja, u poslijepodnevnom satima nekoliko mladih je zajedno sa župnikom sudjelovalo na IV. susretu mladih katolika Srijema u Hrtkocima. U podne istoga dana održana je svečana akademija uz Dan škole te zajednički ručak osoblja škole i gostiju, kojemu su nazočili i župnik i vjeroučitelj.

Prvu svetu pričest 15. lipnja primili su u Irigu: **Robert, Ilona, Katica i Robert**, a u Vrdniku **Kristijan**, uz sudjelovanje djece koja pohađaju školski vjeronauk. Bila je to i nedjelja završetka školske godine. U svojstvu začasnog kanonika, župnik Blaž Zmaić je 18. lipnja pozvan u Đakovo na svečanu objavu ponovne uspostave Srijemske biskupije. U znak novih imenovanja, zvonila su zvona crkava Đakovačke i srijemske biskupije.

Urna **Matije Bekere**, Irižanina koji je umro u Pazinu, a živio u Puli, pokopana je 20. lipnja.

Zelenim kukuruzom i zreloom pšenicom djeca su sama ukrasila crkvu u Šatrinčima gdje je u nedjelju 22. lipnja također održano slavlje Prve svete pričesti, koju je primilo troje djece: **Anita, Danijel i Dražen**, a tom je prigodom krštena **Marina**, drugo dijete obitelji **Buzaš**.

Susret vjeroučitelja Srijemskoga vikarijata održan je 23. lipnja u Rumi, pod vodstvom koordinатора Blaža Zmaića, člana Katehetskog vijeća MBK Sv. Ćirila i Metoda. Na svetkovinu sv. Petra i Pavla slavljena je sveta misa za pok. **Eržu Balog** uz poruku župnika *da po riječi i gesti doživimo ozdravljenje i spasenje, po ruci koja stvara dodir i srce koje ljubi*, kao i za **Pavla Gecija**. Župnik je na Vidovdan nazočio liturgiji, parastosu, ophodu oko crkve, te zajedničkom objedu u manastiru Ravanica u Vrdniku.

Na samu svetkovinu apostolskih prvaka bilo je u župi krštenje drugog djeteta obitelji **Mrkonjić** iz Šatrinaca, novorođenog **Maria**. Uz molitvu za novokrštenika molili smo za našu novu biskupiju, novog biskupa i nadbiskupa, za novozaređene svećenike (od sedmorice jedan je Rumljanin: **Ladislav Dort**), za slavljenike imendana, te za samoga župnika o njegovoj trideset i trećoj obljetnici ređenja. Slavlje je nastavljeno u filijali u Vrdniku. Mjesec smo završili misom za pokojne članove obitelji **Kovačić**.

f.f.

U Subotici se osjećam kao kod kuće

Mons. Franjo Komarica, dr. teologije, biskup banjalučki, rođen je u Banjoj Luci-Novakovići 1946. godine. Za svećenika je zaređen 1972. Specijalizirao je teologiju i glazbu u Innsbrucku u Austriji. Profesor je na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji u Sarajevu i zborovođa sarajevske katedrale od 1978. do 1986. godine. Imenovan je pomoćnim banjalučkim biskupom 1985. godine, a zaređen od pape Ivana Pavla II. u Rimu 1986. godine. Upravu Banjalučke biskupije preuzeo je 1989. godine nakon čega je odmah započeo materijalnu i duhovnu obnovu biskupije, te pripremu Biskupijske sinode (1990.). Osnovao je biskupijski Caritas (1986.), Institut za teološku znanost u Banjoj Luci (1990.). Biskup Franjo Komarica bio je predsjednik Vijeća za laike pri Biskupskoj konferenciji Jugoslavije /BKJ/ (1986.–1989.) i Hrvatskog liturgijskog vijeća pri BKJ (1989.–1993.), te sudionik Sinode biskupa u Rimu (1987., 1991. i 1999.). Imenovan je članom Papinskog Vijeća za dijalog s nekršćanima (1992). a u veljači 2002. izabran je za predsjednika BK BiH.

Za vrijeme rata u BiH (1992.–1995.) svojim dalekovidnim, neustrasivim i neumornim zauzimanjem uspijeva spriječiti izbijanje oružanih sukoba na području šire banjalučke regije i tako spasiti na tisuće života, ne samo katolika, nego i drugih. Godine 1997. objavio je knjigu *U obrani obespravljenih - Izbor iz dokumenata banjalučkog biskupa i biskupskog ordinarijata Banjaluka tijekom ratnih godina 1991. do 1995.*, koja je prevedena na više europskih jezika. Svojim hrabrim držanjem i dosljednim zauzimanjem za poštivanje dostojanstva i osnovnih ljudskih prava i sloboda svakog čovjeka bez razlike, kako u ratu tako i u poraću, postao je moralna potpora obespravljenima, ne samo na području svoje biskupije nego i izvan njenih granica. Dobitnik je više domaćih i međunarodnih priznanja. Godine 2004. bio je nominiran za Nobelovu nagradu za mir.

* Uvijek mi je drago doći u Suboticu, ovdje se osjećam kao kod kuće

* Vaš me gradonačelnik ugodno iznenadio, povrh svega svojom otvorenosti, svojom konstruktivnošću, svojim zdravim pogledima na stvarnost ovoga grada i ove regije

Zv.: Preuzvišeni, više puta ste bili u Subotici, ali ovo je prvi puta da ste na Dužijanci. Kako ste ju doživjeli?

□ Uvijek mi je drago doći u Suboticu i ovdje se osjećam uistinu kao kod kuće. I kod dragih prijatelja, kod vašeg dragog biskupa i drugih svećenika s kojima se dugo poznajem, s kojima sam još davne 1962. godine započeo studij na Šalati u Zagrebu. Taj broj prijatelja i poznanika iz Subotice se kasnije sve više širio, kako među svećenicima, tako i među redovnicima i redovnicama. U Subotici osjećam jedno vrlo ugodno ozračje i kod svećenika i kod redovnika i kod vjernika laika. Ovaj puta sam doživio nešto što me posebno raduje. To je ozračje i u samom gradu ovdje, uz ovu jednu veliku manifestaciju, hrvatskog bunjevačkog i katoličkoga identiteta i mentaliteta, koji je sastavni dio ovoga grada. Ali koji je, za divno čudo, nažalost, za razliku od drugih sredina, ovdje prihvaćen od strane cjelokupne gradske stvarnosti kao nešto što je obogaćenje gradu, što je afirmacija grada i društvene stvarnosti u ovom gradu. Dužijanca je specifično slavlje zahvale Bogu za žetvu, za ubiranje plodova rada, ne samo Subotice nego i okolnih mjesta. To je učvršćivanje nečega što je sama bit ovoga vrijednoga naroda, poglavito poljodjelskoga, unošenje toga duhovnoga i nadnaravnoga elementa u najsvetiji čin, u svetu euharistiju. To je i posvješćenje da svi mi živimo od toga kruha kojega nam daje zemlja blagoslovljena od Boga, i kojega nam sam Bog daje, uzimajući taj naš kruh plod zemlje i rada ruku čovječjih da nam postavši sam kruhom daje hranu za duhovni život.

Zv.: Imali ste prilike razgovarati i s gradonačelnikom Subotice Sašom Vučinićem. Na temelju toga razgovora i onoga što ste ovdje vidjeli kako ocjenjujete raspoloženje civilnih vlasti prema Crkvi u Subotici?

□ Moram reći da me doista taj mladi gospodin gradonačelnik vrlo ugodno

iznenadio, povrh svega svojom otvorenosti, svojom konstruktivnošću, svojim zdravim pogledima na stvarnost ovoga grada i ove regije, i uspoređujem ono što je on govorio i kako je govorio i kako je rezonirao na moje opservacije i upite, s mnogim razgovorima koje sam vodio proteklih godina s raznoraznim vrstama političarima i dužnosnika, uključujući dakako i gradonačelnike nekih drugih gradova. Subotičanima mogu doista čestitati da imaju takovoga čovjeka koji ne krije to što jest i da se baš kao takav zna postaviti vrlo razborito i vrlo trezveno i konstruktivno prema drugima, prema svojim sugrađanima. Posebno me veseli njegovo vrlo utemeljeno, dragocjeno razmišljanje o potrebni njegovanja i duhovne dimenzije sugrađana, ne samo one materijalne i ekonomske, nego upravo i kulturnih i duhovnih vrednota, i njegovanje specifičnosti svakoga pojedinoga naroda i nacionalne, etničke i vjerske skupine u jednom ovako multinacionalnom, multireligioznom pa ako hoćete i multikulturalnom ambijentu kao što je Subotica. Vjerujem da će on ovaj posao koji sada obavlja, uz pomoć svih sugrađana, moći učiniti puno dobra svojim suvremenikima gdje god radio.

* Od svakoga društva očekujemo da pomogne Crkvi da ona što bolje ispunja svoju zadaću

* Mi za razliku od vas, imamo i dužnost pokazivati svojim susjedima, koji su također prošli tragediju svima nama nametnutog rata, da nismo osvjetnici, nego da smo kadri praštati

Zv.: Poznati ste borac za ljudska prava ne samo u BiH nego i šire. Što je po Vašem mišljenju ono najneophodnije što društvo treba osigurati Crkvi za njezino djelovanje?

□ Crkva je dio društva i bila i jest i bit će tako. I zato najprije Crkva treba sama sebi posvijestiti svoju ulogu koju joj je namijenio sam utemeljitelj Isus Krist. I što bude ona vjerodostojnija, to će moći više utjecati na društvo, bez obzira kakvo to društvo bilo i kakvo jest, u različitim društvenim sustavima i u različitim kulturološkim i civilizacijskim okolnostima. Crkva je utemeljena na istini Božjoj, na Božjoj objavljenoj istini o čovjeku, i zato ona mora stajati iza svoje božanske glave Isusa Krista. Treba se dati ojačati i osvijetliti od te istine na svome putu kroz povijest. Zato

bih rekao da Crkva mora uporno, u zgodno i nezgodno vrijeme, braniti i promovirati Božju čast i Božja prava i tako će moći promovirati čovjekovu bogolikost, njegova prava i dostojanstvo. Onda će i društvo biti prozvano i pozvano pokazati svoje pravo lice, htjet će afirmirati ono najdragocjenije što imamo na zemlji, a to je čovjekova bogolikost, čovjekovo dostojanstvo, njegova neupitna ljudska prava i slobode. Zato od svakoga društva očekujemo da pomogne Crkvi da što bolje ispunja svoju zadaću. To društvo će onda biti doista prozvano da sve ono što Crkva može uraditi nekako i potakne, da je zaduži, a nikako da joj smeta izvršiti onaj posao koji treba raditi na duhovno, ali i materijalno dobro konkretnoga čovjeka, posebno onoga koji je što iz objektivnih što iz subjektivnih razloga nekako bio zakinut, pa se nije mogao pravilno razviti kako u duhovnom tako i u materijalnom pogledu.

Zv.: To znači da je Crkva ona koja se prije svega svojim svjedočanstvom treba nametnuti društvu i time ga prozvati da joj dopusti djelovanje. U našim krajevima imamo ostavštinu komunističkog mentaliteta, razmišljanja i neke pasivnosti čak i u našim krugovima. Je li po Vašem mišljenju Crkva u našim krajevima dovoljno vitalna da se svojim svjedočanstvom nametne kao značajan društveni čimbenik, odnosno promotor istine Boga stvoritelja i otkupitelja?

□ Mislim da Crkva u Bačkoj i u cijeloj Vojvodini živi u drukčijoj situaciji u mnogočemu nego Crkva u Bosni i Hercegovini. Ovdje su Crkva katolička i pravoslavna i druge kršćanske denominacije jedni drugima puno bliži nego mi tamo s islamom, koji je u Bosni i Hercegovini itekako nazočan i sukreira tamošnju situaciju u društvu. Ovdje kršćani mogu pokazati upravo tu kršćansku sliku svijeta, i imaju pravo tražiti i od društvene stvarnosti da ih u tome uvažava. Mi opet imamo naše iza-zove ali i šanse, bilo da se radi o pravoslavnima, bilo da su to muslimani, ili pak o našim ateiziranim suvremenici-ma. Skoro polovica katolika nam je pro-terjana i ti ljudi se ne vraćaju ni izdaleka kao što se vraćaju pripadnici druga dva naroda. Mi smo samo ostaci ostataka. Uporno moramo pokazivati svoju vjerodostojnost, tj. da ni najmanje ne dovedemo u pitanje Božje stanarsko pravo u tim župama, u tim selima koja su kroz stoljeća bila staništa katolika.

Zato i nama ne preostaje tamo drugo nego uporno pozivati sve moćnike ovoga svijeta da isprave strašnu nepravdu koju su ciljano, dobro organizirano i temeljito proveli nad katolicima i koju danas i dalje provode. Tamo je stvarno i danas progon Katoličke crkve, pred očima i vas, naše subraće katolika i drugih kršćana. Čini se da se preko toga olako i šutke prelazi, kao da je to normalno.

Mi, za razliku od vas, imamo i dužnost pokazivati svojim susjedima, koji su također prošli tragediju svima nama nametnutog rata, da nismo osvetnici

nego da smo kadri praštati i pružiti ruku pomirenja, jer nam drugog puta nema. Jednako tako imamo ne samo nezaobilaznu dužnost obnavljati porušene nam župne crkve, samostane, župne kuće. I tamo gdje nije bilo rata, toliko je toga porušeno. To treba izgrađivati i obnavljati tu živu Crkvu, obnavljati tu duhovnu dimenziju čovjeka katolika, da mu pomazemo kako ne bi ostao bez nade i očajan, nego da prihvati sebe u ulozji Krista patnika, koji svojom patnjom preobražava svijet.

Zv.: Da se vratimo još kratko na Dužijancu. Ona je svojevrсни plod toga djelovanja Crkve u društvu. Na što nam je paziti da, po pitanju Dužijance i ovoga lijepog običaja, održimo pravu

ravnotežu između crkvenoga i svjetovnoga, kako ne bismo griješili propu- stom?

□ Vidim da evo svake godine unosite nove elemente u samo završno euharistijsko slavlje i liturgijska slavlja. Možda se to još može pojačati određenim simbolima, tj. vrijednost onoga što se time želi reći: vrijednost kruha i rada za njega, blagoslovljene zemlje i čovjekova znoja. Možda se to može još malo jače posvijestiti sudionicima slavlja.

Nemojte me krivo shvatiti, bit ću slobodan ovo reći: danas mi je palo na pamet, da se svim sudionicima nakon svete mise podijeli po jedna mala zemička. Mogli bi to učiniti ministranti ili članovi društava. Na taj način bi ljudi imali u rukama ono najsvetije čemu se tom prilikom radujemo i na čemu Bogu zahvaljujemo. Svakako je razdijeljen euharistijski kruh, ali i ovo bi, po mojem mišljenju bilo znakovito i rječito.

Vjerujem da ćete vi, kako se približava proslava stote obljetnice, tijekom godine, kroz par mjeseci, uz pojedine druge zgode, recimo blagoslova njiva ili već drugim prilikama, po župama u skupinama vjeronaučnim i među mladima pogotovo, moći ubaciti još neke druge elemente kada je u pitanju posvješćivanje njihove vjerničke, ali isto tako i nacionalne zrelosti.

Što je čovjek svjesniji svoje samobitnosti, svoga identiteta, što mu se više pomogne da ne pati od kompleksa manje vrijednosti, zato što živi u dijaspori, to će moći biti i svjesniji i odlučniji i radosniji član svoje društvene zajednice. Dakle, valja nam odgajati odrasle i odgovorne kršćane laike.

Mladima koje je susreo na ovogodišnjoj Dužijanci, biskup Komarica poručuje od sveg srca da se ne boje života, da računaju s Bogom i njegovom pomoću u životu, da se trude oko produbljivanja svoje vlastite vjere, svoje pripadnosti Kristovoj crkvi, da vole Crkvu, da vole Boga i da imaju strpljenja s Crkvom. Neka sada, kada je hvala Bogu prestao društveni sistem jednoulja i antagonizma, protivljenja životu i djelovanju i plodnosti Crkve, prepoznaju znak vremena, tj. da sada dolazi vrijeme laikata, da se kao laici u Crkvi što radosnije i oduševljenije probude za dobrobit svoju, svojih potomaka i svih ljudi s kojima nas je Božja providnost postavila da zajedno živimo. I da živeći ispravno po Božjim napatcima dođemo do cilja života, a to je vječni život, poručuje biskup Komarica.

Vijesti ukratko

Rezervirajte mjesto za susret s Papom

Odsada će vjernici iz cijeloga svijeta moći putem interneta unaprijed rezervirati mjesta za sudjelovanje na audijencijama i misama koje će služiti papa Benedikt XVI. Ovu novu uslugu rezervacija na internetu stavila je na raspolaganje Prefektura Papinskoga doma, a može se naći na web stranici www.vatican.va. Na spomenutoj web stranici moći će se skinuti obrazac kao zahtjev za ulaz, a koji potom treba poslati faxom na naznačeni broj. Ulaznice će se moći podići u uredu iza Brončanih vrata, koja se nalaze u desnoj kolonadi na Trgu svetog Petra. /Radio Vatikan, Križ života/

Početak nastave na Hrvatskom katoličkom sveučilištu 2009. godine

Kardinal Josip Bozanić izvjestio je Povjerenstvo Hrvatskoga katoličkog sveučilišta (HKS) da je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta HKS-u 9. srpnja 2008. izdalo Dopusnicu za obavljanje djelatnosti te za izvođenje pred-diplomskih i diplomskih studija i to: psihologije, povijesti i sociologije, a po prethodno pribavljenom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Povjerenstvo HKS-a odlučilo je da će nastava na HKS-u započeti iduće akademske godine 2009/2010. /Križ života/

Papa dozvolio mons. Lugi povratak u laički status

Apostolski nuncij u Paragvaju objavio je odluku Benedikta XVI. da dozvoli povratak u laički status novoizabranog predsjednika Paragvaja biskupa Fernanda Luge, zaređenog u Katoličkoj crkvi. Na osobni zahtjev, bio je suspendiran 'a divinis' nakon pobjede na predsjedničkim izborima u travnju ove godine. Zahvaljujući ovoj izvanrednoj dozvoli Lugo će moći 15. kolovoza preuzeti predsjedničku dužnost. Sveti Otac mu dozvoljava gubitak svećeničkog statusa i svih obveza koje ima kao svećenik i biskup, i ne dozvoljava Lugu povratak u prethodni svećenički status. /HKR/

Hrvatica poglavarica Milosrdnih sestara sv. Križa

Na Generalnom kapitulu Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, koji od 7. srpnja do 8. kolovoza zasjedao u matičnoj kući u Ingenbohlju u Švicarskoj, za 11. vrhovnu poglavaricu Družbe izabrana je 31. srpnja s. Marija Brizar. Prvi puta u 150-godišnjoj povijesti internacionalne i interkontinentalne Družbe na službu vrhovne poglavarice izabrana je Hrvatica. /IKA/

Benedikt XVI. otvorio Godinu sv. Pavla

Papa Benedikt XVI. otvorio je 28. lipnja u bazilici Sv. Pavla izvan zidina međunarodnu Godinu sv. Pavla.

Ušavši u baziliku zajedno s ekumenskim patrijarhom Bartolomejom I. kroz "Pavlova vrata", koja će 365 dana biti otvorena hodočasnicima, Papa je upalio plamen koji će gorjeti u tijeku cijele godine. Papa i patrijarh zatim su se pomolili na grobu Apostola naroda ispod glavnoga oltara. Na svečanoj ekumenskoj večernjoj koja je uslijedila okupila su se brojna visoka izaslanstva ostalih kršćanskih Crkava. U propovijedi Papa je rekao kako poruka sv. Pavla pokazuje put jedinstvu kršćana. Istaknuvši svoju zabrinutost zbog podjela među kršćanima, izrazio je i nadu u jedinstvo koje će omogućiti i zajedničko slavlje euharistije. Papa je istaknuo da je Godinu sv. Pavla proglasio kako bi danas iznova razmišljali o teološkoj i duhovnoj baštini Apostola naroda, produbili njegovu poruku vjere i istine. *Za Pavla vjera nije bila samo jedna teorija, jedno mišljenje o Bogu i svijetu, već osobno iskustvo Božje ljubavi koje je progonitelja kršćana sasvim proželo i obratilo. Pavao nije izbjegavao sukobe, nije tražio površni sklad već istinu. Radi nje je bio spreman odreći se izvanjskoga uspjeha, podnijeti progone i mučenja. Njegovo poimanje slobode nije uključivalo samovolju i egoizam, već je sloboda za njega bila neodvojiva od odgovornosti. Crkvu nije shvaćao kao neko udruženje koje želi provesti svoje zamisli, upozorio je Papa, u njoj je riječ o jednoj osobi - osobi Isusa Krista.* /IKA/

Susret pape Benedikta XVI. i ekumenskog patrijarha Bartolomeja I.

Papa Benedikt XVI. nazvao je posjet ekumenskoga patrijarha Bartolomeja I. Rimu u povodu otvorenja Godine sv. Pavla ohrabrujućim znakom ekumenskoga hoda.

Na susretu s carigradskim patrijarhom 28. lipnja u Apostolskoj palači u Vatikanu, Benedikt XVI. istaknuo je kako su godišnja slavlja zaštitnika rimske Crkve svetih Petra i Pavla, 29. lipnja, kao i zaštitnika Crkve u Carigradu sv. Andrije, 30. studenoga, prigode za razmjenu posjeta koji su uvijek važni trenuci za bratski razgovor i zajedničku molitvu. *Na taj se način bolje upoznajemo, usklađuju se pothvati i učvršćuje nada da ćemo brzo postići puno jedinstvo u poslušnosti Kristovu nalogu,* rekao je Benedikt XVI. Izrazio je nadu da će Godina sv. Pavla u povodu 2000. obljetnice rođenja Apostola naroda dati novu snagu ekumenskim nastojanjima. To što je i Bartolomej I., kao carigradski patrijarh, proglasio Pavlovu godinu, Papa je nazvao *sretnom istodobnošću koja ističe korijene našega zajedničkoga kršćanskoga poziva kao i znakovitu sukladnost osjećaja i pastoralnoga zauzimanja,* te je zahvalio *Gospodinu Isusu Kristu koji snagom svoga Duha vodi naše korake prema jedinstvu. Jedino u Kristu i njegovu evanđelju čovječanstvo može naći odgovor na svoja najskrovitija očekivanja,* zaključio je Benedikt XVI. te poželio da Pavlova godina pomogne kršćanskome puku obnoviti ekumensko zauzimanje, te da se umnože zajednički pothvati na putu prema zajedništvu između svih Kristovih učenika. /IKA/

Dekret o potpunim oprostima u Godini sv. Pavla

Apostolska pokorničarna objavila je dekret o oprostima koje papa Benedikt XVI. nudi vjernicima u Godini sv. Pavla koja se slavi od 28. lipnja ove do 29. lipnja iduće godine.

Potpuni oprost tijekom cijele Pavlove godine može dobiti svaki vjernik koji se iskreno kaje, ispovijedi se i primi pričest te pobožno hodočasti u papinsku baziliku Sv. Pavla na Via Ostiense i izmoli molitve na nakane Vrhovnog Svećenika. Potpuni oprost, kako se ističe u dekretu, mogu dobiti vjernici kršćani kako za sebe same, tako i za pokojne, toliko puta koliko budu izvršena propisana djela; nepromijenjena pritom ostaje odredba prema kojoj se potpuni oprost može zadobiti samo jednom na dan. Vjernicima se preporučuje da tom prigodom u bazilici posjete oltar Konfesije i ondje pobožno izmole "Oče naš" i "Vjerovanje", dodajući zatim pobožne zazive u časti Blažene Djevice Marije i sv. Pavla. Potpuni oprost mogu dobiti i vjernici koji, uz uobičajene uvjete (sakramentalna ispovijed, euharistijska pričest i molitva na nakane Vrhovnog Svećenika), bez grijeha na duši, pobožno sudjeluju na nekom svetom obredu ili na javnoj pobožnosti u čast Apostola naroda i to: u dane svečanog

otvaranja i zatvaranja Pavlove godine, u svim posvećenim mjestima; u druge dane koje odredi mjesni ordinarij na svetim mjestima posvećenima svetom Pavlu i radi lakše pristupačnosti vjernicima u drugim mjestima određenima od istog ordinarija. Naposljetku, vjernici zapriječeni bolešću ili drugim opravdanim i razumljivim razlogom, i nadalje uz uvjet da nemaju na duši nikakva grijeha i s nakanom ispuniti propisane uvjete čim im to bude moguće, mogu zadobiti potpuni oprost ako se u duhu pridruže nekoj jubilejskoj proslavi u čast sv. Pavla, prikazujući Bogu svoje molitve i patnje za jedinstvo kršćana, kaže se u dekretu o oprostima u Pavlovoj godini Apostolske pokorničarne u kojem se napominje kako taj dekret vrijedi samo za vrijeme trajanja Pavlove godine. /IKA/

40. obljetnica enciklike "Humanae vitae"

Kada je objavljena 25. srpnja 1968. godine, enciklika "Humanae vitae" pape Pavla VI. bila je snažno osporavana i unutar i izvan Crkve. Temeljni sadržaj toga dokumenta u prvom redu ističe kako u zadaći prenošenja života, bračni par nije slobodan postupati prema vlastitoj volji nego, naprotiv, treba uskladiti svoje ponašanje prema Božjoj stvoriteljskoj namjeri, izraženoj u samoj naravi braka, te istaknutoj u postojanome nauku Crkve.

Međutim, neki su je i s prijezirom nazvali "enciklikom pilule" dajući joj osnovno obilježje zatvaranja i nepopustljivosti Crkve po pitanju seksualnosti. Naime, prije 40 godina Crkvi je osporavana mogućnost govora o spolnosti. No, ova enciklika zapravo afirmira temu odnosa: odnosa s ljubljenom osobom, djecom, bližnjim, sa životom i njegovim prihvaćanjem i, iznad svega, odnosa s Bogom. Enciklika "Humanae vitae" naglašava temeljni odnos, onaj između muškarca i žene. Ono što enciklika predlaže kao model bračnoga života, danas je izokrenuto, "bilo u duhu i zahvatima u zakonodavstvu, bilo u ponašanju", primjećuje u svojem komentaru talijanski "L'Osservatore Romano". Najočitiiji znak promjene odnosa muškarca i žene je kriza darivanja i otvorenost trećem u tom odnosu, a taj treći za vjernike je Bog. Tehnika je još jedna velika tema s kojom se prije 40 godina suočila enciklika "Humanae vitae", a o njoj i danas raspravljaju znanstvenici. Naime, papa Pavao VI. bio je jasan u enciklici kada je rekao da Crkva "traži od čovjeka da se ne odrekne vlastite odgovornosti s kojom bi se podvrgao sredstvima tehnike." Potrebno je još istaknuti kako srce enciklike "Humanae vitae" nije stereotip koji želi da je Crkva neprijatelj tehnike i da se je boji, već da "temelj vlastite odgovornosti čovjek ne može projicirati izvan sebe, bez cijene da ne negira vlastitu slobodu".

Profesorica bioetike na rimskome Katoličkom sveučilištu i predsjednica udruge Znanost i život Maria Luisa Di Pietro primijetila je kako je Pavao VI. istaknuo usku vezu između kontracepcije, pobačaja i sterilizacije. Osim toga, upozorio je na politike demografskoga nadzora o kojima se tada vrlo malo govorilo, a u temelju svega isticao je opasnost od duboke banalizacije seksualnosti, kazala je profesorica te primijetila kako nam ova enciklika nudi brojne sadržaje koji bi nas trebali potaknuti na razmišljanje. /IKA, Radio vatican, Križ života/

Završena Lambethska konferencija

Zaključnom riječju canterburyskoga nadbiskupa Rowana Willimasa je 3. kolovoza završila Lambethska konferencija, desetogodišnji skup anglikanskih biskupa iz cijeloga svijeta.

Biskupi su uglavnom raspravljali o biskupskom ređenju žena i homoseksualaca. Osvrnuvši se na zaključni govor nadbiskupa Williamsa u razgovoru za Radio Vatikan Andrea Galli, posebni izvjestitelj iz Canterburyja za glasilo Talijanske biskupske konferencije Avvenire, rekao je da je nadbiskup zadovoljan ishodom konferencije jer nije došlo do raskola u anglikanskome zajedništvu, a nije bilo ni izravnih osporavanja od kojih se strahovalo prije početka skupa. Čini se da je konferencija bila organizirana tako da ne dođe do otvorenih rasprava i konačnih zaključaka. Dakle sve je odgođeno, problemi su ostali neriješeni – rekao je Galli. Na novinarovu primjedbu kako se nisu uklonili uzroci razdora među anglikanskim Crkvama, rekao je da su ostala neriješena glavna pitanja. Premda se najviše govori o homoseksualnosti, podjele su puno dublje. Homoseksualnost je privukla pozornost obavijesnih sredstava, a problemi su puno širi – zaključio je Galli i dodao kako većina odobrava biskupsko ređenje žena, a sve su veći izgledi da to postane zajedničko stajalište. /HKR/ IKA/

Nove knjige

Joseph Ratzinger: Novi izljevi Duha

U izdanju splitske nakladne kuće "Verbum" objavljena je knjiga Josepha Ratzingera (pape Benedikta XVI.) "Novi izljevi Duha", koja progovara o crkvenim pokretima, njihovoj ulozi i poslanju. Već dugi niz godina

Joseph Ratzinger (papa Benedikt XVI.), s velikim zanimanjem teologa i crkvenih pastira, prati fenomen pokreta i novih zajednica nastalih u Crkvi poslije Drugog vatikanskog sabora, hvaleći njihov polet i evangelizacijski žar. U knjizi su sabrani Ratzingerovi ključni tekstovi o crkvenim pokretima i njihovoj ulozi, a unutar njih obrađuju se i teme odnosa hijerarhije i laika, ustanove i karizma, zadaće i uloge laika u suvremenom društvu itd., zbog čega je ova knjiga odlično sredstvo za bolje poznavanje uloge i poslanja crkvenih pokreta. /Križ života/

"Kuhinja bez zidova - Recepti sestre Anđelke"

"Kuhinja bez zidova – Recepti sestre Anđelke" nova je knjiga objavljena u nakladi u Svjetla riječi, Sarajevo – Zagreb. "Htjela bih da svaka osoba kroz kuhanje u svojim obiteljima izražava onaj dio sebe koji je temelj svake zrele komunikacije i stvaralačke moći, a to je ljubav. Posebno sam mislila na one koji žele kuhati, ali se ne usude jer se boje neuspjeha. Baš zbog takvih sam čak opisivala i detalje koji su možda suvišni za one koji znaju kuhati i koji su iskusni u tom poslu", napisala je u predgovoru knjige s. Anđelka Jakovljević, školska sestra franjevnica Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina, koja djeluje kao kuharica u Biskupiji u Mainzu. Knjiga je podijeljena u tri dijela. U prvom dijelu su slana jela, u drugom slatka, dok su u trećem dijelu, lijepo opremljene ilustrirane knjige, kao zasebna cjelina torte. /ika-ap/ sp/

27. srpnja Sveti Gorazd

* Rođen u današnjoj Slovačkoj * potomak ugledne obitelji * učenik Svetoga Ćirila i Metoda * u Rimu zaređen za svećenika * sveti velikomoravski nadbiskup * biskup ga zatvorio i prognao * dobar poznavalac latinskoga jezika * napisao *Život Metoda* * prevodio je s njemačkog na staroslavenski * djelovao u Makedoniji i u Bugarskoj *

Sveti Gorazd je živio na prijelazu iz IX. u X. stoljeće, a bio je biskup i pisac.

Bio je učenik svetoga Ćirila i Metoda, a podrijetlom je iz okolice slovačkoga grada Nitre (čitaj Njitre). U tamošnjoj općini Močeonok nalazi se naselje Gorazdov. Zajedno sa svetim Ćirilom i Metodom, te s njihovim pomoćnicima, svetim Klimentom, Naumom, Angelarom, i Savom i sveti Gorazd spada među svece koje povijest pamti kao Sveta Sedmorica ili sveti Sedem-

početnici. Tim se imenom nazivaju sveta Braća i njihovi najpoznatiji učenici Gorazd, Kliment Ohridski, koga još zovu i Bugarski ili Velički, a bio je učenik svetoga Ćirila i Metoda, jedan od te sedmorice svetaca. Gorazda je za svećenika zaređio biskup Formosus u Rimu 868. godine. O tome da je Gorazd bio u Rimu svjedoči knjiga *Uspenije Kirilla*, gdje stoji kako je Ćiril pred svoju smrt u samostan pozvao Klementa, Savu, Angelara i Nauma, kako bi ih utvrdio u vjeri. Poslije smrti kralja Svetopluka, a prije svoje smrti, sveti Metod je Gorazda odredio za svoga nasljednika i pohvalio ga kao slobodnog domaćeg sina, koji dobro poznaje latinski jezik, te nadasve pravovjernog čovjeka. Tako je sveti Gorazd postao velikomoravskim nadbiskupom. Sveti Metod se rukovodio tadašnjim običajem, da se za nadbiskupsku službu odabire čovjek iz najuglednijih i slobodnih plemenitih obitelji. Tadašnji papa nije priznao Gorazda za Metodova nasljednika, a u Panoniji se dogodila velika promjena dolaskom Mađara, pa su se Gorazd i ostali učenici Svete Braće uputili u Makedoniju i Bugarsku. Povjesničari se ne slažu o mjestu ili zemlji gdje je Gorazd nastavio svoje djelovanje. Jedni drže da je otišao u Češku, drugi da je nastavio apostolat u Poljskoj. Najvjerojatnije je svoje djelovanje nastavio ipak u Bugarskoj, budući, da je u toj zemlji osobito živo ne samo štovanje Svete Sedmorice, nego posebno baš njegovo. U Bugarskoj se sačuvala legenda koja govori o tome kako je uklonjen s nadbiskupske stolice i kako je bio zatvoren. Po izbavljenju iz zatvora se sklonio u dvorac nekoga uglednika. Ta legenda zna da ga je iz Velike Morave prognao nitranski biskup Vihing. Svetome Gorazdu se kao dobrom poznavatelju svetoga Metoda pripisuje djelo *Život Metoda*. Gorazd je navodno preveo i staroemerámske ispovjedne molitve s njemačkoga na staroslavenski jezik.

27. srpnja Sveti Klement (Kliment Ohridski) + 27. srpnja 916.

* Je li Klement iz Velike Morave ili iz Bugarske * učenik Ćirila i Metoda * iz Velike Morave u Ohrid * njegovao slavensko bogoslužje * postao biskup * pjesnik * hagiograf – pisac propovijedi * prevodio s grčkoga jezika * napisao pohvalu i život svetoga Ćirila *

Više bugarskih povjesničara smatra da je Kliment Ohridski podrijetlom iz Velike Morave, međutim je vjerojatnije, da je podrijetlom iz Bugarske, te da je u Veliku Moravu došao zajedno sa svetim Ćirilom i Metodom.

Godine 868. je zajedno s Metodom, Gorazdom i Naumom i Kliment zaređen za svećenika u Rimu. Nakon što je prognan iz Velike Morave, poslije 885. godine, zajedno s ostalim učenicima svetih apostola Ćirila i Metoda otišao je u Ohrid u današnju zapadnu Makedoniju, gdje je utemeljio središte za slavensko bogoslužje. Godine 893. knez Simeon je uspostavio Veličku biskupiju, na čije je čelo stao Kliment. Sveti Klement je 27. srpnja 916. godine umro kao ohridski biskup. Pokopan je u ohridskom samostanu. Časti se i u Makedoniji i u Bugarskoj kao nacionalni svetac.

Sveti Kliment je pisao pjesnička ostvarenja himničkoga značaja, životopise svetaca, kao i djela u čast svojih učitelja Ćirila i Metoda i ostalih crkvenih uglenika. Pisao je i propovijedi i homilije, koje je ili sam napisao ili ih je često prevodio s grčkoga jezika. Među njegovim djelima valja spomenuti: Pohvala filozofu Ćirilu, Konstantinov život, Služba Ćirilu, učitelju slavenskoga naroda.

27. srpnja Sveta Sedmorica

Pod imenom Sveta Sedmorica ili Sedemopočetnici se spominju Sveta Braća Ćiril i Metod, sveti Gorazd, Kliment Ohridski, Naum, Sava, i sveti Angelár.

Sveti Naum Ohridski, (* oko 830. + 23. prosinca 910.)

* Učenik Svete Braće * u Rimu zaređen za svećenika * protjeran iz Velike Moravske * djelovao u Makedoniji i Bugarskoj * osnivao središta slavenskog bogoslužja

Sveti Naum Ohridski je bio pisac i učenik svetoga Ćirila i Metoda, jedan od Sedmorice svetaca. Za svećenika je bio zaređen ili 867. ili 868. godine u Rimu, kad su sveta solunska Braća tamo boravila.

Kad su, poslije 885. godine bili protjerani iz Velike Morave, otputovao je sveti Naum s ostalim učenicima Svete Braće u Ohrid, gdje je zajedno s njima osnivao središta slavenskog bogoslužja. Bugarski povjesničari drže da su i Gorazd i Klement iz Velike Morave. Ti su učenici Svete Braće nastavili njihovo djelo u Ohridu.

Zajedničko čašćenje Svete Braće, tih velikih slavenskih misionara i njihovih učenika je posebno rašireno među grkokatolicima, ali i u Pravoslavnoj crkvi, posebno u Makedoniji i Bugarskoj.

U Slovačkoj se prikaz Svete Sedmorice nalazi u mjestu Poluvsie i Sobrance. U Rimokatoličkoj crkvi se zajednički spomendan Svete Sedmorice slavi 27. srpnja.

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

Naš kandidat za sveca / Poetski kutak

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

"Isusu i Mariji služim kad druge iz bare, iz slabosti, izvlačim..."

Već nam je poznato, iz prethodnih prikaza u *Zvoniku*, da je o. Gerard, u svojoj nastupnoj propovijedi, održanoj u somborskoj karmelskoj crkvi 21. kolovoza 1904., pozvao da mu se obrate posebno oni "koji su teške rane zadobili i ufanje izgubili...".

Na jednom drugom mjestu svojih vlastoručnih zapisa precizira što treba značiti taj poziv onima koji su "teške rane zadobili". Značenje, u konkretnosti, "druge iz bare grijeha i slabosti izvlačiti"¹.

Ovim zapisom sluga Božji očituje jedan od specifičnih zadataka svoga svećeničkog poslanja što želi ostvarivati svojom svećeničkom djelatnošću u Somboru.

Navlastitost te i takve nakane u apostolskom djelovanju, za Gerarda nije neka samilost, psihološka ili humanitarna pomoć dušama koje su u grijehu, u "teškim ranama" duše, nego izvire iz njegove ljubavi prema Isusu Kristu i njegovoj Majci. U tom značenju zapisuje: "Sve što radim neka znači: Vama služim. Neka čitavim životom pišem: Vama (Isuse i Marijo) služim. Neka Vas barem toliko volim ili patim, da se vazda zanimam ili na zanimanje pripremam... Vama služim kad druge iz bare grijeha izvlačim"²

Gerardova nakana "liječenja (duša) od rana grijeha" vjernici ne samo grada Sombora nego i šire, ozbiljno su shvatili, prihvatili i njemu se obraćali. Jedan od svjedoka, nasljednik oca Gerarda na poglavarstvu službi somborskoga samostana, napisat će, u dopisu vrhovnom poglavaru, da će svečano proslaviti srebrnu misu sluga Božjega 1927. godine zbog toga što je Gerard, u cijelom bačkom kraju poznat zbog svoje svećeničke revnosti i gorljivosti. O revnosti sluga Božjega je već prije njega pisao somborski župnik Jozić, u *Nevenu* 1918., koji je u svom dopisu nazvao slugu Božjega pravom "Zvijezdom Danicom", zbog njegove revnosti i spremnosti za dijeljenje sakramenta pomirenja i brige za bolesnike.

Treba dodati da je naš sluga Božji, u prvo vrijeme svoje službe ispovjednika, "izvlačenjem duša iz bare grijeha", doživljavao kao neku "tamnu noć". Osjećao je da nije dorastao tako odgovornoj službi. Izvjesna tjeskoba, koju kroz neko vrijeme doživljava u kontaktu s pokornicima pomalo slabi i nestaje zbog učinaka u dušama. Zapisuje, primjerice, zburnjeno kako je Bog, njegovim svećeničkim posredovanjem, kroz sakrament pomirenja obratio dva konkubinarca. Spominje nekog "ateistu", koji je došao diskutirati s njim. Međutim, kod sv. ispovijedi nagla promjena u duši ateiste: vratio se vjeri svojih

otaca. Jedan pak otac mu se potužio kako mu je sin umro u Skoplju bez sakramenta pomirenja, jer nije bilo katoličkog svećenika u tome gradu. Gerard sve te "znakovne" uvažava i pomalo se oslobađa od nesigurnosti i postaje ispovjednikom koji je neprestano na raspolaganju dušama i sve sigurniji ne samo u dijagnozi stanja u pojedinim dušama, nego u savjetima koji daje kako bi vjernici dublje živjeli svoj kršćanski poziv. Ne samo to, nego po njegovim vlastoručnim zapisima i svjedočanstvima drugih, on je obdaren nekom pronicljivošću, nadahnućem, koji ga potiču da brzo pođe bolesniku, nepozvan, kako bi ga odriješio od grijeha i podijelio mu bolesničko pomazanje.

Spominjem kao potvrdu, jedan od njegovih osobnih zapisa. Zapisuje kako je bio nadahnut, osjetio snažan poticaj da hitno pođe jednoj osamljenoj i sirotjoj osobi. Hitno je pošao u kuću te siromašne osobe, našao je u agoniji i uspio podijeliti odrešenje i bolesničko pomazanje. Iza toga je ta osoba preminula. Opisuje događaj u samostanskom ljetopisu 1917. godine, na latinskom jeziku a donosim ga u prijevodu: "Jedan od naših, jamačno on sam, iako umoran zbog mnogih poslova, (bio je blagdan Velike Gospe), zahvaćen nedokučivim snažnim poticajem, posjetio je vrlo siromašnu i osamljenu osobu, bez da je bio pozvan. Osoba je ležala u agoniji. Poslije odrješenja, dok je davao bolesničko pomazanje, predala je Bogu svoju plemenitu dušu. Duša od svijui ostavljena ali ne od Kraljice neba..." Dodaje: "ovo je događaj iznad naravi, čudesni događaj"³.

Jedan je svjedok izjavio: Liječniku, kojeg je Gerard često susretao kod bolesnika, postavljao je pitanje: Doktore, kada ćete na ispovijed? Liječnik je znao odgovoriti: Pa i to će se kad tad dogoditi. Jednom, dok je sluga Božji propovijedao, bio je na propovjedaonici, u jednom trenutku je zastao i rekao: "Oprostite, moram prekinuti propovijed i poći bolesniku." Bolesnik je bio baš liječnik kojeg je Gerard susretao kod bolesnika i kojemu je postavljao spomenuto pitanje!

Postoje i druga brojna svjedočenja o Gerardovoj revnosti kao ispovjednika. Pozivaju ga svojim bolesnicima ne samo katolici nego i pravoslavni. Dijeljenjem odrješenja i pravoslavnim vjernicima, pod nekim uvjetima, on je poduzeo ono što je dozvoljeno, pod određenim uvjetima i okolnostima, od crkvenog učiteljstva poslije II. vatikanskog koncila!

1. Blago duše, 008643
2. Ondje, 008643, 008644
3. Chronica conventus somborenis, 001722.

MIRJANA JARAMAZOVIĆ

Rođena je 1960. u Subotici gdje je završila srednju školu prevodilačke struke. Neke su joj pjesme uglazbljene a izvela ih je kćerka Marija na Festivalima bunjevački pisama u Subotici i nekim od festivala duhovne glazbe u Zagrebu, Ogulinu i Subotici. Poeziju je počela pisati prije desetak godina i zastupljena je u knjizi odabranih stihova *Lira naiva* 2008.

BUNARIĆ

**U tihom hodu, nogu pred nogu,
Gospin Bunarić ostavljam svet!
Subotnjim mrakom, mimim sokakom;
Sjena mi sjene prati let.**

**Da' sjena mila, il' samo par krila,
prati me u noć, nada mnom bdi
Zagovor Majke, ko meka svila,
gri i štiti dok bura vri!**

**Domu se vraćam, po tmimi, sama
dok mjesec moćno prosipa sjaj...
Svitaca igra, slika bez rama;
cvijeće i trava, na zemlji raj!**

**A pogled majke bdije u noći
i brižno štiti od sjena zlih!
Ljubavi šalom, ko morskim valom,
Zastire stazu kojom ću proći!**

**O MAJKO MARIJO,
U TMINI ZVIJEZDICE!
O MAJKO MARIJO, SA NEBA ROSICE!**

**O ČUVAJ MARIJO,
NAS, TVOJE DUŽNIKE;
NA STAZI PRAŠNJAVOJ,
NAS, TVOJE PUTNIKE!**

Piše: mr. Andrija Anišić

Hoćemo li stotu Dužijancu slaviti zajedno?!

Ovo je treći tekst za moju rubriku. Napisao sam jedan tekst kao reakciju na vijest o otvaranju Regionalnog centra za umjetnu oplodnju u Subotici. Drugi tekst je moje razmišljanje iz područja socijalnog nauka

Crkve o arendi, arendašima, o državnom poticaju za unapređivanje poljoprivrede. Naime, socijalni nauk Crkve ne promatra sve to očima profita, nego očima pravde i potrebe svakoga čovjeka a ne samo određene grupe ljudi i radnika odnosno zemljoradnika. No, bit će o tom još dosta riječi. Odlučio sam se za ovaj tekst jer je najaktualniji. Naime, opet su neki željeli slaviti Dužijance ispolitizirati. Hvala Bogu, nije im to uspjelo. Dužijanica se DOGODILA na najljepši mogući način. Organizator HKC "Bunjevačko kolo" i pokrovitelj Grad Subotica učinili su sve da ovogodišnja Dužijanica bude lijepa i vesela i da svi građani našega grada, bez obzira na vjeru i naciju, mogu pronaći bar neki sadržaj za sebe i uživati u njemu. Da je tako i bilo, najviše je očitivalo Bandašicino kolo na glavnom gradskom trgu u kojem je sudjelovalo ili prisustvovalo doista mnoštvo naroda. I sve je prošlo mirno, lijepo, dostojanstveno. Čak, što je vrlo interesantno, i bez puno smeća. Naime, ostao sam do kraja na Trgu i to sam s radošću konstatirao kada su se najuporniji igrači i plesači povukli s trga.

Tako se slavi! Bogu hvala na svemu i svim organizatorima i sudionicima. Hvala i Gradu i gradonačelniku na podršci. A nadati nam se da ćemo i s onima radi kojih je sada ova rubrika ovoga sadržaja, stotu Dužijancu slaviti zajedno, u radosti i s ponosom.

Priopćenje za javnost

POTPISIVANJE POZIVNICE ZA DUŽIJANCU NIJE SVRSTAVANJE NA STRANU ASIMILATORA BUNJEVACA

Iznenadjeni smo priopćenjem koje je u ime Bunjevačkog nacionalnog vijeća potpisao g. Nikola Babić u kojemu optužuju gradonačelnika Sašu Vučinića da se stavljaajući svoj potpis na pozivnicu na proslavu ovogodišnje Dužijance "svrstao na stranu onih koji negiraju pravo Bunjevcima na vlastitu samobitnost i otvoreno podstiče asimilaciju Bunjevaca u Hrvate".

Sporna je i tvrdnja iz priopćenja Bunjevačkog nacionalnog saveta: "Način na koji se Dužijancu kao gradski praznik organizuje i podvodi pod okvir tzv. 'bunjevačkih Hrvata' je na putu otvorene asimilacije Bunjevaca u Hrvate, koju pojedine strukture iz redova hrvatske nacionalnosti promoviraju već duže vreme...".

U ime Organizacijskoga odbora "Dužijance 2008." želim istaknuti da su organizatori Dužijancu uvijek nazivali običajem bunjevačkih Hrvata ili običajem Hrvata Bunjevaca ili običajem Bunjevaca Hrvata. Svakako davno prije nego što je Bunjevcima priznat status manjine u R. Srbiji! Za nas je izraz "bunjevački Hrvat" jednostavno "terminus technicus" koji se koristi otkad se slavi Dužijanica na ovim prostorima. Naše stajalište da su Bunjevci pripadnici hrvatskog naroda je poznato i jasno, i zato možemo za sebe reći da smo po narodnosti Hrvati a po rodu Bunjevci. Time nismo osporili mogućnost, niti to možemo, jer o tomu odlučuje država, da netko sebe smatra Bunjevcom koji nije pripadnik hrvatskog naroda i stoga mislimo da i nama nema nitko pravo osporavati da sebe nazivamo bunjevačkim Hrvatima. Zato smatra-

mo krajnje neumjesnim u jeku slavlja Dužijance, koja je ove godine upravo u ovakvom obliku ušla po prvi put i u turističku ponudu R. Srbije, izići s takvim priopćenjem i s tako bezočnim napadom na novoga gradonačelnika.

Također, smatramo da je u ponudi proslave ovogodišnje Dužijance ponuđeno puno toga što može biti na ponos našem gradu i na radost svih građana Subotice. Usput želimo podsjetiti da su predstavnicima Bunjevaca, koji sebe ne smatraju Hrvatima stari i novi gradonačelnik i predsjednik Organizacijskoga odbora ponudili sudjelovanje u Organizacijskom odboru, međutim, nažalost, to nije urodilo plodom.

U ime Organizacijskog odbora

Davor Dulić, predsjednik

Reagiranje na optužbe gradonačelnika Subotice

SLAVLJE NIJE VRIJEME ZA PODJELE

Vučinić: žao mi je što je Dužijanica predmet prisvajanja

Reagirajući na optužbe Bunjevačkog nacionalnog vijeća da se, potpisujući pozivnicu za "Dužijancu" u kojoj se spominju isključivo bunjevački Hrvati, svrstao među one koji favoriziraju asimilaciju Bunjevaca u Hrvate, gradonačelnik Subotice je u obraćanju novinarima rekao da mu je žao što Dužijanica predstavlja predmet prisvajanja. Saša Vučinić je napomenuo da nije zaslužio biti označen kao ključni neprijatelj bunjevačke zajednice i dodao da mu je namjera da se svi građani osjećaju ravnopravno i da je samo potpisao tekst koji je Organizacijski odbor Dužijance sastavio. Vučinić je rekao i da Dužijanica treba biti narodna svetkovina koju vole, slave i poštuju svi u ovom gradu, i koju će jednog dana kada bude mo u Europskoj uniji poštovati cijela Europa. /www.suboticadanas.info/

Hrvatske katoličke internetske stranice (76.)

Crkva na kamenu

Crkva na kamenu je mjesečni pastoralno-informativni list hercegovačkih biskupija, kojega je utemeljio biskup Pavao Žanić 1980. godine. Internetska adresa ovoga lista jest:

<http://cnak.cbismo.hr/>

U sadržaju ovoga lista dominiraju analitičko-kritički tekstovi, što ih čini pogodnima za internetski sadržaj, ali se od ovih priloga na internetu objavljuju tek početci članaka, koji se u cijelosti mogu pročitati tek u tiskanome izdanju lista (Riječ biskupa; kolumne: Komentar, Vjera i život, Nekad i danas; članci: Biblijske pouke, U vjeri nadi i ljubavi; Pravni odgovori i savjeti; Obiteljski pastoral, Poučne sličice, Za evangelizaciju). Međutim, pod izbornikom Vijesti, osim djelomičnih članaka, mogu se naći i mnoge cjelovite vijesti. Na stranici se mogu vidjeti i izdanja Crkve na kamenu (jedno multimedijalno te gotovo trideset knjiga), adresar hercegovačkih biskupija, te informacije o hodočašćima u Hercegovini (Hrasno, Studenci) te u inozemstvu.

Unatoč postavljenome ograničenju u korištenju članaka na internetsko izdanju, stranica je veoma korisna radi praćenja današnjih vjerskih aktivnosti u Hercegovini, koja je tradicionalna pradomovina velikoga dijela katolika hrvatske narodnosti Subotičke biskupije.

s. b.

"Obucite se u Krista" simbol liturgijske odjeće

Svi imamo iskustvo da su svećenik i službenici oltara obučeni u posebno liturgijsko odijelo. Nekima danas ono djeluje strano i nerazumljivo. U dva nastavka u našem listu želim protumačiti smisao liturgijskih odijela, značenje i boje. Zsigurno to nije najbitnije, ali je korisno znati i za sebe, a bit će i obrazloženje za one koji žele to razumjeti.

Rano kršćansko doba ne pozna zasebnu liturgijsku odjeću. No, već se tada proširilo uvjerenje da na slavlje svetih misterija treba doći u svečanoj odjeći. S konstantinskim preokretom viši se kler izjednačuje s visokim carskim činovnicima i dobiva posebne insignije (znakove): štolu, manipul, palij i prsten. Liturgijsko se odijevanje u pravom smislu javlja istom u 5. stoljeću kad je starorimska muška odjeća – tunika i toga – ustupila mjesto galsko-germanskim odjevnim običajima s njihovim kratkim formama (hlače i kratak kaput). Budući da su liturzi zadržali starorimsko blagdansko odijelo, od njega su u toku stoljeća nastali paramenti, koji su sve više doživljavani kao nešto neobično. Niže će biti kratko opisani najvažniji dijelovi liturgijske odjeće rimskog obreda:

Alba (od albus – bijel) duga je bijela donja haljina kao nasljednica starorimske tunike, koju kod misnog slavlja nose svi dionici sakramentalnog reda. Ispod albe, u nekim redovima i preko nje, stavlja se naglavlak. Moglo bi ga se označiti kao vrstu šala, što, prema sadašnjim propisima, može otpasti ako alba dobro pokriva vrat. Nije nužan ni cingulum (pojas) ako je alba tako izrađena da se može i bez pasa dobro nositi. Simbolika albe je, dakle, bjelina koja označava vječni život i temeljno je odijelo svih službenika oltara. U zapadnom obredu je uvijek bijele boje. Takvo odijelo su i novokršteni dobivali na dan krštenja. Nosili su je tjedan dana (Bijela nedjelja), a onda bi ostavili odijelo za sahranu. Simbolika je, dakle, jaka.

Štola (naramenica), traka pojasastog oblika, bila je prvobitno svjetovni znak službe. Danas je pridržana sakramentalnom redu. Biskup i svećenik nose je tako da visi sprijeda s obje strane ramena. Đakon je nosi ukoso od lijevog ramena prema desnom boku. Štola je, dakle, znak svetoga reda i može se reći, najvažniji znak, te se u izvanrednim prilikama samo njome služi za vršenje nekih bogoštovnih čina.

Kazula ili misnica (latinski nazvana također paenula ili planeta) gornji je dio liturgijske odjeće koji se izvodi od starorimske toge. Imala je najprije oblik poput zvona, bila je preko glave preklopljena i zaogrta je cijelo tijelo. U 13. stoljeću bočnim je skraćivanjem nastala "gotska" misnica, koja je u baroku daljnjim skraćivanjem i upotrebom teške tkanine protkana zlatnom ili srebrnom svilom (brokat) postala okrućenim ukrasnim predmetom. Misnica je pridržana redovito kao gornje odijelo za svetu misu. O bojama ćemo govoriti kasnije. Ona je znak onoga odijela kojim je svećenik zaodjenut kao službenik koji vrši Kristovu službu na oltaru. Razumljivo je da je tokom povijesti taj dio odjeće ne samo zato što je gornja haljina, nego i radi časti, najviše ukrašavana. Tako je i danas.

17. 08. 2008.

20. nedjelja kroz godinu

Iz 56,1. 6-7; Ps 67,2-3. 5. 6.8;
Rim 11,13-15. 29-32
Mt 15,21-28

Isus reče: "O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš." I ozdravi joj kći toga časa.

24. 08. 2008.

21. nedjelja kroz godinu

Iz 22,19-23;
Ps 138,1-2a. 2b-3. 6.8;
Rim 11,33-36
Mt 16,13-20

Šimun Petar prihvati i reče: "Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga."

31. 08. 2008.

22. nedjelja kroz godinu

Jr 20,7-9; Ps 63,2. 3-4. 5-6. 8-9;
Rim 12,1-2
Mt 16,21-27

Isus reče svojim učenicima: Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.

7. 09. 2008.

23. nedjelja kroz godinu

Ez 33,7-9; Ps 95,1-2. 6-7. 8-9;
Rim 13,8-10
Mt 18,15-20

Pogriješi li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te poslušna, stekao si brata.

14. 09. 2008.

Uzvišenje sv. Križa

Br 21,4b-9;
Ps 78,1-2. 34-35. 36-37. 38;
Fil 2,6-11
Iv 3,13-17

Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu.

Mora li svećenik biti dobar propovjednik?

Piše: **Željka Zelić**

U razgovoru s prijateljima od prije izvjesnoga vremena, nametnula nam se zanimljiva i sve aktualnija tema. Riječ je o darovima koje smo primili s jedne strane, i prihvaćanju činjenice da nismo svi jednako nadareni za sve, s druge strane. Zašto je baš to pitanje bio povod našega razgovora? U susretanjima s nekim drugim ljudima (vjernicima laicima) često sam čula kritiziranje izvjesnih svećenika koji nemaju dar propovijedanja. Nerijetko sam čula komentare: "Udario nas u nedjelju na misi", "Neću više ići na njegove mise jer su predugačke", "Zar on ne zna da nedjeljom kuham ručak?", "Ponavlja jedno te isto", "Ne zna reći 'Amen'", i sl. Sve se dakle svodi na kritiziranje bez pokušaja dublje promišljanja te "problematike". Izvjesno je da bih se i mogla složiti oko većine iznesenih tvrdnja s jednom malom finesom da ipak treba razumjeti kako svećenik svojim ređenjem nije nužno primio ili od prije ima dar propovijedanja, isto kao što je neki drugi savršen propovjednik, a zakazuje na polju pastoralca. Važno je dakle shvatiti da župnik MORA propovijedati pa čak i onda kada nema dara za to! On, dakle, ne može birati. No, pitam se, mogu li se uopće usporediti gore iznesene dvije stvari kad je u pitanju recimo život jedne župne zajednice i sl., i što je ono što više koristi izgrađivanju župne zajednice?

Neprestano se i često ponavlja istinita tvrdnja i činjenica da su riječi bez djela beskorisne. Slažem se! Analognu tomu, dobar propovjednik odnosno župnik koji dobro propovijeda a slabo djeluje, na neki način zanemaruje skrb za povjerenost mu stado kao i osnovno poslanje svećenika, osim propovijedanja Božje riječi, skrbiti za duše vjernika. Kad bi me se pitalo, uvijek bih za župnika voljela imati slaboga propovjednika a dobrog pastoralca, ispovjednika i župnika na kojega se kao zajednica uvijek možemo osloniti i na njega računati, prije nego samo dobrog propovjednika čije se djelovanje završava na ambonu. Propovijed koja je obilježena samo dubokim teološkim mislima izrečenim na ljudima nepristupačan način (u crkve-

nim klupama ne sjede uvijek magistri i doktori znanosti) a ne realnošću našega života, tj. teologijom koju možemo primijeniti na svakodnevni život, za mene je kao vjernicu samo izvor (sa)znanja određenih teoloških istina, ali ne i hrana za svakodnevni život. O tomu je li neka župna zajednica "živa" ili "mrtva" svjedoči dakako župnik, ali još više zajednica u kojoj djeluje. Zato bi pri vrednovanju nečijega rada trebalo uključiti sve ove aspekte, ne etiketirati nekoga samo po jednom segmentu njegova djelovanja u kojemu možda i nije najbolji. Vrlina je prihvatiti činjenicu da nemaš ono što ima netko drugi, ili pak prihvatiti da netko nema dar koji možda imam ja i ne osuđivati ga zbog toga. No, upravo u sinergiji svih ovih aspekata moguć je napredak vjernika osobno, a onda i cijele župne zajednice, pa i samoga župnika.

Previše se u našoj javnosti ističe ono što ne valja kod biskupa, župnika, kapelana, redovnika i redovnica, bogoslova ... No, pitam se, što je s nama vjernicima? Jesmo li iz cijele te priče isključili sebe kao jedan od važnih čimbenika nestanka, opstanaka ili pak razvitka naše župne zajednice, a onda gledano na makro razini, i cijele Crkve. Potrebno je najprije krenuti od sebe. Postaviti pitanje: "Što sam ja učinio da olakšam župniku?", "Što bih ja mogao napraviti i na kojemu se polju angažirati u župi?", "Jesam li zatražio razgovor sa župnikom i iznio mu svoje mišljenje prije nego sam ga javno kritizirao bez pokrića?" i brojna druga pitanja. Nerijetko, također, od malo "starijih" vjernika čujem kritike na račun mladih. Njihove riječi upućuju na razmišljanje kao da su ulaskom u pedesete godine (pa nadalje) zakupili ekskluzivno pravo na povlačenje iz župne zajednice. Slažem se da je mladost budućnost Crkve. Ali, ta budućnost uključuje i vjernike koji nisu u "cvijetu mladosti" i koji su isto tako odgovorni za budućnost cijele Crkve. Najlakše je odgovornost prebaciti na drugoga, ali odgovornost za neučinjeno i dalje ostaje! Svima nama na savjest, ali i kao poticaj za malo ozbiljnija promišljanja koja bi trebala prethoditi kritikama!

Natječaj za Biskupijsko sjemenište "Paulinum"

Postupak za primitak u Biskupijsko sjemenište "Paulinum"

Kandidate za svećeništvo u Biskupijsko sjemenište prima dijecezanski biskup. Stoga se zamolba za primanje podnosi Biskupskom Ordinarijatu u Subotici.

Važno je naglasiti da s biskupom komunicira nadležni župnik iz koje se kandidat prijavljuje, a ne kandidat osobno.

Tko može biti primljen u Sjemenište?

a/ Kandidati koji su završili osnovno obrazovanje i stekli svjedodžbu o završenom osnovnom obrazovanju

b/ Mladići koji su započeli neku srednju školu, a čiji je program kompatibilan s programom naše Biskupijske klasične gimnazije

c/ Posjeduju dispozicije koje se traže za svećeništvo, ili za neku crkvenu službu, a navedene su u crkvenim dokumentima

Zamolbe za primanje u Sjemenište treba dostaviti najkasnije do 31. kolovoza t. g.

Potrebni dokumenti

Župnik šalje sljedeće dokumente na adresu Biskupskog ordinarijata, ili ih osobno, što je preporučljivo, donosi uz pratnju kandidata:

Zamolba kandidata vlastoručno napisana na arku papira,

Izvadak iz Matice krštenih,

Svjedodžba o završenoj osnovnoj školi ili svjedodžba završenog zadnjeg razreda neke srednje škole,

Curriculum vitae – životopis kandidata vlastoručno napisan,

Izvadak iz Matične knjige rođenih,

Liječničko uvjerenje,

Izjava roditelja ili skrbnika o pristanku da kandidat nastavi svoje školovanje kao pripravnici za svećeništvo,

Preporuka župnika,

Fotografija kandidata.

+ **Ivan, v.r.**
biskup

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

Misije

Rusija

U prošlom broju mogli smo čitati svjedočenje misionarki, sestara karmelićanki, koje djeluju u Rusiji. One su prikazale konkretno stanje na terenu, u onom djeliću Rusije u kojem one nastoje nanovo upaliti svjetlo Evanđelja u dušama koje su desetljećima boravile u tami komunizma. One, kao i mnogi drugi misionari, dolaze iz strane zemlje, jer je u Rusiji vrlo mali broj domaćih svećenika i redovnica.

Pokrštenje Rusije

Ruska Federacija ili Rusija je država na istoku Europe i sjeveru Azije. Površinom je najveća država na svijetu (oko 11,5% zemaljskog kopna), ali je većina državnog teritorija, osobito azijski dio, slabo naseljena pa po broju stanovnika zauzima tek osmo mjesto. Glavni grad je Moskva. Rusija je najveća od neovisnih država nastalih raspadom Sovjetskog Saveza.

Područja na kojima su živjeli istočni Slaveni prvi su u jedinstvenu državu ujedinili Varjazi, vjerojatno doseljenici iz Skandinavije. Prvi zabilježeni varjaški vladar bio je Rurik, okrunjen oko 860., a njegovi su nasljednici prenijeli prijestolje iz Novgoroda na sjeveru današnje Rusije u Kijev, danas glavni grad Ukrajine.

Kijevska Rusija bila je jedna od najvećih država tadašnje Europe s gospodarstvom utemeljenim na trgovini među Skandinavijom i Bizantom. Odlučujućim za kasniju povijest istočnih Slavena pokazalo se prihvaćanje kršćanstva 988. u doba velikog kneza Vladimira. Krštenje su primili iz Carigrada, ali to je vrijeme kad je Crkva još bila jedinstvena.

I kasniji vladari održavali su dobre veze i s Rimom.

Bizantski svećenici donesoše u Kijev kršćansku vjeru, bizantsko pravo i umjetnost, ali i gotov književni jezik, staroslavenski. Kijev se jedva nekoliko desetljeća poslije krštenja već natjecao

s Carigradom. U prvoj polovici 11. stoljeća imao je bezbroj crkava, a učeni redovnici prevodili su grčke knjige na slavenski jezik.

Zemlja komunizmom poharana

Duga povijest kneževske i carske Rusije bilježi mnoga previranja i ratove, napade Tatara, prekrajanje teritorija i razna spletkarenja. Početkom 1917. Rusija je postala republika, a koncem te iste godine državnim udarom vlast je preuzela stranka boljševika – komunistička predvođena Vladimirom Iljičem Lenjinom (Oktobarska revolucija). Usljedio je četverogodišnji građanski rat u kojem su boljševici uspjeli pobijediti opoziciju. Godine 1922. sovjetska Rusija postala je Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika (SSSR). Nakon Lenjinove smrti 1924. vlast je postupno preuzeo Staljin. Godine 1991. komunistički sustav je propao, a SSSR se raspao na 15 država, među kojima je najveća i najznačajnija upravo Rusija.

Kakve je posljedice ostavilo razdoblje komunizma u Rusiji još nije dovoljno otkriveno. Staljinova strahovlada se obračunavala sa svim protivnicima i neistomišljenicima. A u te su se ubrajali i kršćani. Ako želimo upoznati samo mali isječak iz toga razdoblja, dovoljno je pročitati knjigu *Oprosti mi, Nataša* koju je napisao Sergej Kourdakov, progonitelj i mučitelj vjernika, kako ih on zove u knjizi, a potom obraćenik svladan svjedočenjem jedne djevojke spremne podnijeti tolike batine, pa i smrt, radi Isusa. Još jednom se pokazalo i u njegovu primjeru kako Bog svoje progonitelje pretvara u navjestitelje. Komunističke vlasti su nastojale razoriti obitelji oduzimajući djecu roditeljima ako su bili kršćani, da ih ne bi odgajali u vjeri. Tako je rastao naraštaj bez duše i smisla. A opet je poznata hrabrost i neslomljivost kršćana koji su javno svjedočili svoju vjeru po cijenu života.

Katolička organizacija *Pomoć crkvi u Rusiji*, koja istražuje povijest odnosa

sovjetskog komunističkog režima i vjerskih zajednica, tvrdi da je sovjetski teror protiv Katoličke crkve bio najjači u Litvi, neposredno nakon Drugog svjetskog rata. U sovjetskim je gulazima izgubilo život na desetke tisuća katoličkih svećenika iz Litve i drugih republika Sovjetskog Saveza. Katolička crkva je čuvala ogroman dokazni materijal o sovjetskim zločinima, od kojeg je veći dio bio uspješno prokrijumčaren iz zemlje. Međutim, povijest kršćanskih zajednica u Sovjetskom Savezu je široj javnosti na Zapadu još uvijek nepoznata. Dok se nacistički holokaust svestrano i podrobno istražuje, stradanja kršćana u komunizmu većinom se zaneamaruju. Komunizam je sedamdeset godina vršio najgoru represiju nad crkvom i čovječanstvom u cjelini. Pravi razmjeri komunističkog terora još uvijek nisu istraženi.

Golemo zlo koje se nadvilo nad djecu Božju u Rusiji bilo je predmet Gospinih ukazanja u Fatimi. Tada je ona obećala da će njezino srce pobijediti, da će se Rusija obratiti. Tražila je da Lucija prenese Svetom Ocu njezinu želju i posveti Rusiju njenom Prečistom srcu, što su pape više puta učinile.

Prema budućnosti

Konačno, obećanje bl. Djevice Marije se ispunilo. Padom komunizma stvorili su se uvjeti za slobodu vjere. To ne znači da su svi problemi nestali. Crkva se mora suočavati s mnogim poteškoćama. U veljači 2001. biskupi Ruske federacije prvi put su došli u Rim u posjet "ad limina". To je prvi put da su se četiri apostolska administratora iz Rusije i Sibira uputila zajedno u audijenciju Papi. U Rusiji katolika ima oko 1% u narodu koji je većinski pravoslavni. Katolička je crkva danas integralni dio ruskog društva, usprkos teškoća poput registracije apostolskih administratura, nedostatka struktura, svećenika i drugoga, rekao je nadbiskup Tadeusz Kondrusiewicz, apostolski upravitelj europskog dijela Rusije. Prve župe su konstruirane u 12. stoljeću. Prije Oktobarske revolucije 1917. bile su dvije biskupije i dva sjemeništa, teološka Akademija, brojne župe, svećenici, redovnice i redovnici. Stoga se ne može reći da se radi o Crkvi za strance u Rusiji, nego za Ruse koji su bili katolici i to žele i ostati. U svakodnevnom životu da među ljudima nema teškoća niti u međusobnim kontaktima niti u zajedničkoj molitvi. Rusija je uistinu postala Golgota XX. stoljeća.

7-3 / 2003

ZVONIK

Kršćanske kreposti u duhovnom životu

Tri bogoslovne kreposti

To su: vjera, nada i ljubav. Nazivamo ih "bogoslovnima" jer se odnose na Boga i Bog nas osposobljava i daje milost da vjerujemo, ufamo se i ljubimo. One su božanski život u nama, odgovor kojeg Duh Sveti pobuđuje u nama pred Božjom riječi. ¹

a) VJERA

"Vjera je bogoslovna krepost po kojoj vjerujemo u Boga, govorimo mu 'da', pouzdajemo se u njega i u sve ono što je rekao i objavio i što sveta Crkva uči da vjerujemo, jer on je sama istina" (KKC, br. 1814). Vjera je sve u nama, naša bit koja obuzima sve stanice naše egzistencije. Vjerujemo u Boga jer je On sama istina. ²

b) NADA

Nada je božanska krepost koja nas čini dionicima božanskoga života. Ona je neizrecivo, nezamislivo i neopisivo otajstvo. Sv. Pavao će reći: "Ta u nadi smo spašeni! Nada pak koja se vidi nije nada. Jer, što tko gleda, kako da se tomu i nada? Nadamo li se pak onomu čega ne gledamo, postojano to iščekujemo" (Rim 8,24). Sadržaj kršćanske nade je ono čime nas Bog ispunja i čime će nas ispunjati, ako se potpuno pouzdajemo u njega. Naša nada je da uvijek živimo s njime, ostajemo s njime, našom ljubavi i on će biti s nama. Naša nada je da budemo kao sinovi Sina, u slavi Oca, u punini dara Duha Svetoga. To je kršćanska nada. ³

c) LJUBAV

Ljubav je bogoslovna krepost. Ljubav Božja prema nama, naša ljubav prema Bogu, i ljubav svakog pojedinca prema bližnjemu. *Ljubav Božja prema nama*: "Bog je tako ljubio svijet, da nam je darovao svoja jedinorođenoga Sina" (Iv 3,16); "U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas" (1Iv 4,9). *Naša ljubav prema Bogu*. Netko je upitao Isusa koja je najveća zapovijed, Isus odgovara: "Ljubi Gospodina Boga svoga čitavim svojim srcem, čitavim svojim umom i čitavom svojom snagom" (Mk 12,30). *Ljubav prema*

bližnjemu. Isus nastavlja: "Druga je zapovijed slična prvoj: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe" (Mk 12,31). "Kako sam ja ljubio vas" (Iv 15), tako i "vi ljubite svoje neprijatelje" (Lk 6,27). Ljubav se rađa od Boga, jer Bog je Ljubav. Ljubav se rađa iz vjere, iz ljubavi Boga prema nama. Vjera se rađa iz Božje riječi koja ju hrani i čini da raste. Naša ljubav raste u mjeri u kojoj shvaćamo kako je Isus ljubio i ljubi, kako je Isus ljubio i kako se odnosio prema malenima, siromasima, gubavcima, bolesnima, slabima, onima na rubu društva, neprijateljima. ⁴

Stožerne kreposti

a) Razboritost

Krepost ispravna prosuđivanja. Ona upravlja razumom u pravome smjeru i ona se ne stječe za jedan dan.

b) Pravednost

Krepost koja odmjerava različite dužnosti i omogućava nam da djelujemo točnošću, dajući svakomu ono što njemu pripada.

c) Jakost

Krepost koja iskorištava sve što je u strastima najjače i najdjelotvornije i usmjerava ih u pravcu kreposti.

d) Umjerenost

To je krepost koja pridonosi potrebnoj uskladbi svih naših želja podvrgavajući ih razumu. Stožernim krepostima pridružuju se i druge kreposti po kojima one mogu postati djelotvorne u svim okolnostima. One su sve međusobno povezane. ⁵

Nema duhovnog života bez radoznog i spontanog ostvarivanja kreposti. Sama krepost je teška na naravnom planu. Ono što je određuje prema nečemu što nadvisuje narav je život milosti. Stoga tek u ozračju življene vjere možemo graditi unutarnju zgradu. Pomoću unutarnjih pokreta milosti, kreposti brže i lakše postižu svoj razvitak. One se otvaraju, oblikuju i produbljuju sukladno sa sposobnošću i okruženjem svakog pojedinca, što se odnosi i na društveni život. Obzorje se naravnih kreposti nadilazi i usavršava ulaskom u

dušu nadnaravnih kreposti: vjere, ufanja i ljubavi.

Nadnaravni čovjekov organizam pokrenut božanskim krepostima, te stožernim krepostima usavršenim milošću, potpun je tek s darovima Duha Svetoga. Čovjek koji se predao Bogu, postupno se milošću uzdiže te osoba Duha Svetoga prebiva u njemu. Duh Sveti sve više omogućava da osjeća i djeluje, tako da to više nije samo ljudsko djelovanje. Više se ne djeluje samo za Boga, nego u Bogu. Čovjek se slobodno iznutra predaje da ga Duh Sveti posjeduje. Obdarena Duhom Svetim duša je sve podatnija djelovanju Božjemu, dobiva sve snažniju spremnost i veću jasnoću. Ti darovi kao da duši daju krila. Bez njih nema vječnoga života. Tradicionalno se u teologiji duhovnosti spominju sedam darova Duha Svetoga: jakost, pobožnost, strah Božji. Da se izgradi tijelo Crkve, Duh Sveti često daje duhovne darove ili karizme, koje se razlikuju od darova Duha Svetoga. Karizme se daju Crkvi za zajedničko dobro.

Duhovni život je avantura, uranjanje u bezdan nepoznatoga svijeta, u kojemu nismo prepušteni samima sebi. To je nešto zadivljujuće i lijepo, da se može odigrati samo jednom. Bog doista motri s ljubavlju svakoga pojedinca i cijeni svaku osobu. Sve se zbiva u kontaktu i međusobnom prožimanju, u ljubavi kojoj nema slične niti će joj biti. Čovjek je stvoren da Boga spozna, da ga ljubi i da mu služi. Čovjek se može shvatiti i protumačiti samo na taj način. Na taj način postiže svoje spasenje, postiže nebo i vječni život, ali je pozvan na dublje jedinstvo s Bogom u ljubavi. To je poziv na svetost. On nikad nije savršen na zemlji, ali se barem možemo u tome zauzeti s pouzdanjem i vjeron.

(nastavlja se)

1. Carlo Maria Martini: Le virtù, In dialogo Cooperativa culturale S.r.l Milano, 2004., str. 60.
2. Usp. isto, str. 62.
3. Usp. isto, str. 74-76.
4. Usp. isto, str. 85., 89 i 90.
5. Usp. RAYMONDE DARRICAU, BERNARD PEYROUS, Duhovnost, FTI: Zagreb, 2002. str. 51-52., 54-57.

Noć kad je Jahve bdio (1)

U našem promatranju Božjega suda nad Egiptom došli smo do posljednje Božje intervencije: smrt prvorođenaca. Ona je tako strašna da nije nikakvo čudo što se sve četiri stare predaje (J – jahvistička, E – elohistička, P – svećenička i D – deuteronomistička) njome bave. Pisac je imao pred sobom sve ove dokumente, ali, kako smo to više puta istakli, on se nije opredijelio za "usklađivanje" svih ovih predaja već ih je, onako kako ih je našao, umetao i stavljao jednu uz drugu. Tu je razlog što nam se izvještaj o pomoru prvorođenaca i pashi izlaska čini nepreglednim. Tekst trebamo promatrati zajedno u 11. i 12. glavi Knjige Izlaska. U svakoj od tih glava nailazimo na stare predaje više manje spretno ili nespretno umetane. U ovom prikazu analizirat ćemo 11. glavu a u idućem 12.

Još jedno zlo

Još ću jednim zlom doći na faraona i Egipat – tako počinje 11. glava u izvornom tekstu. Ovo je govor Boga Mojsiju u kojem se samo spominje zlo ali ne govori se kakvo će to zlo biti. Ali se naviješta da će njime biti pogođen i faraon i Egipat. To će biti takvo zlo da će faraon nakon toga ne samo pustiti Izraelce nego će ih čak i potjerati.

Prije nego li se to dogodi Bog daje Mojsiju još jednu uputu: *Kaži svijetu neka svaki čovjek ište od svoga susjeda i svaka žena od svoje susjede srebrnih i zlatnih dragocjenosti*. Mislim da je za bolje razumijevanje ovoga potrebno vidjeti izvorni tekst koji glasi *Kaži na uho narodu...* U izvorniku su tako sadržane dvije stvari: a) uputa ukazuje da je to tajna akcija namijenjena samo za Izraelce i b) ne radi se o svijetu već o narodu izabranom (hebr. 'am). Da bi ova akcija uspjela, uključuje se u nju i sam Bog Izraela i to s dvije stvari: 1) *Jahve učini te Egipćani bijahu naklonjeni narodu* i 2) da Egipćani imaju povjerenja u Izraelce koji su robovi u egipatskoj zemlji. Time pisac želi pokazati suverenost Jahve, Boga Izraelaca. On kontrolira čitavu situaciju (*Jahve učini...*) jer On je Bog povijesti a čitava je povijest u njegovim suverenim rukama (zašto se onda često tako bojimo?).

Ovdje u uputi stoji da Izraelci trebaju tražiti od Egipćana *srebrnih i zlatnih dragocjenosti*, no u drugoj predaji (usp. Post 12,35) govori se da osim sre-

brnih i zlatnih dragocjenosti trebaju tražiti i *odjeću*. Premda u izvorniku stoji samo izraz *simlat* koji označava *haljinu*, sigurno se ovdje radi o skupocjenoj odjeći, a ne onoj koja je u svakodnevnoj upotrebi.

Odobrena prijevara?

Mi se, s našeg današnjeg gledišta, pitamo je li dozvoljena ovakva prijevara, i može li Bog savjetovati tako nešto? Problem postoji samo na prvi pogled. Zašto? Nije li to samo namirenje Izraelaca za stotine godina robovanja u egipatskoj zemlji? S druge strane, ne pripada li sve Bogu i on sa svime može raspolagati i dijeliti kako hoće? Sjetimo se samo kako je Abrahamu obećao zemlju i kojoj su obitavali Kanaanici. Nije li tu istinu divno izrazio Job kad je nakon gubitka svega rekao: *Jahve natan, Jahve lakah*, tj. *Bog dao, Bog uzeo* (usp. Job 1,21).

Nije dovoljno jasno iz teksta što se ima podrazumijeti pod izrazom *srebrnih i zlatnih dragocjenosti*. Neki bibličari misle da se tu radilo o egipatskim bogovima – idolima koji su bili načinjeni od srebra ili zlata, pa da je Bog Izraelaca na takav način htio poniziti faraona i egipatske bogove za koje su oni smatrali da ih čuvaju i bdiju nad njima.

Čovjek Mojsije

Mislim da je naš prijevod (premda više odgovara duhu jezika) oslabio izvorni tekst koji kaže: *Čovjek Mojsije (u hebr. ha 'iš Mošeh) postane vrlo uvažen u zemlji egipatskoj...* Pisac je namjerno upotrijebio ovaj izraz jer na taj način na svečan način uvodi Mojsija na scenu. Mnogi u tom izrazu vide neku vrstu "aure" koju pisac prepoznaje u Mojsiju. Tako uvedeni Mojsije na scenu ima ugled, postaje uvažen u egipatskoj zemlji (u hebr. *gadol m'od b'arec mic'raim*, tj. *veoma velik u zemlji egipatskoj*) zemlji i to u očima faraonovih službenika i u očima naroda.

Pred faraonom

Premda se u početku jasno ne vidi da Mojsije faraonu obznanjuje zlo koje slijedi, to se može zaključiti iz svršetka ove sekvence gdje jasno stoji: *I ode gnjevan od faraona*. Posebno ističemo da su redovi 4–8 uzeti iz jahvističke predaje (J). U redovima 4–5 naviješta se zlo koje dolazi i to ga naviješta sam Jahve Bog

Izraelaca: *Ovako poručuje Jahve (hebr. koh 'amar Jahve): 'O ponoći proći ću Egiptom. Svaki će prvorođenac u egipatskoj zemlji umrijeti, od prvorođenca faraonova, koji bi imao sjediti na njegovu prijestolju, do prvorođenca ropkinje koja se nalazi uz mlinski kamen; a uginut će i sve prvine od stoke.*

Bit će to vrlo intenzivna akcija koju će voditi sam Jahve. To je posebno istaknuto hebr. izrazom *'ani joce' b'tok mic'raim*, tj. *ja ću proći posred Egipta*. Posljedice toga prolaza Jahvinog posred Egipta bit će stašne: nastupit će smrt prvorođenaca i to bez razlike u staležu i rangu: od prijestolonasljednika pa do prvorođenca ropkinje koja počiva uz mlinski kamen (u starini su žene mljele pšenicu pa čak i u Isusovo vrijeme. On sam kaže: "Dvije će mljeti zajedno: jedna će se uzeti, druga ostaviti" (usp. Lk 17,35).

Vrlo je važno naglasiti da će *sav egipatski narod* biti zahvaćen ovim Božjim prolazom *posred Egipta*. I oni koji nemaju prvorođenca osjetit će taj prolaz jer će taj prolaz zahvatiti i sve *prvine stoke*.

Bit će to nedaća jedinstvena u iskustvu ljudi, jedinstvena nesreća. Jezik tog navještaja podsjeća na navještaj tuće (usp. Izl 9,18,24) ili skakavaca (usp. Izl 10,6,14). Kako se ni jedno ni drugo nije moglo ni s čim usporediti u iskustvu Egipćana do 3. koljena unatrag, to naglašava jedinstvenost i intenzivnost nesreće.

Pošteta Izraelaca

Dok će Egiptom odzvanjati strašni krikovi, zapomaganja i žalopojke, Izraelci će biti u potpunom miru koji neće prekinuti niti lavež psa. Mir, kada se čak ni pas (koji je nečista životinja) neće uzbuniti. Na taj način pisac želi dati kontrast između dvije naseobine i dva naroda: Egipćana i Izraelaca. Dok kroz egipatske ulice prodiru krikovi ispunjeni žalošću i tjeskobom, dotle u naseobini Izraelaca vlada spokoj (uoči kontrast: krikovi–spokoj). Sve će se to dogoditi zato da Egipćani spoznaju suverenost i snagu Jahvinu kojom *luči Izraelca od Egipćanina*.

Bit će to tako strašno zlo da će sami faraonovi ministri doći i bacati se pred Mojsija neka odvede svoj narod. "Poslije toga ću otići" govori Mojsije faraonu i gnjevan odlazi od njega ne čekajući faraonov odgovor, što upućuje sada na Mojsijevu nadmoć.

(U sljedećem broju: Noć kad je Jahve bdio 2)

Znam reći hvala

Djecu stariji uče RADITI. Djeca uče UČITI. Oni uče PRIMATI. A kada prime, uče ZAHVALJIVATI.

Hvala se kaže uvijek kad nešto dobiš. Jedan je dječak dobio sladoled i mama mu kaže – Što ćeš reći? A on će joj hitro – Znam reći hvala!

Hvala je riječ koju bismo najčešće trebali govoriti. Jer zahvaliti trebamo Bogu na životu, na zraku koji dišemo, na hrani i piću koje svakodnevno trošimo... Srcem i umom ćemo najbolje zahvaliti na sv. misi. A to se na Dužijanci na najljepši način čini. Obučemo ono nama najvrednije: svoju nošnju, ima nas više nego ikada i sve najljepše stavimo Bogu na oltar. Tako su ove godine po prvi puta činila i djeca! Neki po prvi put, a neki su već znali da je naša Dužijanica najsvečaniji oblik zahvale Bogu za kruh – a kruh je život! Eto, i djeca stariji znaju reći hvala.

Zvončica

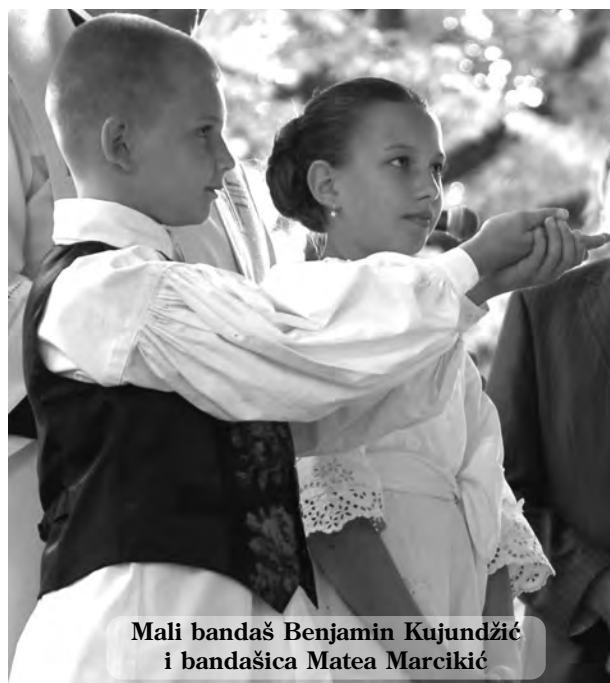
Minikongres gen4 u Bečeju

Željno očekivani godišnji susret dječaka i djevojčica od 5 do 10 godina (gen4) održan je u nedjelju, 15. lipnja. Oni su četvrta generacija Pokreta fokolara – Djela Marijinog. Stiglo ih je 160 iz najrazličitijih dijelova Vojvodine, više njih bilo je i iz Subotice, da bi zajedno proživjeli jedan dan i međusobno se duhovno obogatili.

U programu je bilo puno pjesme, razmjene iskustava iz življenog evanđelja, tombola, igre, puštanje balona u nebo s natpisom „Isuse, volimo te!“ i s potpisima svih prisutnih... Sve se odvijalo u uzajamnoj ljubavi i s puno žara.

Vrlo snažan trenutak za sve bio je kada su slušali nekoliko odgovora na pitanja koja su uputili Chiari Lubich prije nekoliko godina, kao što su: „Što možemo učiniti mi gen4, u svijetu?“, i Chiara im je odgovorila: „... svijetu je potrebna sreća. On je traži u TV, u filmu, u igri, traži je u stvarima svijeta, gubi se u drogi. I vi tražite sreću. Zašto? Zato što ste kao i svi drugi. Dakle, potrebno je svijetu dati pravu sreću. Postoje i malene radosti. Na primjer, kada vam poklone igračku, vi ste sretni; ili kada vam daju slatkiš, vi ste sretni. Ipak, to je kratka sreća, kratko traje. Zna li koja je prava sreća? Kušajte: Pravu sreću ima onaj koji ljubi, koji ljubi. Kada ljubiš, sretan si, sretan si uvijek kada učiniš nešto dobro za drugoga. Što vi možete napraviti u svijetu? Darovati mu sreću, učiti ga ljubiti. Koga? Sestrice, braću, tatu, mamu, prijatelje, sve one koje susrećete...“

Na kraju tog prekrasnog dana, svi su se vraćali svojim kućama sa željom da i oni daju svoj doprinos u izgradnji ujedinjenog svijeta.

Mali bandaš Benjamin Kujundžić
i bandašica Matea Marcikić

Prva pričest u Đurđinu

U župnoj crkvi Sv. Josipa Radnika u Đurđinu, u nedjelju 1. lipnja proslavljena je Prva sveta pričest. Misno slavlje predslavio je župnik ove župe vlč. Lazar Novaković.

Sakramentu je pristupilo osmero djece: Pavle, Ana, Martina, Dijana, Dunja i Marijana, učenici trećega razreda, te Verica i Danijela, učenice šestoga razreda osnovne škole.

Dan prije ovoga događaja, župnik Lazar je upriličio ispovijed za sve prvopričesnike i njihove roditelje. Euharistijsko slavlje proteklo je u svečanom ozračju. Djeca su recitirala, molila molitvu vjernika i prinijela darove. Roditelji, kao prvi navjestitelji vjere svojoj djeci, čitali su misna čitanja. Govoreći o svojim doživljajima s primanja svete pričesti, djeca su istaknula kako im je bilo lijepo te da će im ovaj dan ostati u trajnom sjećanju zbog radosti koju su osjetili jer će o sada svake nedjelje moći pristupati svetoj pričesti.

Verica Dulić

U okviru ovogodišnje proslave Dužijance u Subotici, Organizacijski odbor priredio je po prvi puta tzv. "Dužijancu malenih" koje su glavni sudionici bila samo djeca. Petnaestak folklornih skupina 1. kolovoza imalo je na glavnom gradskom trgu svečani nastup. Na misnom slavlju u katedrali-bazilici Sv. Terezije okupilo se 2. kolovoza oko pet stotina djece iz Subotice i okolnih naselja, kao i iz drugih mjesta Subotičke biskupije. Misno slavlje je predslavio katedralni župnik i biskupski vikar mons. Stjepan Beretić u zajedništvu s Franjom Ivankovićem, Jozsefom Vogrincem, Željkom Augustinovicim i mr. Andrijom Anišićem. Nositelji prve "Dužijance malenih" bili su bandašica Gordana Cvijin i bandaš Oliver Kovač. "Starješine" ove Dužijance bili su Dario Bašić Palković i Tomislav Pandžić.

U slavlju su sudjelovala i djeca iz Mokrina (Banat), te iz R. Hrvatske (Samobor i Viškovci), Makedonije, Bugarske, Slovačke i Rumunjske. U slavlju su također sudjelovali i svi mali bandaši i bandašice iz okolnih naselja koji su već proslavili svoje mjesne Dužijance kao i katedralni mali bandaš i bandašica. Sve folklorne skupine imale su svoje predstavnike odjevene u narodne nošnje. Djeca su aktivno sudjelovala u misi, čitanjem Božje riječi, molitvom vjernika i prinosom darova u kojemu su uz euharistijske darove prinijeli klasove pšenice, zatim pšenicu, brašno i kruh ispečen od novoga brašna.

U propovijedi mons. Beretić je među ostalim rekao kako ovom svetom misom naši najmlađi zahvaljuju Bogu za ovogodišnju žetvu zahvaljući kojoj imamo kruha. *Da odrasli ne bi shvatili da je ovo samo igra, da ne pomisle da se igramo Dužijance, neka znaju, ovo je prava Dužijanca*, upozorio je propovjednik. Opisujući nadalje put nastanka kruha počevši

Po prvi puta "Dužijanca malenih"

od zrna pšenice zasijanoga u zemlji, mons. Beretić je istaknuo kako se hranimo s tri stola. *Imamo svoj obiteljski stol, gdje se hranimo kruhom našim svagdanjim za kojega danas zahvaljujemo. Ali imamo još dva stola u crkvi. To je stol s kojega nas Bog hrani svojom lijepom i Veselom vijesti i stol s kojega se hranimo kruhom kojega nam Isus daje u svetoj Pričesti*, zaključio je mons. Beretić.

Na misi je pjevao VIS "Proroci" iz Subotice. Misi je nazočio dogradonačelnik Subotice **Petar Horvacki** sa suprugom kao i članovi Organizacijskog odbora Dužijance na čelu s predsjednikom **Davorom Dulićem**. Poslije mise djeca odjevena u narodnu nošnju i predstavnici folklornih skupina pošli su ulicama grada od katedrale do Gradske kuće gdje su bandaš i bandašica predali kruh dogradonačelniku Petru Horvackom a svi vođitelji folklornih skupina prigodne gradove. Dogradonačelnik je svima zahvalio na darovima i izrazio radost što vole i njeguju Dužijancu, taj drevni i lijepi običaj Hrvata Bunjevaca. Gostima je zahvalio što su došli s nama zahvaljivati Bogu. Pozdravio je sve nazočne u ime novoga subotičkoga gradonačelnika **Saše Vučinića** te je tom prigodom svim gostima uručio prigodne darove.

Navečer su na glavnom gradskom trgu djeca ponovno imala prigodni program, a nedjelju 3. kolovoza su proveli u Đurđinu gdje je slavljena mjesna Dužijanca. Ondje su sudjelovali na euharistijskom slavlju te su dan proveli u igri i druženju, a posjetili su i "Etno-bunjevački salaš" i stalni postav izložbe slika izrađenih u tehnicu slame koji se nalazi u župi Sv. Josipa Radnika. Navečer su na livadi kod crkve imali prigodni program prije "Bandašicina kola". /A. A./

Daj mi čudo!

Kada se povede razgovor o Bogu, nevjernici često znaju reći: "Daj da ja vidim neko čudo, da doživim nešto nadnaravno, pa ću vjerovati." A to nije slučaj samo s nevjernicima. I mi se često znamo naći u krizama vjere kada više ne znamo kamo, ne znamo je li ispravno ono u što vjerujemo i onda priželjkujemo nešto izvanredno, neki veliki dokaz Božjega postojanja i prisustva. Tražimo čudo! Želimo neosporiv dokaz Božjega postojanja. Tu postoji dvostruka problematika. Prva je u tomu što uglavnom u takvim situacijama tražimo čudo za sebe, da se nama dogodi nešto veličanstveno... Ako i "poželimo" čudo za nekog drugog, bilo da je riječ o ozdravljenju bolesnoga, nečijemu obraćenju ili sličnomu, nameće se pitanje našega motiva. Priželjkujemo li to čudo jer želimo da se Bog po toj osobi proslavi ili da bi Bog nama dokazao da On to može učiniti?

Drugi problem je u tomu što svemogućí Bog može učiniti bezbroj čudesa kojima bi pokazao i dokazao da postoji, ali onda ne Zemlji više ne bi bilo vjere. Ti onda više ne vjeruješ u Boga, imaš čvrsti dokaz da On postoji. *Blaženi oni koji ne vidješe, a vjeruju* (usp. Iv 20,29). Ako držim ključeve u ruci i ti me vidiš, i ja te pitam vjeruješ li mi da u ruci imam ključeve, ne možeš odgovoriti potvrdno. No, ako me ne vidiš, onda možeš reći da vjeruješ, jer vjera se ne temelji na činjenicama. Baš iz tog razloga je Božje milosrđe beskrajno, jer nam se ne dokazuje nekim velikim čudesima, nego nam daje slabodu volju da po vjeri budemo spašeni.

A opet, čini li Bog stvarno samo rijetko i u iznimnim situacijama čudesa? Pogledajmo što o tomu kaže Phil Bosmans.

U prirodu je ugrađena tajna ljubavi, fantastične ljubavi. Kucanje moga srca, stotine tisuća puta na dan, besplatno. Nevjerojatno. Svaki dan udahnem dvadeset tisuća puta, a za stotinu i četrdeset kubičnih metara zraka koji za to trebam, ne ispostavlja mi se nika-kav račun.

Pitam se, koliko je letova i koliko pčela bilo potrebno za malu žličicu zlatnožuta meda za moj doručak. I koliko je cvjetova za to cvalo. I tko je dao da sja sunce, jer kad pada kiša, pčele ne lete. Sve to za jednu žličicu zlatnožuta meda za moj doručak!

Trebamo li veće dokaze Božjega postojanja i Njegove ljubavi prema nama od onih koje u svakodnevnom životu susrećemo? Čuda su svuda oko nas, samo ih je potrebno primijetiti.

Vladimir

OBAVIJESTI

Čikerijada 2008. 27. 08. na Čikeriji

Polazak biciklima je u 8 sati ujutro iz župe Isusova Uskrsnuća u Malom Bajmoku

**Emisija za mlade
na Radio Mariji**
svake nedjelje u 14.45 sati
na 92.00 Mhz

HosanaFest 2008.

Treći po redu festival duhovne glazbe HosanaFest 2008. bit će održan 7. 9. 2008. u Dvorani sportova u Subotici.

Ulaznice možete nabaviti u župnim uredima Subotičke biskupije po cijeni od 200 dinara, a prodat će se i na dan Festivala.

Ukoliko netko može primiti izvođače iz inozemstva u razdoblju od 5. do 8. rujna, molimo vas javite se Saneli Kolar na telefon:
064/2054780.

Hodočašće mladih u svetišće bl. Marije Petković u Blatu

Na hodočašće uz Božju providnost

Trinaestero mladih predvođenih mr. Andrijom Anišićem i s. Jasnom Crnković krenulo je put Hrvatske 7. srpnja na hodočašće u svetišće bl. Marije Petković.

Iskusivši divnu Božju providnost i uz male kušnje i poteškoće prije puta, ipak smo otišli na ovo željno očekivano hodočašće. Nakon dugoga puta, stigli smo u Blato u večernjim satima gdje smo sudjelovali na misi u Svetišću koju je predvodio dubrovački biskup msgr. **Želimir Puljić**. Osim mladih iz Subotice, misi su nazočili i brojni mladi iz Tuhlja, Brestovca Orehovičkog, Novske, Subotice, Zadra, Stabline kod Ploča, Šikare pokraj Tuzle i Blata. Neposredno poslije mise, poslušali smo predstavljanje knjige "Isus iz Nazareta" pape Benedikta XVI. Nakon večere u Blatu, još smo kratko putovali do Prižbe gdje smo bili smješteni u samostanu. Oni malo hrabriji su otišli i na noćno kupanje na plažu koja je samo nekoliko metara udaljena od samostana.

Sutradan prijepodne imali smo kratku duhovnu obnovu pod nazivom "Pogledaj očima srca" koju je predvodila s. **Danijela Škoro** i animatori iz Blata. Poslije rada u skupinama i plenuma, svatko od nas je imao priliku za svetu ispovi-

jed. Svi mladi su u večernjim satima sudjelovali u procesiji i polaganju vijenca na rodnu kuću bl. Marije Petković, zatim na misi u svetišću bl. Marije Petković koju je predvodio prof. **dr. Mladen Parlov** iz Splita. Predvođeni redovnicama, svećenicima i vjeroučiteljima, mladi su pripremili poslije mise bogat i raznovrstan program u kojem su svoju kreativnost iskazali pjesmom, plesom, recitalima, glumom i glazbom. Mladi iz Subotice izveli su igrokaz pod nazivom "Kako je Božja providnost dovela sestre Kćeri Milosrđa u Suboticu" kojega je napisao župnik Andrija Anišić a režirala ga je i za izvedbu i uvježbala s mladima s. M. Jasna Crnković. Igrokaz je privukao veliku pozornost brojne publike i nagrađen je velikim pljeskom. U igrokazu su mladi prikazali dolazak sestara u "Kolevku", zatim kako je bl. Marija Petković proslavila žito po bunjevačkim salašima u okolici Subotice te gradnju samostana sestara u župi Sv. Roka. Mladi koji su izveli prizor na salašu bili su obučeni u radnu bunjevačku narodnu nošnju.

Sam blagdan 9. srpnja mladi su mogli urediti po vlastitom aranžmanu. Župnik Anišić je predvodio misu u Svetišću u zajedništvu s **don Ivicom Sinanovićem** iz Blata i vlč.

Goranom Jovičićem iz Subotice. U svojoj propovijedi, na poticaj domaćega župnika **don Stipe Miloša** i sestara, svjedočio je o štovanju bl. Marije Petković u Subotici i brojnim uslišanjima molitava koje ovdašnji vjernici upućuju Bogu po Blaženičinu zagovoru. Navečer smo otišli u razgledavanje svetišta, a posjetili smo i Muzej bl. Marije Propetog.

Kao uvod u središnju proslavu blagdana na trgu ispred župne crkve Svih svetih nastupila je viteška udruga "Kumpanjije". Zagrebački nadbiskup **kardinal Josip Bozanić** predvodio je nakon toga procesiju s Blaženičnim moćima i svečano misno slavlje na trgu. Za ovu prigodu u Blato je stigla i sudjelovala na misi vrhovna glavarica sestara Kćeri Milosrđa s. **M. Elsa Alcaraz**, ali i provincijalna poglavarica s. **M. Domagoja Marić** iz Zagreba i s. **M. Biserka Bogdan** iz Rima te brojne sestre Kćeri Milosrđa i dominikanke na čelu s časnom majkom kongregacije Anđela čuvara s. **M. Dolores Matić**. Govoreći o bl. Mariji Petković, kardinal je u dugoj propovjedi istaknuo da je ona puno doprinijela učvršćivanju dostojanstva žene u Crkvi i društvu. *U Hrvatskoj i zemljama Latinske Amerike naša je blaženica okupljala žene, osobito siromašne, školovala ih, učila raznim vještinama te kamo god bi došla na službu poticala osnivanje katoličkih ženskih udruga. Jasno je davala do znanja da žena ima važno mjesto u društvu i da može utjecati na velike i složene procese*, rekao je kardinal. U prinosu misnih darova, mladi iz Subotice – **Darko Jurić** i **Elizabeta Nađ Kanás**, prinijeli su sliku izrađenu u tehnici slame koja prikazuje bunjevački salaš.

Sutradan ujutro, oprostivši se od naših dragih domaćina, krenuli smo za Dubrovnik u kojemu smo posjetili neke od glavnih znamenitosti. Na putu do Subotice, podijelili smo jedni s drugima dojmove i međusobno se obogatili osobnim svjedočanstvima. Autobus se cijelo vrijeme orio od pjesme mladih, a zajedništva i vedroga raspoloženja nije nedostajalo.

Za kraj: velika HVALA časnim sestrama na gostoprimstvu i našoj s. Jasni i župniku Andriji koji su nas povelili na ovo hodočašće.

Anita Skenderović

Svjedočanstva mladih:

Ana Ivković:

Upoznavajući bolje bl. Mariju Petković razumjela sam da ju je njezina velika ljubav prema Isusu potaknula i dala snage učiniti tako velike stvari, a ostati poniznom. I u meni se probudila želja za barem malim dijelom takve ljubavi.

Anita Pelhe:

Istaknula bih jedno svjedočenje koje je na svakog ostavilo dojam – svjedočenje našega vozača Ljube koji je rekao da se prvi put susreo s mladima koji na takav način slave Boga, a na njegovu licu vidjelo se istinsko oduševljenje. To je dokaz da trebamo i dalje hrabro naviještati Krista i pouzdati se u Božju providnost po uzoru bl. Marije Propetog.

Danijela Nuspl:

Vedar, simpatičan i zanimljiv karakter časnih sestara koje sam upoznala, potaknuo me je da se ponovno upitam – kakav bih život imala kao redovnica. Jedno poslijepodne provela sam sama na zaista posebnom mjestu – na kraju njegovanog, cvjetnog vrta u dvorištu samostana s prostranim obzorjem na modro more, stjenovite obale, a malo dalje planine i manje otoke u djelomičnoj magli. To su trenuci koji uz šapat mora otkrivaju neke od traženih odgovora.

Martina Dulić:

Časne sestre su me posebno oduševile! Bile su tako srdačne, nesebično su davale sve od sebe samo da bi nama bilo lijepo, a smijehak im nije silazio sa usana! Život jest težak, ali na njihovim licima se vidjelo da je uz Gospodina sve puno, puno lakše! Najviše me oduševila Marija Petković. Naučila sam nešto o njezinoj hrabrosti i pouzdanju u Božju providnost koju smo i sami iskusili. Mislim da je ona bila neopisivo hrabra žena koja svojom osobnošću i djelima nikoga nije ostavila ravnodušnim.

Slađana Gabrić:

Za mene je najbolji dio bio kada smo glumili na blagdan. Iako sam imala malu tremu, dičila sam se što smo mogli, kroz poruke Marije Petković, prikazati mali dio iz života Bunjevaca.

Darko Jurić:

Tema susreta bila je "Pogledaj očima srca". U našim srcima je Bog, a Bog je ljubav. On nas ljubi, a mi Njega?! Uvijek je bilo teško ljubiti Boga kako On to želi, ali ako bismo se više potrudili, tada bi naše srce bilo mirno more u kojemu naša duša kao lađa mirno i sigurno plovi.

„Bez volje, muke i truda ništa se ne postizava. Zato ne čekaj da ti čudo samo padne na ruku.“

/Bl. Marija Propetog Isusa Petković/

Tsunami Duha Svetoga

"Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje." /Dj 1,8/

Riječi su to iz Svetoga pisma koje su mladi proučavali tijekom Svjetskoga dana mladih koji je od 15. do 20. srpnja održan u Sydneyu (Australija). Naime, susret je okupio preko 170 nacionalnosti, a vrhunac susreta se zbilo na završnoj misi na hipodromu Randwick gdje se okupilo 400 000 mladih kako bi slavili svetu misu sa Svetim Ocem.

Pripreme za Svjetski dan mladih su počele još prije tri godine, nakon što je Papa na prošlom Svjetskom danu mladih u Kölnu proglasio grad Sydney domaćinom XXIII. susreta mladih. Nakon objavljene Papine poruke za ovogodišnji susret koji je posvećen Duhu Svetomu, slijedile su ozbiljnije pripreme kako po biskupijskim tako i po župnim zajednicama. Sam susret mladih je počeo tjedan dana prije i odvijao se po raznim biskupijama diljem Australije. Mladi iz Subotičke biskupije su bili smješteni u biskupiji Wollongog tj. u samom gradu u Hrvatskom katoličkom

centru. Domaćini su dočekali mlade otvorenoga srca. Prvih tjedan dana su mladi imali priliku upoznati mlade Hrvate iz Australije koji su se s našim mladima spoznavali malo na engleskom, malo na hrvatskom. U tom razdoblju su posjetili Australijsku vladu u Canberi, zatim Hrvatski konzulat, kao i Nacionalni muzej. Međutim, najjači dojam je ostavilo euharistijsko slavlje u Wollongongu koje je okupilo 5.000 mladih iz cijele biskupije. Na ovoj misi je pored svega bio i zanimljiv ples Aboridžina koji su dočekali križ i ikonu Svjetskoga dana mladih.

Drugi dio susreta se odigrao u gradu Sydney i bio je popraćen glavnim točkama samoga susreta: misom otvorenja, dočekom Pape, Križnim putem, hodočašćem, bdjenjem mladih i završnom misom.

Misa otvorenja, slavljena 15. srpnja, predstavlja misu kojom se otvara sam Svjetski dan mladih. Procesija koja je prethodila misi je bila popraćena zastavama a nosili su ih mladi iz liturgijske skupine i križem te ikonom ovoga susreta. Potom je slijedio upečatljiv pozdrav premijera Australije **Kevisa Rudda**, koji je odlučno pohvalio Crkvu i odbacio sve kritike koje su joj bile upućene: **Neki govore samo o onome što je pogrešno u Crkvi i kršćanstvu, a ja kažem bolje govoriti o onomu što je dobro u Crkvi; Crkva je bila ta koja je prva otvorila škole za siromahe! Crkva je bila ta koja je prva otvorila bolnice, ona je prva skrblila za napuštene! I zato tvrdim da kršćanstvo nije bilo ništa osim samog dobra!** Nakon njegovih riječi je slijedila homilija nadbiskupa **Georga**

Pella, koji je pozdravio mlade i osvrnuo se na psalam o dobrom pastiru uputivši sljedeće riječi: **Isus je u svojoj prisposobi rekao da dobar pastir ostavlja 99 ovaca i ide u potragu za jednom izgubljenom. Danas mnogi nemaju pravog pastira a i ako ga imaju, on skrbi samo za 30-40 ovaca. Australija je zemlja s velikim farmama i poljima. Savjet našeg Gospodina baš i nije praktičan. Ukoliko bi izgubljena ovca bila zdrava i mlada, još bi i imalo smisla otići po nju, ali bi bila ostavljena zbog bolesti i slabosti. Isus govori da On i njegov otac nisu takvi. On odlazi i traži tu jednu bez obzira na sve! Na početku sam vas pozdravio i to činim i sad, mada ne počinjem s 99 zdravih ovaca, već s vama koji ste otvoreni duhu. Počinjem sa svakim tko se osjeća izgubljenim i pod stresom! Kakav/kakva god da je osoba, Isus i danas poziva na ozdravljenje! Kao što je pozivao i prije 2000 godina. On liječi sve rane: samoću, umor, čak i razočaranost i neuspjeh! Kristov poziv liječi one koji pate; ne samo katolike ili druge kršćane, već osobito one koji su bez vjere.** Poslije svete mise, na kojoj je bilo nazočno više stotina biskupa i kardinala, slijedio je koncert raznih kršćanskih skupina.

Doček Pape 17. srpnja bio je jedan od najživljih doživljaja tijekom ovoga susreta. Papa je došao brodom do mjesta gdje se održala misa otvorenja i tamo je pozdravio sve mlade koji su sudjelovali i zahvalio je svima koji su bili u organizaciji ovoga susreta u "Velikoj zemlji Duha

Zahvala

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima, osobito Beogradskoj metropoliji koja je osigurala najveći dio sredstava, vlč. **Ivici Damjanoviću** i dr. **Andriji Kopiloviću**, kao i fra **Ivi Tadiću** te svim domaćinima iz Hrvatskog katoličkog centra u Wollongongu koji su nam osigurali smještaj, te uistinu brojnim dobročiniteljima koji su doprinijeli da toliki broj mladih iz naše metropolije otputuje u "Južnu zemlju Duha Svetoga". Neka dragi Gospodin nagradi sve dobročinitelje obilatim blagoslovom!

Hodočasnici

Zanimljivosti:

1. Ukupno smo imali 6 letova avionom, a letovi su bili u trajanju od 3, 9 i 13 sati.
2. Po dolasku u Australiju nije nam stiglo 10 kufera.
3. Po povratku u Srbiju nam nije stiglo 5 kufera od kojih su svi bili vraćeni osim Tonyju kojem još nije stigao jedan kufer.
4. Za vrijeme susreta nije padala kiša, ali je nakon susreta osim kiše padao i snijeg, što je nevjerojatna rijetkost za Sydney.
5. Iako je temperatura bila ispod +8°, u našem srcu je bilo +36°.
6. Bili smo svjedoci najljepšeg Križnog puta ikad održanog.

Svetoga", podsjetivši tom prigodom na značaj krštenja i prijama u Crkvu!

Križni put je održan u petak 18. srpnja i predstavljao je jedan od najdirljivijih i najspektakularnijih trenutaka samoga susreta. Sydney se u ta tri sata (koliko je trajao Križni put) pretvorio u Jeruzalem i doveo do suza mnoge mlade vjernike. Naime, Križni put se odvijao diljem grada. Prva postaja – Posljednja večera (Križni put je nešto drukčiji od onoga kojega mi molimo u crkvi) se održala ispred katedrale, zatim je Poncije Pilat osudio Isusa ispred poznate opere, gdje je i dobio križ. Ulogu Šimuna Cirencija je preuzeo jedan mladi Aboridžin koji je skršeno nosio svoj križ do Golgote. Međutim, najdirljiviji trenutak je bio susret s majkom Marijom te smrt na križu koja se odigrala točno kad je zašlo sunce, te pjesma "Milost" koja je napunila mnoge oči suzama.

Hodočašće je ove godine bilo nešto kraće nego ono u Njemačkoj. Mladi hodočasnici su se zaputili u subotu ujutro ka hipodromu Randwick, kako bi se smjestili za bdjenje i misu zatvaranja. Put je bio dug oko 10 kilometara.

Bdjenje s Papom je bilo u subotu 19. srpnja na hipodromu Randwick. Nakon Službe svjetla slijedio je blagoslov mladića i djevojaka koje je Papa krizmao u nedjelju ujutro. Poslije toga je uslijedilo svjedočanstvo djelovanja darova Duha Svetoga u raznim dijelovima svijeta. Ove godine je odabrana i Srbija kao manjinski katolička zemlja. Svjedočanstvo koje je napisala moja malenkost je glasilo ovako:

Zovem se Petar i dolazim iz Srbije! Prije nekoliko godina izgledalo je kao da se ništa ne može učiniti za katoličku zajednicu u mojoj zemlji. Naslijedili smo bogatu katoličku povijest, ali postali smo manjina. Prihvatili smo poruku evanđelja, ali i dalje u strahu što će nam budućnost donijeti. Kao što je i svijet bio okorjela srca na riječ evanđelja, zaključili smo da je teško umnožiti sjeme vjere u našoj zemlji, ali vjera i molitva su promijenile našu viziju! Vidjeli smo da je Bog s nama i da nas nikada neće napustiti jer mu vjerno služimo!

Također smo se okrenuli Duhu Svetomu za SAVJET. Molili smo za Njegovu nadahnuće, proučavali dar savjeta koji je dao prvim kršćanima i učvrstili vjeru u njegovo vodstvo i snagu. Vjerovali smo, a i dalje vjerujemo, da on jedini zna kako održati vjeru svog naroda. Već nekoliko godina unatrag, pripremali smo tlo našeg srca za novu žetvu vjere. Pozvali smo sve generacije a i druge kršćanske zajednice da nam se pridruže u radu na tom polju vjere. Učvrstili smo se u nadi za njegovom milošću i svaki dan se pitamo: "Što Bog hoće od mene u ovom danu" Molimo ga za obilat rod u ovom novom polju kršćanstva! Nakon ovih riječi je Papa izrekao molitvu za dar savjeta u cijeloj Crkvi. Uslijedilo je klanjanje te blagoslov s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Završna misa je slavljena u nedjelju 20. srpnja ujutro. Iako je temperatura bila ispod 8°C, srca mladih su gorjela, što se moglo vidjeti pred samu misu kad je cijeli hipodrom bio na nogama u iščekivanju Sv. Oca. Uz nazočnost 400.000 mladih, stotine svećenika i sestara, 420 biskupa, 26 kardinala i sv. Oca, ovo je bila misa svijeta. U homiliji, jakim i odlučnim riječima Benedikt XVI. pozvao je mlade da **budu apostoli nade, tvorci obnovljenog društva i branitelji života, čuvari čiste ljubavi u nadi**. Od mladih je tražio da stvore novo razdoblje ljubavi koje ne će biti pohlepno i sebično, već čisto, vjerno i istinski slobodno, otvoreno prema drugima i spremno poštivati njihovo dostojanstvo. Također je upozorio mlade kako su pozvani biti proroci nade i graditelji obnovljenog društva, ali i Crkve, koja mora biti uvijek mlada. Upitao ih je koju će baštinu ostaviti novim naraštajima i čime će se razlikovati. Benedikt XVI. je na kraju sa zadovoljstvom ustanovio da sve više mladih djevojaka i mladića otkriva vlastito poslanje s tisućama mogućnosti te zaključio kako nas njihovi ideali potiču da prihvatimo poslanje koje im je Bog namijenio.

Susret viđen očima Nevene Mlinko

Kao jedan od najsnažnijih i najpoticajnijih događaja našeg hodočašća na WYD u Sydney, izdvojila bih Križni put. Mladi su bili raspoređeni na pet različitih postaja u gradu dok je stotinjak mladih hodalo od postaje do postaje. Ja sam sjedila kod osme postaje i preko velikog ekrana pratila ovu pobožnost koja je bila upotpunjena i dramskim prizorom. Mogu reći da smo nazočili pravoj Pasiji, uživo. Teško je napisati samo nešto, izdvojiti najljepše, jer se cijeli Križni put urezao u moje srce. Evo dvije postaje.

Nitko nije ostao ravnodušan kod postaje Isusova bičevanja. Razbahaćeni vojnici su zavezali Isusove ruke, spustili ga u neku rupu, pljuvali ga, smijali se grohotom. Nakon toga su ga počeli izvlačiti. Prvi prizor: Isusove zavezane noge, zatim izbičevano tijelo. Tijelo okrenuto naopako.

Izuzetno bitnu poruku je nosila sa sobom postaja predaje križa Šimunu Cirencu. Uloga Šimuna Cirencija je bila dodijeljena jednom starosjediocu, Aboridžinu. Tijekom povijesti, Aboridžini su bili ugroženi, potisnuti, istrebljivani, vječito smatrani manje važnima, nižom, nedostojnom klasom. I baš taj Aboridžin je bio odabran pomoći Spasitelju svijeta! Pognuta glava, smjernost, pobožnost, ustrajnost Šimuna Aboridžina. Našem Spasitelju nije najvažnije kako nas vide i kako se prema nama ophode drugi ljudi. Mnogo je važnije naše srce u takvoj situaciji, kome se okreće: prašta li, prihvaća Gospodina i njegov nauk.

Idući susret u Madridu

S posebnim je oduševljenjem pozdravljena najava pape Benedikta XVI. na kraju mise, da će se idući Svjetski susret mladih održati u Madridu 2011. godine.

Iz Papina posjeta Australiji vrijedi izdvojiti javnu ispriku žrtvama pedofilije, te osobni susret s njima. U znak svoje pastoralne skrbi za žrtve spolne zloporabe, papa Benedikt XVI. je u nazočnosti njihovih predstavnika slavio svetu misu u kućnoj kapeli. Vrijedi izdvojiti i mnogobrojne posjete laicima, članovima drugih vjerskih zajednica. Papa Benedikt XVI. se susreo poslije Križnog puta sa štitičenicima Zavoda za preodgoj Sveučilišta Notre Dame u Sydneyu. **Uzdijem svoju molitvu da uzmognete svi uživati blagodatí potpore koju Sidnejska nadbiskupija stavlja na raspolaganje**, rekao je Papa štitičenicima. Veliku pažnju je privukao i na završnoj misi kad je blagoslovio tri bebe.

Od početka!

Dragi čitatelji! Jeste li kad selili? Onda ćete odmah znati o čemu govorim! Kako bih što više toga pripremila i spakirala ranije, a kako bi naša brojna obitelj ipak mogla funkcionirati djelomice normalno, svaki dan sam počinjala, gledajući oko sebe po našem stančiću od 40m2, pitanjem: "Odakle da počnem?!?" Sama sebi "mudro" rekoh: "OD POČETKA!", prekrizih se i počeh moliti "U ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Amen!" Moj dragi me pogleda i počne i on molitvu. Kad smo se pomolili i, kako to uvijek biva, osvježena duha, duše, uma i tijela, počeli raditi, on nastavi: "Da, on je Alfa i Omega, početak i svršetak, s Njim moramo uvijek započinjati, da jednom s Njim i završimo – svaki rad, dan i život!" Tako i ovog ljeta, ove naše Dužijance, neka Bog bude na kraju, da mu zahvalimo, kako je bio na početku, kad smo molili njegov blagoslov. Isto ćemo moliti opet, na novom početku – života, školske godine, rada, sjetve... Uvijek! ☺ **vh**

ideje za ljetne ferije

Nacrtajte Boga!

Jednom sam posjetio izložbu dječjih crteža. Zadana je tema bila vrlo teška: "Nacrtaj Boga". No, djeca su to učinila bez ikakva prigovora: mogao sam ih zamisliti kako, s očima uprtim u nebo, maštaju s olovkom u ustima i povremeno opsjedaju učiteljicu: "Učiteljice, mogu li upotrijebiti i crnu boju? Učiteljice, mogu li mu napraviti i brkove? Učiteljice mogu li...? Djeca se, dakle, nisu bunila: možda nisu smatrala da je tema posebno teška. Ali crteži su bili dojmljivi. Bila su to namrgođena, stroga, zastrašujuća lica. Vodič je tumačio da je uzrok u tome što su ta djeca živjela u perifernim četvrtima velikih gradova, u teškim društvenim okruženjima, a često su imala nasilne roditelje, s nepodnošljivim, često uzrokom noćnih mora i dnevnih zlostavljanja. Netko je od prisutnih dometnuo: "Uvijek

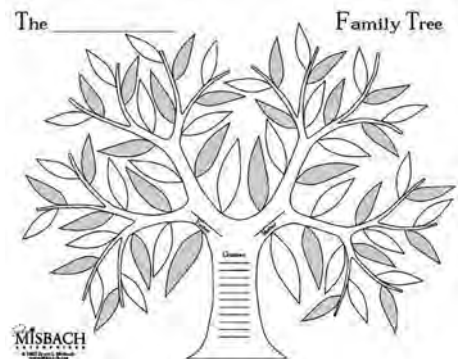

su roditelji krivi! Trebalo bi iskusiti što znači imati u kući nestašnu djecu, koja ti ne daju mira ni danju ni noću, a u stanju su, ona to znaju, biti nepodnošljiva." No, jedna je gospođa uzvratila: "Jasno! Ali djecu treba odgajati, a roditelji već

jesu odgojeni! Djeca nisu odgovorna, roditelji jesu!" Rasprava se oduljila, ali bez oštih i uvredljivih tonova: tko uostalom ne bi imao nešto reći o tome? Ja sam se, međutim, udaljio od skupine i vratio se promatrati te dječje crteže sa zastrašujućim licima Boga, koja su gasila želju za molitvom i svaku nadu. Ipak sam pokušao moliti nadahnjujući se molitvom Očenaša: da sva djeca svijeta uzmognu susresti pravo lice Boga, milosrdnog Oca kojega nam je objavio Isus u Evanđelju – sveti se ime tvoje; da svi, roditelji i djeca, budu oslobođeni noćnih mora i strahova jednih pred drugima – izbavi nas od zla! Roditeljska ljubav će često biti manjkava, katkada može čak posve izostati, ali Božja je ljubav neizmjenjerna i savršena. (**Carlo Maria kard. Martini**)

Napravite obiteljsko stablo!

Za ljetnih dana, osobito dok morate ostati unutra, napravite s djecom ili unucima OBITELJSKO STABLO! Ovo naše je tek ideja, vi skupa napravite originalno – s napisanim imenima sviju iz familije, fotografijama najbližih članova ili (što je možda najljepše i najjednostavnije!) s crtežima – Vašim ili dječjim! Ono što budete jedni drugima ispričali i povjerali, bit će najljepši dio, a crtež neka bude plod kojim ćete ukrasiti zid dječje sobe!

Uljepšajte vrt ili terasu!

Skupa s članovima obitelji koji najviše vole "vanjske radove" (to su, naravno, djeca!) napravite nešto novo u vrtu – Vaš obiteljski kameni vrt! Par čuvarkuća, pokoja travkica ili palma i – eto ljepote! Meni je jedino takav vrt moguć, jer moj dragi muž ne voli ni muškatile... ni dan i noć... ah!)

jedna slika – jedna priča

Bog i stvoreni svijet

Drevna legenda kaže kako je Bogu nakon stvaranja svijeta prišlo pet anđela. Prvi ga je upitao: Kako si to učinio? Drugi: Zašto si to učinio? Treći: Mogu li ti pomoći? Četvrti: Koliko to vrijedi?

Prvi je anđeo bio znanstvenik, drugi filozof, treći altruist, a četvrti trgovac. Peti je anđeo, prepun divljenja, promatrao stvoreni svijet. Na koncu je zanosno počeo pljeskati. Bio je to anđeo mistik. (**A. de Mello**)

MUDROST je...

poučiti i najmlađe zahvaljivati...

za život:

molitva i klanjanje u bolnici

Zahvaljivati, slaviti Boga, moliti i klanjati Mu se u svakoj je prilici života – prevažno! U bolesti; prije, tijekom i nakon poroda, pred smrt – treba moliti! Ponekad je teško moliti sam, a i Gospodin Isus je rekao "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima...". Na žalost, ima i onih kojima molitva nije ni na kraj pameti, čak suprotno – krive dragog Boga za "zlu sudbinu", tešku bolest ili možda situaciju u koju su "upali", pa "moraju" pobaciti... Za sve njih, u svakom gradu i selu, molimo skupa, javno, bez riječi i pjesmom – kao u subotičkoj kapeli Gradske bolnice svakog posljednjeg petka u mjesecu navečer!

protiv života:

voziti i piti

Nemoguće je prikazati točnu statistiku prometnih nezgoda – gotovo svakodnevno ih ima, broj žrtava se povećava, smrtnost također! Preko televizije čak daju savjete kako najlakše naplatiti štetu, jer se ne može ni zamisliti da tolike prometne nezgode prestanu! I najpažljiviji vozači i, što je još tragičnije, pješaci, osobito djeca, postaju žrtve... Ipak, svatko može dati svoj dio u borbi protiv ovoga zla:

Deset zapovijedi za vozače

1. Ne ubij.
2. Neka cesta za tebe bude sredstvo zajedništva među osobama, a ne smrti.
3. Neka ti uljudnost, poštenje i razboritost pomognu savladati nepredviđene prilike.
4. Budi milosrdan i priteci u pomoć bližnjemu u potrebi, posebno ako je žrtva prometne nezgode.
5. Neka ti automobil ne bude izraz moći, dominacije i prigoda za grijeh.
6. Pomaži obitelji žrtava prometnih nezgoda.
7. S ljubavlju uvjeravaj mlade i one koji to već nisu da ne sjedaju za volan kada nisu u stanju voziti.
8. Omogući žrtvi i vozaču prekršitelju da se susretnu kako bi mogli doživjeti oslobađajuće iskustvo oprostjenja.
9. Na cesti štiti najslabije.
10. Budi svjestan odgovornosti za druge.

(PRILIKA, Magazin Glasa Koncila, br. 6, lipanj 2008.)

Piše: Stjepan Beretić

Sombor u XVI. stoljeću

Seljačka buna

Još 1437. godine ugušena je pobuna seljaka u Erdelju. U južnoj Bačkoj, u Srijemu i u južnom Banatu su seljaci bili u stalnoj nesigurnosti zbog učestalih provala Turaka. Zbog tako teškog života se stanovništvo tih krajeva počinje iseljavati u središnju Mađarsku i sjevernije županije gdje su očekivali mirniji život. Mađarski su kraljevi slali vojsku braniti južne granice svoga kraljevstva. Kad je 1470. godine mađarska vojska krenula prema Šapcu u namjeri da spriječi Turke u gradnji šabačke tvrđave, vojska se dala na pustošenje. Južna Bačku, posebno kraj oko Novog Sada su opustošili gore od Turaka.

Učestale provala Turaka i opasnost od prodora turske vojske prema sjeveru i zapadu Europe potakle su mađarske plemiće da zatraže pomoć od pape. Križarsku vojnu je posebno zagovarao ostrogonski nadbiskup i primas Mađarske, kardinal **Toma Bakač**, koji je radi organizacije vojne otputovao u Rim. Novčanu potporu doduše nije dobio, ali je dobio ovlaštenje od **pape Lava X.**, da sazove križarsku vojnu protiv Turske. Toma Bakač je osobno došao u Bačku da bi svečano oglasio vojnu u Titelu, Baču i Czobor Szent Mihályu (Somboru). Na Cvjetnicu 1514. godine su Somborci mogli čitati proglaš na vratima dominikanske crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije. Bačka je određena za zbornu mjesto svih mađarskih križara. Među križarima su bili mahom kmetovi, po koji bilježnik ili sudac, dok se plemstvo posve oglušilo na poziv. Na Uskrs 1514. godine se u Czobor Szent Mihályu sleglo veliko mnoštvo slabo naoružanih križara. Iz Czobor Szent Mihályu su se uputili prema Baču. Mađarsko plemstvo je međutim negodovalo protiv naoružavanja seljaka u strahu da se, inače nezadovoljni seljaci, ne okrenu najprije protiv svojih gospodara. Osim toga, bili su u brizi tko će im raditi na poljima, ako im kmetovi odu na ratište. U Kalačko-Bačkoj nadbiskupiji se okupio veliki broj seljaka za križarsku vojnu. Kardinal Toma Bakač je sa so-

bom iz Rima donio bulu pape Lava X., kojom papa svakom seljaku koji se pridruži križarskoj vojni obećava oslobođenje od kmetovskih obveza. Strogim crkvenim kaznama je zaprijetio vlasteli koja bi spriječila seljake da se odazovu vojni protiv Turaka. Nada, da će se osloboditi kmetstva, potaknula je seljaštvo i najsiromašnije građane, da se masovno odazovu. Uz seljake je odmah stalo siromašnije stanovništvo gradova, osiromašeni plemići, pa i seoski župnici. Veliku ulogu u tom okupljanju seljaštva su igrali i redovnici prosjačkih redova, kao franjevci u Baču ili dominikanci u Somboru.

Poslije smrti kralja **Matije Korvina**, koji vladao od 1458. do 1490. godine, nastupilo je izuzetno teško stanje po seljake. S jedne strane strah od Turaka, a s druge strane ponašanje vlastele prema njima su još više pobudili nezadovoljstvo seljaka.

Tomi Bakaču nije bilo teško okupiti seljake. Kad se mnoštvo seljaka počelo okupljati pod Peštom, mađarsko plemstvo je bilo iznenađeno. Oko Dózse je bilo 40.000 kmetova. Odziv je bio masovan. Godine 1514. pobunjeni seljaci okupljeni oko **Györgya Dózse**, koji je imao već puno iskustva ratujući protiv Turaka, okupili su se pod Peštom u prvom redu za rat protiv Turaka. Turci su u međuvremenu ponudili primirje, pa je Toma Bakač pokušao zaustaviti okupljene seljake. Tada su se seljaci svom žestinom okrenuli protiv mađarske vlastele. Kad je vojska pobunjenih kmetova krenula prema jugu, najprije je udarila samo na one plemiće koji su svoje kmetove sprječavali u namjeri da im se pridruže, a onda su počeli pustošiti sve što im se našlo na putu. Tako se promijenila svrha križarske vojne. Nezadovoljni seljaci su se pod Dózsinim vodstvom okrenuli najprije protiv svojih gospodara. Još je György Dózsa zaprijetio da će pobiti svu vlastelu, te da će pobunjenim seljacima razdijeliti na jednake dijelove sve posjede plemića. Tim svojim nastupom je postigao to da je još više kmetova stalo uz njega. Strašno pustošenje sa sjevera obrušilo se i na čitavu Bačku, pa tako i Sombor. U pobuni su trpjeli i crkveni velikodostojnici. Kalačko-Bački nadbiskup **Grgur**

Frankopan je progonjen od Kalače do Bača, gdje se skrio u tvrđavu. Čanadskog biskupa **Miklósa Csákyja** su ogorčeni pobunjenici nabili na kolac. Pobuna mađarskih seljaka je bila još tragičnija nego ona pobuna hrvatskih i slovenskih seljaka pod **Matijom Gubcem** 1571. godine. Hrvatsko i slovensko plemstvo, poučeno primjerom svojih mađarskih prijatelja, nije dopustilo da pobuna seljaka uzme maha kao što je bila uzela maha u Mađarskoj.

Uništena crkva zbornog kaptola u Háj Szent Lőrincu

U svojim ratnim pohodima pobunjeni kmetovi nisu progonili samo vlastelu već i sav njihov posjed. Tako su stradala i kulturna dobra. Tada je razrušena i spaljena crkva Zbornog kaptola u Háj Szent Lőrincu. Pobunjeni kmetovi su svoje pohode vodili u više pravaca. Jedan je pod zapovjedništvom svećenika **Lőrince Mészáros**a udario na zapadnu Bačku. Tamo ih je stigla vlastelinska vojska. Crkva je zapaljena, a sa zapaljenog zvonika crkve plemići su strmoglavili Lőrince Mészáros. Taj zborni kaptol u Kalačko Bačkoj nadbiskupiji je postojao od 1173. godine. Od 1526. godine toj se crkvi i kaptolu gubi svaki trag. Jedni drže, da se crkva i mjesto Háj Szent Lőrinc nalazilo na području današnje Sonte, a **István Diós** u četvrtom svesku mađarskog katoličkog leksikona iz 1998. godine, kaže da se to mjesto nalazilo južno od grada Baje, na području sela Baškut (Vaskút). **Péter Rokay**, **Zoltán Györe**, **Tibor Pál** i **Sándor Kaszás** - pisci knjige "Istorija Mađara", izdane u Novom Sadu 2002. godine, misle kao i Diós, da se spomenuti zborni kaptol nalazio sjeverno od Sombora, ali ne određuju pobliže njegovo mjesto.

Glavnina pobunjenih seljaka se okrenula prema Temišvaru pustošeći sve pred sobom. Prestrašenom plemstvu je priskočio u pomoć **Ivan Zapolja**, kmetove su masovno pogubili, a Györgya Dózsu i njegovog brata su nakon okrutnog mučenja također pogubili u Temišvaru.

Piše: dr. Andrija Kopilović

Odijevanje za crkvu

Bila sam ovih dana u Italiji i htjela sam posjetiti jednu crkvu, ali mi nisu dali unutra, jer sam imala gola leđa. Primjećujem da i kod vjenčanja Crkva zahtijeva da djevojka bude čedno obučena. Ima li Crkva na to pravo?

Razočarana vjernica

Svakako je ovih ljetnih mjeseci u vrućini ugodnije hodati lagano obučen. Međutim, pitanje je odmah u početku što je to lagano oblačenje, a što je to nepristojno oblačenje? Pitali ste jasno o pravima Crkve. Stoga se u odgovoru oslanjam isključivo na nauk Crkve. Čovjek je stvorenje koji nikada ne može zatajiti da je slika Božja. Bio vjernik ili nevjernik, čovjek nije naprosto čedo prirode, on je uvijek osoba i stvorenje s dostojanstvom božanskog porijekla. Posjeduje besmrtnu dušu u smrtnome tijelu, ali je to jedinstvo tako nedjeljivo da je čovjek ponajprije i iznad svega osoba i nosilac dostojanstva kojemu pripada u redu stvorenja i bića kao kruni stvaranja. Za nas vjernike, koji smo kršteni, posvećeno je cijelo naše biće ili kako apostol Pavao kaže: "Mi smo se zaodjenuli u Krista." I na drugom mjestu taj isti apostol podsjeća kršćane. "Ne znate li da je vaše tijelo hram Duha Svetoga?" Veliko je pitanje da li današnji čovjek uopće razumije pojmove kreposti kao što su čednost, pristojnost, umjerenost itd. Zašto? Živimo u vremenu kada su kao vrednote na površinu izbile stvarnosti motivirane egoizmom i hedonizmom. To znači vrijedno je ono što se meni sviđa i dobro je ono u čemu ja uživam. U takvom stavu osobe ruše se sve granice moralnoga zakona jer je čovjek stavio sebe u središte i "svijet se oko njega vrti", jasno da onda i naravni Božji zakon, koji je upisan u našu narav, gubi svoju vrijednost. Čednost je vlastitost ljudske osobe, upisana u našu narav. Čovjek koji je naravan i priznaje naravni zakon u sebi, nosi u sebi nepisani zakon samopoštovanja. One dijelove tijela koji su možda i najčasniji ali su dio čovjekovog intimnog života, pristojno prekriva. To nije znak nijekanja vrijednosti pojedinih udova i dijelova tje-

la, nego upravo suprotno, znak poštovanja. Nekultura hedonizma, gdje je užitak na prvom mjestu, javlja se pojam "razgolićavanja" kao način zavođenja i privlačenja pažnje na sebe u želji da se kod drugih izazove ne toliko divljenje, koliko strast. Moramo biti vrlo jasni: kada se prenatlažavaju intimni dijelovi tijela, nije nikada po srijedi motivacija isticanja lijepoga, nego je uvijek motivacija izazivanja. Pravi kršćanin se divi ljepoti tijela i za njega hvali Boga i kada promatra ljepotu ljudskoga bića, onda prvo uzdiže svoje srce Bogu stvoritelju i zahvaljuje za tako lijepo biće, a ne dopušta da mu prvo strast "pomuti spoznaju". Znamo da se upravo u zemaljskom raju dogodila ta pomutnja u času kada je u čovjeku na scenu stupio grijeh. Nemojmo se varati da je danas drukčije nego što je onda bilo. "Kada su sagriješili, primijetili su da su goli." Dakle, zaključimo ovaj odlomak: Čovjek koji ne poštuje sebe i dostojanstvo svojega tijela se razgolićuje. Tim načinom odijevanja, ili bolje, neodijevanja, više odaje sebe kao osobu koja je nedostojna poštovanja, nego što izaziva

Obilaze liječnike, plaćaju silna sredstva, a zaboravljaju da su kao mlade cure bile "suvremene" i "vrlo moderne". Boli to svakoga, a osobito nas kršćane, jer je zdravlje također dar za koji odgovaramo, ne sebi, ni roditeljima, nego direktno Bogu. Pitate me ima li Crkva pravo o tom progovoriti. Ne samo pravo, nego dužnost. Crkva je u svojoj naravi majka i učiteljica. Postala bi Crkva maćeha i napose prestala biti učiteljica kada ne bi upozoravala i na norme pristojnosti i na norme zdravlja. Konačno, temeljni problem ovoga pitanja je i pojam mode. Što je to moda? Jednostavna ekonomija. Modni kreatori moraju plasirati neku novinu da bi proizvodnja robe bila rentabilna. Modni kreator ne razmišlja ni o zdravlju, ni o ljepoti. On razmišlja o komotnosti i vrlo često posve jasno o izazovu. Tko se vlada pomodarski? Onaj tko nema svoj stav i nema svoje ja. Još kada sam studirao umjetnost prije četrdeset godina, nama je, kao uzor ljepote, ukazano na grčku umjetnost. Kao primjer su nam poslužile poznate Karijatide. Prelijepe djevojke obučene u jednostavnu bijelu

Čednost je vlastitost ljudske osobe, upisana u našu narav. Čovjek koji je naravan i priznaje naravni zakon u sebi, nosi u sebi nepisani zakon samopoštovanja. One dijelove tijela koji su možda i najčasniji ali su dio čovjekovog intimnog života, pristojno prekriva

divljenje ljepoti. Zapamtimo, tko se razgolićuje, puno ponižava samoga sebe: nudi se i prodaje! S druge strane, razmišljamo i o posljedicama za zdravlje kako kod muškaraca, tako osobito kod žena. Čovjek sam realan i promatram svijet oko sebe. Nerijetko se susrećemo s današnjom modom gdje djevojke otkrivaju trbuh i leđa. Pri tom zaboravljaju da su najviše izloženi bilo suncu, bilo vjetru bubrezima. Bubrezi su vitalni organ bez kojega se ne može živjeti. Pitam se s velikom boli kakva će to biti žena i eventualno majka koja sada tako jezivo upropaštava svoje bubrege koji su onda povezani s njenom budućnošću napose kao majke. Zar nam nije dovoljno jasan podatak da godišnje u postocima rapidno raste neplodnost? Zašto? Mlade su djevojke bolesne. Zdravlje je narušeno. Ne mogu začeti.

haljinu povezanu pojasom. Ta jednostavnost je ljepota. Sklad je ljepota. Ali razgolićeno tijelo nije skladno. Skladno je pokriveno tijelo jer tada se – ako hoćete – sve naslućuje, a ipak ne vidi. Ostaje prostor mašti i duhu. U tom slučaju poštena mašta i pošten duh projicira poštenu sliku o onome koga promatra, a nepoštena mašta i nepošten duh projicira nepoštenu sliku. Onaj tko se razgolićuje i naglašava neke intimne dijelove tijela, lišava nas mogućnosti da sačuvamo svoju maštu i duh. Ta osoba nam nameće potpisanu legitimaciju o sebi: nepristojna osoba. Dakle, u Italiji su imali potpuno pravo kada su vam onemogućili posjet crkvi jer je za nas crkva svetinja Božjega doma, ali vi ste još veća svetinja: vaše tijelo je hram Duha Svetoga. Ne zaboravite to.

O ređenju žena za biskupe

Vatikan, 9. 07. 2008. Sveta Stolica izrazila žaljenje zbog odluke Anglikanske Crkve o ređenju žena za biskupe

Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana izrazilo je žalost nakon glasovanja Anglikanske Crkve za odluku o biskupskome ređenju žena.

To je odstupanje od apostolske tradicije koju održavaju sve Crkve prvoga tisućljeća, te još jedna prepreka za pomirenje između Katoličke Crkve i Anglikanske Crkve, komentar je Papinskoga vijeća na vijest o toj odluci Anglikanske Crkve, koja otvara put donošenju zakona o biskupskome ređenju žena.

Ta će odluka u budućnosti imati posljedica na dijalog koji je do sada donio dobre plodove, kako je kardinal Kasper jasno objasnio kada je 5. lipnja 2006., na poziv canterburyjskoga nadbiskupa, govorio svim biskupima Anglikanske Crkve, navodi se u priopćenju, koje na kraju ističe da su katoličko stajalište s tim u vezi jasno izrazili Pavao VI. i Ivan Pavao II.

Biskupsko ređenje žena udarac je ekumenizmu

Moskva, 10. 07. 2008. Ruska pravoslavna Crkva žestoko je reagirala na odluku Anglikanske crkve da dopusti ređenje žena za biskupe.

Ruska pravoslavna Crkva žestoko je reagirala na odluku Anglikanske crkve da dopusti ređenje žena za biskupe. Tom je odlukom, rekao je glasnogovornik Moskovskog patrijarhata Igor Vyjanov u izjavi za međunarodnu rusku informativnu agenciju "Novosti", zadan težak udarac čitavoj anglikanskoj zajednici jer otkriva proturječnosti koje postoje u njezinu krilu.

Upozoravajući na "radikalni liberalizam" koji prevladava u anglikanskom svijetu, predstavnik Ruskog patrijarhata ističe također činjenicu da se tom odlukom Engleska crkva udaljava od apostolske tradicije i time postavlja prepreku dijalogu među Crkvama.

Ta tradicija, objasnio je Vyjanov, ima duboke korijene i duboki teološki smisao koji se ne smije svesti na pitanja društvenog reda, a poglavito se ne smije zaključiti kako su prethodni naraštaji nisu voljeli ili poštivali žene. /IKA/KNI/

Predstavnici Caritasa u Izvršnom vijeću Vojvodine

Susret predstavnika Caritasa i lokalnih samouprava i Tajništva za zdravstvenu i socijalnu zaštitu Vojvodine, održan je 11. srpnja u Izvršnom vijeću Vojvodine.

Susretu su u ime Caritasa nazočili predsjednik Caritasa Srbije i beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar, direktor nacionalnog Caritasa vlč. Vladislav Varga kao i koordinatori i direktori dijecezanskih Caritasa. Ispred Izvršnoga vijeća su nazočili predstavnici lokalnih samouprava i Tajništva za zdravstvenu i socijalnu zaštitu Vojvodine, na čelu s pokrajinskim tajnikom za zdravstvo i socijalnu politiku doc. dr Milošem Lučićem.

Mons. Stanislav Hočevar je izrazio zahvalnost Izvršnom vijeću u ime Caritasa na podršci i osiguravanju financijskih sredstava za projekt Kućne njege u Vojvodini i pozvao je predstavnike lokalnih samouprava na dalju suradnju u cilju održavanja programa u šest gradova u Vojvodini.

Predstavnici Caritasa prezentirali su postojeću mrežu Caritasovih timova u okviru tri dijeceze i Grkokatoličkog Egzarhata. Navedeno je da je program Kućne njege namijenjen starim, bolesnim i tjelesno hendikepiranim osobama, te da su u okviru ovoga programa oformljeni timovi koji posjećuju domove osoba kojima je potrebna pomoć. Ukazano je i na to da je u Vojvodini aktivno 17 timova sa 68 zaposlenih osoba na terenu, koji obilaze 1700 korisnika. U management je također uključeno 12 osoba. Uzimajući u obzir i veoma posvećenu volontersku mrežu sa 113 volontera koji obilaze 613 korisnika, Caritas u Vojvodini podržava i pomaže ukupno 2313 starih osoba u potrebi. Svojom podrškom, pokrajinsko Tajništvo za zdravstvo i socijalnu politiku omogućilo je da na mjesečnoj razini Caritas dodatno pomogne još 300 osoba te zaposli još 12 osoba na ovom projektu. /Caritas/

Koncert Katedralnog zbora mladih iz Osnabrücka

Katedralni zbor mladih iz Osnabrücka u Njemačkoj nastupio je u okviru svoje ljetne turneje 20. srpnja u subotičkoj Franjevačkoj crkvi. Zborom je ravnao Stephan Kwesi Lutermann, a utemeljio ga je dirigent Johannes Rahe.

Na koncertu u Subotici izvedeni su gregorijanski korali ali i tradicionalne te suvremene crkvene i liturgijske skladbe. Značajno je spo-

meniti kako zbor njeguje a capella duhovnu glazbu, a nastupa i uz pratnju orgulja. Na koncertu za subotičku publiku, zbor je na orguljama pratio mr. Kornelije Vizin.

U okviru ljetne turneje, nastupili su i u somborskoj karmelićanskoj crkvi, a tijekom ljetne turneje koncerte će održati u Osijeku, Zagrebu, Splitu te u slovenskim mjestima Novo Mesto i Ljutomer. Zbor je dobitnik brojnih nagrada a plod višegodišnjeg uspješnoga rada je i nekoliko izdanih nosača zvuka. /Ž. Z./

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"
 Subotica,
 Preradovićeva 4
 (u Bunjevačkom kotlu)
 Tel: (024) 555-738
 Organizira:
 - svadbe,
 - rođendanska slavlja,
 - bankete i dr.
 Svakog dana: MENI RUČKOVI
 Posebno se preporučamo za
 organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
 nedjeljom zatvoreno

Toth optika
 Tel.: 551-045

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)
 Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
 Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

**Vremena su teška.
 Svaka pomoć nam je dobro došla.
 Unaprijed hvala svakom darovatelju.**

**HORVÁT BUSINESS CENTER
 HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
 CROATIAN BUSINESS CENTER**

Nagymező u. 49.
 H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
 311-9200, 353-1501
 Tel/fax: (36-1) 269-1300

RENAULT

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
 Tel./fax:024/553-567

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

SALAŠ
 ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
 PROIZVODNJA SIJAČICA I
 REZERVNIH DIJELOVA
 SUBOTICA, BARANJSKA 23
 tel. i fax: 024-561-553
 e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica
 Jo Lajoša 4a
 tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
 radnim danom: od 9 do 19 sati
 subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica
 Hrvatska

Svakodnevno možete čitati
 tisak, posuditi knjige i
 porazgovarati s prijateljima
 u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21
 Ponedjeljak, srijeda, petak 10-14 sati
 utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium GSM Centar
 Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
 Pentium računari

AMD

najpovoljnije

Panasonic KX-TCD445

Mobilni **Gigaset A-180**

house1 Klima uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
 Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

Neka Bog
 blagoslovi
 sve koji
 radom služe
 braći
 ljudima!

TippNet

Internet provajding
 Prodaja računara
 Instalacija i održavanje računarskih mreža
 Pojedinačni i grupni kursevi
 (Windows, Word, Excel, Internet)

(024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
 e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
 DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
 Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
 Telefon (danonoćno): 024 / 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu
 E-mail: funero@funero.co.yu

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO GILERA
Vespa

Радио Суботика
Radio Subotica
Szabadka Rádó

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan

MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKÉSZÍTÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKE - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
VI. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobitel: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA

Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

SZTR

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6

Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:

radnim danom:

9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00

subotom: 9,00 do 12,00

HRVATSKI KULTURNI CENTAR "BUNJEVAČKO KOLO"

Subotica, Preradovićeva 4

Tel: (024) 555-589

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel. 024/603 640

Mob.: 063 577 350

064 122 87 55

U ugodnoj palijokoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA

Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA

"APOLONIA"

Radno vrijeme:

ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad

Tel: (024) 469-474

Email: agape@eunet.yu

Slušajte
Radio Suboticu
program

na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024 55 22 00

Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA

102,9 Mhz FM - NOVI SAD

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Subotica, Preradovićeva 4

Tel: (024) 556-898 i 553-818

www.suboticka-biskupija.info

BUNARIČKO PROŠTENJE

Raspored slavlja

Trodnevnica s početkom u 19 sati
srijeda, 27. 08. – Krunica i propovijed
četvrtak, 28. 08. – Akathistos i propovijed
petak, 29. 08. – Križni put i propovijed

Subota, 30. 08.
– od 19 sati Služba pokore,
služba svjetla i sv. misa

Nedjelja, 31. 08.
– u 7 sati dvojezična sv. misa
– u 8 sati biskupsku sv. misu na
mađarskom jeziku predvodi domaći
biskup mons. dr. Ivan Pénzes
– u 10 sati svečanu sv. misu na
hrvatskom jeziku predvodi beogradski
nadbiskup i metropolit mons. Stanislav
Hočevar
– u 16 sati sv. misa za bolesnike
u organizaciji Caritasa

HRVATSKI MAJUR

7. 09. 2008. u 11 sati
Proštenje sv. Marka Križevčanina

PROŠTENJE NA PAVLOVCU

14. 09. 2008. u 10 sati
(u slučaju kiše misa će biti
u crkvi u Đurđinu)

ČIKERIJADA 2008.

27. 08. na Čikeriji
Polazak biciklima je u 8 sati ujutro iz župe
Isusova Uskrsnuća

HosanaFest 2008.

7. 9. 2008. u Dvorani sportova u Subotici
Ulaznice se mogu nabaviti u župnim ure-
dima Subotičke biskupije po cijeni od 200
dinara, a prodavat će se i na dan Festivala.

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek
dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

BUDITE PRVI BUNJEVAČKI PRENUMERANT!

PREDBILJEŽITE SE ZA NOVU KNJIGU TOMISLAVA ŽIGMANOVA!

Književnik i filozof Tomislav Žigmanov priprema svoju novu knjigu pod nazivom *Prid svitom – saga o svitu koji nestaje*, koja se kao samizdat treba pojaviti na jesen na Čikeriji.

Knjiga "Prid svitom – saga o svitu koji nestaje" prozno je djelo Tomislava Žigmanova pisano na bunjevačkoj ikavici. Sadrži deset monologa – u pet su likovi žene, a u pet muškarci – u kojima se donose isječci sudbina ovdašnjih ljudi, sudbina običnih ljudi čiji su životi visoko zatomljeni, ljudi iz puka za koje se malo tko ikada zanimao i o kojima do sada gotovo nitko nije pisao. Sudbine, utopljene u ne malu tragediju bunjevačkog hrvatsva na sjeveru Bačke, na ovaj su način izašle iz sfere privatnosti i obiteljskih naracija i zadobile status javnosti, što nikada ranije nisu imale.

Svoj primjerak knjige možete uplatiti na dinarski račun Hrvatske čitaonice – Subotica, Ulica Bele Gabrića 21, rač. br. 325-9500900020208-98 s naznakom "Za knjigu T. Žigmanova PRID SVITOM – SAGA O SVITU KOJI NESTAJE".

PREDBILJEŽENJEM DO 15. RUJNA 2008. OSTVARUJETE POPUST VEĆI OD 30%, A KAO PRENUMERANT STJEČETE PRAVO OBJAVE IMENA I PREZIMENA U KNJIZI.

OSIGURAJTE BUNJEVAČKU SAGU ZA SAMO 500,00 DINARA, 60 KUNA ILI 10 EURA!

POSTANITE PODUPIRATELJ NAKLADE KNJIGA HRVATA U VOJVODINI!

In memoriam

KARLO BAIĆ

(1918.–2007.)

Prošlo je tužnih godinu dana otkada je Gospodin pozvao k sebi našeg dragog tatu i didu Karla Baića. Molili smo za njega 9. 07. na svetoj misi i s ljubavlju mu posjetili grob i oživjeli na njega drage uspomene.

Sa zahvalnošću ga se sjećaju a nadaju se ponovnom susretu s njim u vječnosti njegovi najmiliji:

Kćerka, unuk Goran s obitelji i unuka Gordana s obitelji

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

– Srbija 1200 dinara
– inozemstvo – 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R. Hrvatske uplate mogu poslati poštanskom uputnicom ili čekom na adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Nada Sudarević, Hrvatska riječ

Novi zrenjaninski biskup
mons. László Németh

Proslava Papina dana u subotičkoj katedrali

Biskup Péntes s četiri nova svećenika i đakonom

Biskup Péntes na završetku
škole animatora u Senti

Skupina naših mladih
s ljubaznim domaćinima u Australiji

Skupina mladih iz Subotice
na proslavi blagdana bl. Marije Petković u Blatu

Djeca u crkvi Sv. Roka na devetnici
u čast bl. Marije Petković

Katedralni Zbor mladih iz Osnabrücka
u Franjevačkoj crkvi u Subotici

*Zaodjenite se dakle
- kao izabranici Božji,
sveti i ljubljani
- u milosrdno srce,
dobroćivost,
poniznost,
blagost, strpljivost
te podnosite jedni
druge praštajući
ako tko ima protiv
koga kakvu pritužbu!
Kao što je Gospodin
vama oprostio,
tako i vi!
Apovrh svega - ljubav!
To je sveza savršenstva.
I zahvalni budite!
Psalmima,
hvalospjevima,
pjesmama duhovnim
od srca pjevajte
hvalu Bogu!
I sve što god riječju
ili djelom činite,
sve činite u imenu
Gospodina Isusa,
zahvaljujući Bogu
Ocu po njemu!
/usp. Kol 3,12-17/*

